

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
Istoip. peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

In kaj bi bilo potem

Začetek in konec vseh enako dolgovernih ko glasnih govorov šefov KDK je, da bi morala takoj po 20. juniju odstopiti vlada, da bi morala biti skupščina razpuščena in razpisane nove volitve. Na tiho pa pristavljajo šefi KDK še drugo zahtevo, da bi namreč morala priti vsa državna moč v njihove roke, da bi potem vladali po svoji mili in tudi slabi volji. Priznati je treba, da je na prvi pogled njih druga zahteva tudi logičen zaključek prve, ker kako bi po sprejetju vseh zahtev KDK mogla vladati vlada, ki ne bi imela njene polnega zaupanja. Če pa vse te zahteve pobližje pogledamo, potem vidimo, da je bila ena bolj nemogoča od druge in da bi bili tik pred državnim polomom, če bi bile te zahteve KDK sprejete.

Treba stvari presojati samo čisto konkretno in ne operirati z raznimi frazami. Če pa presojamo položaj po streljih 20. junija objektivno, potem dobimo sledečo sliko. Kakor hitro bi merodajni krogi sprejeli zahteve KDK, bi morali tudi njej prepustiti vladno. To se pravi, da bi določevali državno politiko gospodje Maček, Predavec, Pribičević in še manjši od njih. Kaj vse ti gospodje nameravajo, sicer se ni čisto jasno, toda mnogo svojih skritih želja so že povedali. Tako je eden od voditeljev KDK govoril, da je skupna vojska nemogoča in da tudi skupne diplomacije ne bi mogli priznati. Zopet drugi je govoril le o personalni uniji, vsi pa so naglašali potrebo samostojne hrvatske države, ki bi bila le v rahli zvezi z drugimi pokrajinami — državami. Če bi bili šefi od KDK dovolj močni, da bi vse te svoje želje tudi uresničili, je veliko vprašanje, ker na vse zadnje morajo tudi največji samohrvaški priznati, da bi imeli pri končni ureditvi države malo besede tudi Srbi. Da bi ti na vse te dalekosežne cilje pristali prostovoljno, pa sme misliti samo tisti, ki je ponosen na svojo naivnost.

Niso se pa šefi KDK zadovoljili samo s tem, da so razkrili svoje neverjetne želje, temveč so šli še korak dalje in vsak svoj govor, vsako svojo besedo zasolili s tako krepkimi izpadi proti Belgradu in Srbijancem, da so morali tam izzvati največje ogorčenje. Kakor da ne bi bilo v vsej Srbiji niti ene svetle točke, kakor da bi vzhodno od Drine bile čisto razbojniške razmere, tako so vsak dan pisali in govorili in na vse zadnje povzročili, da je bil dogodek od 20. junija potisnjen v ozadje in da je stopilo v ospredje ogorčenje srbijanskih krogov. Po neverjetni nerodnosti šefov KDK je tako postalo jasno, da ne bi sprejem zahtev KDK prav nič ne omilil s strelji od 20. junija nastale krize, temveč jo še znatno poostri. Kajti vsa razlika bi bila le v tem, da bi mesto KDK prešle v opozicijo vse srbijanske stranke, kar bi pomenilo znatno poostritev krize. Nobenega dvoma namreč ni, da bi Srbijanci vodili vse ostrejšo opozicijo ko pa Hrvati, ker bi znatno manj govorili, zato pa tem bolj učinkovito delali.

Ni si pa tudi težko izračunati, kakšne bi bile posledice od KDK izsiljenih in vodenih volitev. Plemenska nasprotja bi dosegla kulminacijo in naravnost čudež bi bil, če ne bi v strastni in že čisto slepi volivni borbi padel tudi poslednji ozir na državno edinstvo. Dvomljivo je celo, če bi bilo mogoče volitve sploh izvesti, ker bi prav lahko krvavi boji zagriženih političnih nasprotnikov presekali in ustavili volivno borbo.

Kdor količjak trezno misli, mora priznati, da ni bilo mogoče sprejeti zahtev KDK. Za vsako ceno je bilo treba očuvati linijo državne politike in polagoma doseči pomirjenje duhov in pripraviti tla za sporazum. Naj so padali zbog odklonitve zahtev KDK še tako hudi in še tako krivični očitki, državno krmilo ni smelo ostati niti za hip brez krmilarja, ali pa bi bila v vrtincu strasti razbita državna ladja.

V stiski se spozna prijatelj, v nevarnosti se izkaže mož. Ni bil pogum po 20. juniju kričati z volkom, temveč pogum je bil vztrajati na svojem mestu in vzdržati napad, pa čeprav je prišel ta zaradi greha drugega. Največja preizkušnja ne samo za državo, temveč tudi za naše politične voditelje je bil 20. junij in nastopila bi naravnost državna kriza, če ne bi bila preizkušnja prestana. Historičen ni samo 20. junij, historični so tudi dnevi po 20. juniju in v zadostne nam je, da smo v teh dnevih Slovenci izkazali državi historično uslugo.

Kakšne bi bile posledice, če bi po 20. juniju zavladali šefi KDK, to naj preudari vsak in spoznal bo vso veličino nevarnosti, v kateri smo bili, a tudi vso veličino dejanja, ki nas je obvarovala pred to nevarnostjo.

Prvi znaki preorijentacije

Belgrad, 16. novembra. (Tel. »Slov.«) V političnih krogih se je mnogo debatiralo o tem, da je vedno bolj vidna razlika med dr. Mačkom in Pribičevićem. Dočim zagovarja Pribičević svoje skrajno stališče, govori Maček že o možnosti sporazuma. Posebno poudarjajo v Belgradu tudi to, da postaja Mačkovo stališče vedno bolj splošno stališče Zagreba, ki se hoče iznebiti Pribičevića in na ta način čimprej priti do sporazuma z Belgradom. Dr. Maček je uvidel, da Pribičevićeva abstinenca in politika bojkotiranja ne vodita do nobenega uspeha ter da je pri hrvatskih volivcih naklonjenost nasproti sporazumu tako velika, da je niti oficielna stranka ne more več odklanjati.

Korošec proti obznani

Zagreb, 16. nov. (Tel. »Slov.«) »Večera« prinaša članek o »tvrđem gradu«. V njem pravi: »Že dolgo je znano, da se v vladi borita dve skupini. Eno tvorijo Marinkovičevi demokrati in Vukičevićevi radikali. Ta skupina je za obznano. Ta skupina je krepka. Za njo je ves Belgrad in režimski tisk s »Politiko« in »Pravdo«. Po tem tisku ta obznanska skupina hujska in napada KDK in uporno zahteva represivne ukrepe. Za to skupino stoji takozvane tajne sile, ki hočejo za vsako ceno vzdržati »tvrđi grad«. Druga je Koroščeva in Spahova skupina, v kateri sta dva ali trije demokrati. Ti demokrati niso odločni v svojem postopanju. Vsekakor je gotovo, da bi se združili z obznanci, če bi ti obvladali položaj. Dr. Korošec in dr. Spaho sta odločno nasprotna obznani in proti represivnim ukrepom proti KDK, ker dobro uvidevata, da bi bila

v tej stvari proti hrvatskemu narodu. Radi tega stališča dr. Korošca in dr. Spaha so obznanci na nju besni. Po svojem tisku ju napadajo, posebno dr. Korošca. Proti Spahu so vsi radikali in demokrati radi sodelovanja JMO s HSS pri občinskih odborih v Bosni in Hercegovini. Značilno je, da je eden izmed najbolj gorečih zagovornikov obznane minister Angjelinović. On ve, da je politično likvidiral in da bi ob prihodnjih svobodnih volitvah ne dobil niti potrebnega števila podpisov za kandidatno listo. Zato si prizadeva, da bi se obznana izvajala, ker se nada, da bi se na ta način ponovno prikopal do mandata. V vladnih vrstah je položaj zelo napet. Med različnimi člani vlade je zelo veliko nezaupanje. Čez gotov čas bo, ali v vladnih vrstah nastala sprememba, ali bo zmagal dr. Korošec.

Boj za agrarno reformo

Belgrad, 16. nov. (Tel. »Slov.«) Mnogo debate je vzbudil sklep radikalnega kluba, da se v agrarnih vprašanjih strinja povsem s svojimi poslanci iz Dalmacije in da je torej **agrarno vprašanje zasebno in ne javno-pravno**. Vprašanje agrarne reforme je najtežje vprašanje v naši državi. Že o tem je bilo mnogo debate, če se naj zakon o agrarni reformi, kakor naj se predloži sedanji skupščini, razširi na vso državo, torej tudi na Srbijo. Vprašanje samo na sebi pa je tudi zelo zamotano in zato je povsem razumljivo, če vodijo o njem debato, da so neenotnih pogledov. Radikalni voditelji so trdili, da so sicer sprejeli mnenje radikalnih poslancev, da pa bo o vsem tem razpravljala vlada. Radikali da ne bodo delali iz tega vprašanja, če se njihovo stališče ne odobri, kakor ne bodo dopustili, da kaka stranka ravna nasprotno.

Naravno je, da so vse vladne skupine zainteresirane na agrarnem vprašanju, specielno na dalmatinskem agrarju pa od demokratskih ministrov Angjelinović. Ko je

predel za sklep radikalnega kluba, je že danes objavil svoje mnenje. Časnikarjem pa je dejal, da sta bila pri njem Uroš Desnica in dr. Javljanović, s katerima se je razgovarjal o možnosti kompromisa. Ali je kompromis mogoč ali ne, ne ve, ker se hoče razgovarjati s svojimi prijatelji iz Dalmacije. Treba je brez-pogojno urediti agrarno vprašanje v Dalmaciji. V tem načelnem vprašanju more in sme biti kompromis. Angjelinović trdi, da je DS v tem vprašanju enotna. Davidović posveča temu vprašanju vso pažnjo. DS je na agrarnem vprašanju zelo zainteresirana. Kompromis bi bil mogoč v vprašanju višine in vrste odškodnine in drugih podobnih vprašanj. Poslanci radikalnega kluba so zopet naglašali, da je potrebna ravno o agrarnem vprašanju še daljša debata, ter so očitali Angjelinoviću, da s političnega stališča zagovarja svoj tezo, ki je njegova osebnost, ne pa demokratskega kluba. DS klub bo na eni izmed prihodnjih sej obravnaval ta predlog.

Zagreb optimističen glede Savčičeve akcije

Zagreb, 16. novembra. (Tel. »Slov.«) V zagrebških krogih KDK se Savčičevi misiji pripisuje zelo velik pomen, zlasti v demokratskih krogih, ki so prepričani, da se bo Savčičeva akcija posrečila in da bo na ta način prišlo do stika med vladnimi strankami in KDK. To mišljenje zastopa tudi večina zagrebškega tiska. Frankovec, ki so za to, da ne bi prišlo do nobenih zvez med vlado in opozicijo, so v najostrejši borbi proti Savčiču. Odrekajo mu, da bi bil poklican vmešavati se v hrvatsko stvar. V »Hrvatskem pravcu« izjavlja narodni poslanec dr. Pavelić, da vlada po Savčiču vodi akcijo za pomiritev, kar je dokaz, kako je položaj vladne koalicije težaven in obupen. Vladi da je ta akcija potrebna radi tega, da naslika inozemstvu, kako resno voljo ima za sporazum. Z druge strani si vlada prizadeva, da bi s temi pogajanjmi oslabila ugled Hrvatov, češ da so nesposobni in neresni politiki. To je razumljivo. Skrajna predrznost pa je, da Savčič prevzema vlogo pomirjevalca med vlado in opozicijo. Ta predrznost presega vse meje. Čas je, da se s tem napravi konec. Glede Koroščeve izjave pravi, da vlada nudi sporazum na podlagi vidovdanske ustave z razširitvijo samouprav. Morda bo vlada pristala tudi na to, da pride do federalizma. Članek končuje: Vlada se mora zavedati, da je taka obljuba (glede federalizma) morda prekasna (!).

Kongres gozdarskih združenj se bo vršil 8. in 9. decembra v Zagrebu.

Velika tramvajška nesreča v Belgradu

Belgrad, 16. nov. (Tel. »Slov.«) Danes okoli šeste ure se je na progi cestne železnice iz Topčidera mimo palače generalnega štaba zgodila velika nesreča. V zadnjem času se je belgrajsko prebivalstvo razvilo, da se je začelo obešati na tramvajške vozove, čeprav so bili ti že natrpani. Ko se je tramvaj iz Topčidera pričel vzpenjati navkreber, se je naenkrat začelo kričanje, in sicer ravno pred palačo generalnega štaba. Ker se palača ravno gradi, je ležalo v bližini tračnic nekaj skladov parketnih desčic. V te tračnice so zadeli potniki. Tramvaj se je takoj ustavil. Ko so potniki izstopili, se je nudila njihovim očem žalostna slika: Voznik, neki sodnik in neki mediciner so ležali na tleh, nekateri z zlomljenimi rokami in nogami, vsi pa v nezavesti. Na lice mesta sta takoj prihiti dve komisiji, in sicer iz kriminalno-policijskega oddelka in iz železniškega ministrstva. Šipe na tramvaju so bile vse razbite. Vsi trije onesveščeni so bili prepeljani v bolnico. Okrog 7 se je raznesla govorica, da je voznik izdihnil.

Nobenega sporazuma v češkosl.-jugosl. pogajanjih.

Praga, 16. novembra. (Tel. »Slov.«) Naknadno se je zvedelo, da so češko-jugoslovanska trgovinska pogajanja naletela na velike težave. Obojni delegati so se sporazumeli samo glede splošnega tarifa. Češkoslovaška tendenca gre za tem, da uredi in zagotovi najprej svoje zahteve. Kakor hitro pa so obojni delegati prišli v podrobnosti, ni bilo več mogoče najti skupnih točk. Radi tega so se pogajanja o podrobnem tarifu odložila.

Drevi ob 8 vsi na AKADEMIJO Akademskega Orla v Ljudski dom!

N. Velikonja:

Načrti novih zakonov

V ministrstvih izdelujejo načrte različnih novih zakonov. Neka poteza je v vseh teh zakonih, ki človeka začudi in ki ga prepričuje, da se nekateri uradniki centralnih oblasti vlasti tisti, ki so bili nastavljeni od Pribičevića in prejšnjih režimov, še vedno niso prav nič naučili ter včasih smatrajo celo za potrebno, da ponagajajo vladam, ki niso po njih strankarskem prepričanju. Mislim na razna določila različnih načrtov, ki še bolj centralizirajo oblast v rokah posameznih ministrstev. Tako predvideva neki novi zakonski načrt strokovno komisijo ministrstva, ki bo šarila po državi in licencirala bike — stroški te komisije bodo večji nego vsi biki, ki jih bo licencirala! Drug zakonski načrt predvideva državne fondne, nalaga pa oblastnim samoupravam vse stroške, ki bi bili zvezani z dotično gospodarsko panogo. Nikjer ne vidim, da bi se ti načrti, od odočno njih očetje ozirali na to, da so že povsod v življenju samouprave, da imajo te po ustavi, po zakonu o oblastni in sreski samoupravi, po uredbi o prenosu poslov in po specijelnih določilih že odkazane naloge in da ima državna uprava (občna uprava) samo formalni nadzor nad samoupravami, da te ne zagreše kaj protizakonitega. Za te centralno usmerjene može samouprave eksistirajo v novih načrtih samo tam, kjer bi morale nositi kakšne stroške (tudi za državne komisije!), sicer pa jih ne vidijo. Mislim, da je čas, in zato pišem te vrstice, da se tudi tem načrtnikom dopove enkrat bistvo samouprave in glavne osnove naše države. Pišem tudi zato, da opozorim naše poslance, naj pazijo na te pojave, ki zanikajo ustavno ureditev naše države. Poznam načrt (n. pr. zakon za povzdigo živinoreje), ki izroča javne posle zasebnemu društvu, ki ustvarja poleg državnih in samoupravnih organov še druge organe z javnimi funkcijami. Skratka, poznam načrte (osnovnošolski zakon), ki se jim mora odreči vsaka logična zamisel. Naj se še tako govori o decentralizaciji uprave, o samoupravi itd. ti načrtniki so s svojo centralistično orijentacijo kakor tisti Janošek, ki je »furt ladovale«, dasi gr vse javno mnenje in ves napor cele države v drugo smer!

Belgrajske vesti

Uprava državnih monopolov je prejela po Narodni banki od angleške mednarodne banke v Londonu prvo tranšo 270.000 funtov šterlingov na račun švedskega posojila.

Ob 6 se je vršila seja ministrskega sveta. Na njej so se obravnavale resorne zadeve.

Vest »Havasa« iz Haaga pravi, da je mednarodno razzodišče odložilo razpravo o srbskih dolgovih na 19. novembra.

Odbor za proučevanje sodniških taks je imel danes prvo sejo. Člani odbora so se dogovorili o načinu obravnavanja, ker je zakon obširen in težaven.

Prosvetno ministrstvo je poslalo narodni skupščini zakonski načrt o avtorskih pravicah.

Jugoslovanski klub je na svoji današnji seji obravnaval načrt ljudsko-šolskega zakona.

Belgrajski akademiki so se sprli z upravo Dijaškega doma. Danes je nastal obojestranski štrajk. Uprava je ukinila vso preiskrbo in kuhanje.

Frido Pogačnik je nastavljen v Belgradu pri ravnateljstvu kmetijskih kreditov.

Snoči je pogorela tovarna klobukev Al-fandari in Melameda.

Slaba večina francoske vlade

Pariz, 16. nov. (Tel. »Slov.«) Pri glasovanju o izjavi vlade se je pokazala manjša večina, kakor se je pričakovalo. Proti vladi je glasovalo 129 poslancev, in sicer socialisti, 7 radikalov in večina Alzačanov, 133 poslancev pa se je odtegnilo glasovanju, med njimi 107 radikalov in komunisti. Oni radikali, ki so glasovali za vlado, so izjavili v pismu, poslanem predsedniku stranke, da bodo svoje mandate vrnili, če bi bili za to svoje stališče kaznovani.

Za široko koalicijo

Berlin, 13. novembra.

12. t. m. je pričelo jesensko zasedanje Reichstaga in s tem so stopila v ospredje vsa ona vprašanja, ki se vlečejo skozi trimesečno vladanje Müller-Frankena. Moramo takoj naglasiti, da je vlada g. Müllerja prehodna. Iz seje naj bi se te dni vlada široke koalicije, ki bi imela dogovorjeni delovni program — a daljši dobo. Ta potreba je bila naglašena tudi v izjavi vlade ob njenem nastopu 3. julija in v replikah opozicije. Govoreč takrat o obliki svoje vlade, je g. Müller jasno podčrtal, da njegova vlada še ni končno izgrajena, ker še ne počiva na koalicijskih temeljih. Ti koalicijski temelji naj se sedaj izgrade. Odtod nam bo tudi razumljivo, zakaj vse stranke načenjajo v parlamentu načelna, programatična vprašanja, za katere že vnaprej vedo, da bodo pretrpela korekcije. Ta vprašanja naj bi bila kompromisna osnova za bodočo vlado in zato vsebujejo del onega programa, ki ga hočejo izvršiti stranke v konstruktivnem sodelovanju.

Stranke, ki posebno naglašajo svoj nacionalizem, rinejo v ospredje vprašanja iz zunanje politike. Vlada mora sprejeti razpravo o teh vprašanjih, ker vsled svoje raznolikosti v sestavi — iz delavskih in malomeščanskih strank — nosi v sebi klice nemškega nacionalizma. To se vidi jasno iz deklaracije vlade g. Müllerja, ki je v njej namesto besede »nacionalen« stalno in s tendenco uporablja besedo »nemški«, češ, da ne njegova vlada ne bo vodila »nacionalne«, marveč »nemške« politiko. Ta »nemška« politika pa zahteva v prvi vrsti takojšno izpraznitev Porenja in Saara, točno določitev reparacijskega dolga, odklonitev vzhodnega Locarna in rešitev manjšinskega vprašanja, predvsem na Poljskem.

Doslednost v tej »nemški« politiki je dokazal g. Müller septembra v Ženevi. Samo radi splošnega položaja v Evropi in radi gospodarskega stanja zmagovitih držav g. Müller je takrat ni uspel. Okupirano ozemlje je garancija za nemške obveznosti in dokler zavzniki ne dobijo drugih jamstev, bodo morala obveljati sedanja. Da pa se g. Müller ne bi vrnil praznih rok domov, je bila takrat sprejeta resolucija, v kateri izražajo svojo pripravljenost pričeti z uradnimi pogajanjimi o predčasni izpraznitvi zasedenih pokrajin.

Ta uspeh so zelo podcenjevali krogi nacionalistične desnice, ki se nikakor ne morejo pomiriti s tem, da Nemčija ne more voditi druge politike kakor to, da striktno izvršuje vse obveznosti, ki jih je prevzela s podpisom versajske mirovne pogodbe, torej politiko, ki je dovedla do Locarna. Nemška nacionalistična ljudska stranka je celo izvolila novega načelnika, da bi s tem še bolj jasno pokazala svojo agresivnost proti zunanji politiki g. Stresemanna. Na mesto grofa Westarpe je prišel intrasigentni Hindenburg s svojim močnim desničarskim tiskom. In gotovo je, da bo Hindenburgovo časopisje izvršilo oster napad na zunanje-politični ekspozé g. Stresemanna, ki ga bo dal prihodnji teden.

Pa ne samo Hindenburg, tudi centrum pripravlja ostro kritiko delovanja g. Stresemanna. Dočim Hindenburg naravnost napada politiko zbližanja s Francijo in predpostavlja prijateljstvo s fašistično Italijo, se napadi centra omejujejo samo na osebo zunanjega ministra. Ravno včeraj je centrum sprejel zahtevo, da se mora vedno bolehnemu g. Stresemannu določiti namestnik. Centrum želi, da bi bil zastopnik določen iz njegovih vrst in se tudi že imenuje kandidatura prelata g. Kaasa.

Pri tem sondiranju terena za široko koalicijo igra poleg zunanje politike važno ulogo tudi vprašanje graditve vojne oklopne ladje »A«. Prejšnja vlada je postavila v proračun prvi obrok za to ladjo. Socialni demokrati so načelno proti graditvi bojnih ladij in so to posebno naglašali v volivni agitaciji. Zato si lahko predstavljamo, kakšno vrenje je nastalo v njihovih vrstah, ko so njihovi ministri sklenili, da se izplača prvi obrok. Komunisti so jih takoj napadli in celo provocirali vpisovanje volivcev za narodno iniciativo, s katero se zahteva poseben zakon, po katerem se prepoveduje graditev vojnih brodov. Samo vsled železne strankarske discipline socialdemokratov je ta komunističen predlog propadel. Če tudi proti, se volivci niso vpisali in tudi od komunističnih volivcev se jih je vpisalo samo 37 odstotkov. Sedaj, ko je komunistični predlog propadel, pa prihajajo socialdemokratski poslanci s predlogom, da se takoj preneha z graditvijo oklopnice, češ, da proračun itak izkazuje primanjkljaj. Glasovanje o tem predlogu socialdemokratov bo ena od izkušenj za veliko koalicijo. To vprašanje je poostreno tudi s tem, da je minister za narodno brambo Groener že izvršil naročila za 32,3 milijonov mark, dasiravno znaša prvi obrok samo 9,3 milijone mark. On se poziva na § 24 zakona o proračunu, po katerem so naročila izvršila šele takrat, ko se v proračunu dovolijo te vsote. To prekoračenje proračunskega kredita odobrava tudi predsednik republike Hindenburg. On je obvestil predsednika vlade, da minister Groener vztraja na svojem stališču in da bo izvajal posledice, če bi se g. Müller solidariziral s predlogom svoje stranke. Tako je to vprašanje postalo prvorazredno in nastop Hindenburga se lahko označi kot di-

Boncour odstopil kot delegat pri DN

Paris, 16. nov. (Tel. »Slov.«) Zadeva Pavla Boncourja, s katero se je kongres socialistične stranke dosedaj bavil že več kot desetkrat, je sedaj končana. Pavel Boncour je podal demisijski kot francoski delegat v Društvu narodov. Odločil se je že v torek in je svoj sklep sporočil Briandu pismeno, kar pa se je še le danes sporočilo javnosti, ker Boncour ni hotel delati težav Poincaréjevi vladi. V svojem obširnem demisijskem pismu navaja, da njegova demisijska ni v nobeni zvezi z Društvom narodov ali z ženevsko politiko, ravno tako malo, kakor z Briandom ali z Briandovo politiko. Njegovo demisijo je pojasniti edinole iz notranje-političnih vzrokov. Vedno je nastopal za udeležbo socialistov v vladi, ker je prepričan, da morajo vse republiške stranke sodelovati na odgovornih mestih v interesu demokracije in miru. Sedaj pa vodi Francijo vlada, iz katere niso izključeni samo socialisti, temveč tudi druga velika levičarska stranka: radikali. V Ženevo ga je delegirala le-

vičarska vlada in pod vlado narodne unije ni zapustil svojega mesta, ker je Briand tudi takrat nadaljeval svojo zunanjo politiko v stari smeri in popolnoma svobodno. Sedaj pa, ko je narodna unija prenehala obstajati in ker sta obe veliki levičarski stranki potisnjeni v opozicijo, smatra za nedopustno nasproti svoji stranki in nasproti vladi, da bi še dalje obdržal mesto v Društvu narodov. Tudi kot poslanec bo po svojih močeh podpiral politiko Društva narodov in mirovno politiko. — V neki časnikarski izjavi naglašja še Boncour, kako težko bo, voditi veliko delo razorožitve z dobro voljo. V vsem dolgem času, dokler je bil delegat v Društvu narodov, ni bilo med njim in Briandom niti najmanjše razlike v mišljenju, vedno je bil pristaš odločne levičarske vlade, ki bi se opirala na odločno večino leve. Sedaj pa, ko sta veliki levičarski stranki izključeni iz vlade, se njegov položaj ne more več vzdržati.

Oklopna križarka se gradi

Berlin, 16. nov. (Tel. »Slov.«) Po dvodnevni debati je danes nemški državni zbor odklonil predlog socialnih demokratov za ustavitve gradnje oklopne križarke. Proti je glasovalo 255 poslancev, za pa 203 poslanci, dočim se jih je 8 vzdržalo glasovanja. Ker so se vse meščanske stranke z demokrati vred izrekle proti socialnodemokratskemu predlogu, ni bilo dvoma, da bo suneš socialistov proti oklopni križarki zavrnjen. Z odklonitvijo socialnodemokratskega predloga je bil odpravljen tudi komunistični predlog, da se nima izplačati prvi obrok za gradbo križarke, ki ga je dovolil državni zbor meseca julija in so bila tozadevna naročila že dana industriji. Dalje je bila odklonjena tudi komunistična nezaupnica proti vsemu kabinetu v poimenemskem glasovanju s 392 proti 62 glasovom. S komunisti so za nezaupnico glasovali le narodni socialisti.

Trgovski odnosi med Madjarsko in SSSR izboljšani

Budimpešta, 16. nov. (Tel. »Slov.«) Med Madjarsko in Sovjetsko Rusijo so bili dosedaj trgovinski odnosi radi pomanjkanja diplomatskih zvez popolnoma brezpomembni. Pred par dnevi pa so bila zaključena pogajanja za velik izvoz ovčje volne v Rusijo. Rusko trgovinsko zastopstvo v Berlinu je pri madjarski vladi založilo večjo kavčijo ter se bodo zastopniki sovjetske vlade, ki pridejo v kratkem na Madjarsko, v okviru te kavčije bavili z nakupovanjem volne. Madjarsko notranje ministrstvo je sovjetskim zastopnikom že dalo potno dovoljenje, odredilo pa je obsežne odredbe, da ruski kupovalci na Madjarskem ne bodo širili boljševiške propagande.

Nauredovanja

V 3. II. so napredovali: Henrik Koren, strok. uč. na II. mešč. šoli v Ljubljani. Justin Hol, uč. v Poljanah pri Novem mestu. Ana Levec, strok. uč. na pom. šoli v Ljubljani. Katarina Černilec, strok. uč. na II. ž. m. šoli v Ljubljani. Gabrijela Gabrovšek-Rajer, uč. v Hotedščici. Ana Prestor, uč. v Moravčah. Danica Pokorn, uč. v Mostah. Gabrijela Filipič-Korbar, uč. v Preserju. Marija Jan, uč. v Preserju. Vida Goslar-Savnik, uč. v Blatni Brezovici. Ožbe Ldrant, uč. v Prevaljah. Marica Jezovšek-Fabijan, uč. v Selnici ob Dravi. Marija Skrbinek-Kovačič, Sv. Marjeta na Dravskem polju. Marica Filipič, Selnica ob Dravi. Elza Zagar-Ternovič, Nova Štifta pri Sl. Gr. Julka Stibler, Serdica v Prekmurju. Marta Mehovel-Trček, v Podpeči pri Prevaljah.

V 4. III.: Leopold Zlatič, v Sevnici. Franc Lunaček v St. Rupertu. Vinko Rupnik v Sodražici. Celestin Perhovec, Smartno pod Smarno g. Stanko Bučar. Marica Soršak v Prevaljah. Alma Mulej, Studenci pri Mariboru. Katarina Hodnik v Zibiki pri Šmarju pri J. Rafael Trapež v Prodanovcih pri M. Soboti. Kristina Petek, Prosenjakovci. Vida Kuhar, Križevci. Marija Kalan Sv. Križ pri Ptuj. Matilda Blagovec, Zg. Sv. Kungota. Ana Matko, Rečica ob P. Avgust Kirbiš, pri Sv. Urbanu pri Ptuj.

V 2. III. Terezija Rutar-Šašel, Šoštanj, Rada Simonič v Trbovljah.

rektna ingerenca na vstvarjanje novega parlamentarnega položaja.

Konečno je k napetosti med koaliranimi strankami pripomoglo tudi dejstvo, da je nemška nacionalna ljudska stranka odkrito zastopala interese veleindustrije v znanem sporu med delavstvom in delodajalcem težke železne industrije v Porenju. Vse druge stranke pa so bile za priznanje zahtev delavcev in zato, da jim da država izdatno podporo, dokler se ne konča mezdno gibanje.

Poslednji dnevi vlade g. Müllerja so torej burni, a vendar je borba načelna. Ve se, kaj zahteva vsak posameznik. Vlada je omajana, ali ne zato, da se ruši, marveč zato, da iz te borbe pride močna večina, dorasla velikim gospodarskim in političnim problemom delovnega, realnega in konstruktivnega naroda. K—6

Kdo bo novi avstrijski predsednik?

Dne 9. decembra poteče funkcijska doba sedanjemu avstrijskemu predsedniku dr. Michaelu Hainischu. Dr. Hainisch je bil predsednik dve ustavno določeni periodi, skupaj osem let. Ker ustava določa, da nihče ne more biti predsednik več kot dvakrat zaporedoma, zato je nastal sedaj velik spor, kdo naj bi bil izvoljen.

Predsednika volijo na skupni seji člani narodnega in člani zveznega sveta. Njegove funkcije so sicer skromne, vendar pa je vseeno borba med strankami precej huda. Vladne stranke: krščanski socialisti, velenemci in agrarci, bi rade videle, da bi bil zopet izvoljen dr. Hainisch. Zato je z njihove strani padel predlog, da naj bi se tozadevna ustavna določila spremenila. Proti temu so z vso odločnostjo nastopili socialni demokrati. Odločitev pade v soboto, 17. t. m. Obe največji parlamentarni skupini sta sklicali seje svojih klubov, da zavzamejo definitivno stališče.

Za slučaj, če ne bi bilo mogoče izvršiti spremembe ustave v kolikor se tiče predpisov o volitvah zveznega predsednika, se pojavljajo drugi kandidati. Krščanski socialisti kandidirajo predsednika skupščine Miklasa. Proti njemu so ostale stranke, češ, da je preveč politično eksponiran. Velenemci ponujajo dr. Feliksa Franka, avstrijskega poslanika v Berlinu. Zdi se, da njegova kandidatura tudi krščanskim socialistom ni nevšeč.

Trije novi kardinali bodo imenovani

Milan, 16. nov. (Tel. »Slov.«) Vatikanski sodrudnik »Corriere della Sera« zagotavlja, da bo papež Pij XI. na decembarskem konzistoriju imenoval tri italijanske prelate za kardinale. Med kandidati se predvsem omenja dosedanj berlinski nuncij monsg. Pacelli, ki bo poklican v Vatikan kot papežev ožji sodelavec, v Berlinu pa ga bo nadomestoval sedanji namestnik kardinal državni tajnik Pizzardo. Dalje bo imenovan za kardinala tajnik koncilске kongregacije Giulio Serafini in pa monsg. Lavitrano, ki bo obenem imenovan za nadškofa v Palermu.

Drobne vesti

V laškem Vidmu in po vsej Furlaniji so davi ob 4. uri 13 minut čutili **močen potres**. Vremenska opazovalnica je ugotovila, da so bili sunki četrte stopnje po Mercalijevi lestvici.

Lava, ki jo je izbruhala Etna, se je sedaj že toliko shladila, da hočejo državne železnice proučiti možnost, da bi preko lave zgradile nov železniški tir, da se vzpostavi zveza med Messino in Catanio. Bruhanje Vezuva ne daje vzroka za vznemirjenje.

Šef kabineta italijanskega zrakoplovnega ministrstva Pelegrini se je z velikim letalom podal iz Brindisija preko Krete in Dobruka v Aleksandrijo, da bi proučil skupno z angleškimi letalskimi tehnikami možnost zračne prometne zveze Genua—Rim—Egipt.

Grško ministrstvo za narodno blagostanje pripravlja poseben davek na samec.

Direkcijski odbor angleške narodne banke je sklenil, da bo meseca aprila 1929 zopet predlagal Montague Normana za predsednika banke. S tem bi Norman nastopil 10 leto svoje službe, kar se dosedaj še pri nobenem predsedniku ni zgodilo.

Uradni list solitske oblasti

Split, 16. novembra. (Tel. »Slov.«) Obl. skupščina je sprejela uredbe o izdajanju oblastnega uradnega lista, ki bo prinašal uradne vesti in članke ter o šolskem in bolniškem fondu.

Dunajska vremenska napoved: Od časa do časa dež, nekoliko topleje, vetrovi bodo narasli, večinoma od jugozahoda, na gorah hudi viharji.

Akademiki - Akademikarke!

Mnogo je ljudi, ki agitirajo s parolami o socialnem delu za slovenskega akademika. Lastne besede jih ob vsaki priliki postavijo na laž. Kdo je predlagal konkretno — na primer »Urad dela«? Bila je to »Slovenska lista«, ki ima tudi letos oznako »A«!

Za zmago slovenske liste!

Danes se vrše na ljubljanski univerzi volitve v Svet slušateljev ljubljanske univerze. Vložene so štiri liste, v glavnem pa gre boj le med Slovensko listo (A) in pa med Listo enotne napredne omladine.

Ze imeni obeh list povesta vse. Na eni strani lista onih, ki odločno izpovedujejo slovenski program, ki so ostali zvesti slovenskemu stališču in slovenski misli. Na drugi strani pa oni, ki so še danes na anahronističnem stališču dunajskega liberalizma, ki se navdušujejo za neko naprednostjo, čigar prazno in puho vsebino je spoznalo celo podeželsko ljudstvo. Na deželi, tudi med najbolj priprostim ljudmi je napredna fronta propadla na vsej črti in niti sam g. Pucelj si ne upa javno zagovarjati napredne fronte. Slovenski akademiki pa se naj navdušujejo za napredno fronto! Ali je res takšna idejna degeneracija mogoča! Akademik manj uvideven od priprostega kmet!

V »Slov. Narod« je neki g. Nedeljković napisal agitacijski članek za napredno listo. V tem članku pravi med drugim, da so liberalni študenti učenci Strossmayerja, Cankarja in Skerliča. Še nikdar niso bila ta svetla imena izrečena v slabši zvezi. Kaj ima Strossmayer, veliki djakovski škof, skupnega z dunajskim liberalizmom? Vzor jugoslovanskega patriota je bil Strossmayer, ki pa je bil katoliški škof! Kaj si toroj lastite njegovih zaslug vi, ki odklanjate Strossmayerjev svetovni nazor!

In Cankar! Vse življenje, v vseh spisih, v vseh predavanjih se je z vso svojo energijo boril proti liberalizmu, rodoljubstvu in temu narobe-naprednjstvu, ki je reprezentirano v napredni listi. Sedaj pa bi se hoteli ponasati s Cankarjevim imenom oni, ki hočejo uveljaviti v javnosti to, kar je Cankar podiral! Kako sploh more biti pristaš napredne fronte akademik, ki je le površno prečital Cankarja!

In Skerlič, veliki učitelj srbske in vse jugoslovanske omladine, ki je bil apostol nove dobe in nasprotnik vsakega reakcionarstva. Sedaj pa bi se sklicevali na Skerliča ljudje, ki hočejo pahnuti naš narod nazaj v prazno dobo dunajskega liberalizma. Zaradi našemu narodu čisto tuje tvorbe nemškega meščanstva naj zavlada pri nas reakcionarstvo!

Ne, gospodje od naprednjakarske fronte, ne Cankar, ne Strossmayer in ne Skerlič niso vaši ljudje, temveč nasprotno vsi trije le dokaz proti vam!

Značilno za idejno mizernost napredne fronte je, da se takoj njih drugi argument glasi: pendrek! Ne čudimo se, če kot zvesti čitatelji svetovnega »Jutra« ne ločijo dela podrejenih policijskih organov od navodil ministra. Se manj se čudimo, če ne morejo razumeti dolžnosti, ki jih mora politik na odgovornem mestu vršiti, pa naj si bi ga bolelo tudi srce. Reakcionarni liberalci takih stvari ne razumejo. Zato o tem tudi ne bomo obširneje govorili, temveč opozorili na eno drugo stvar.

Ta argument s pendrekom odkriva neko drugo stvar, da so namreč naši naprednjakarji hoteli izkoristiti rapalske demonstracije v strankarske namene. Razgalili so sebe, da jim ni nobena stvar sveta in da bi celo mučeništvo naše krvi tam preko hoteli strankarsko izrabiti. Vsenarodno manifestacijo izkoriščati v strankarske namene, to je ves namen argumenta s pendrekom. Tisto konjsko kopito je pendrek, ki jasno pravi, koliko vrednosti ima vsa napredna fronta.

Komur pa vsi ti argumenti ne zadostujejo, naj si prečita članke, s katerimi zagovarjajo naprednjaki svojo listo. Sam strah pred »klerikalci«, samo plašenje z bav-bavom, kakor da bi bili akademiki otroci. Resnično. Tako silna je idejna revščina, da brez klerikalizma ne bi mogli napisati niti enega članka, niti ene notice.

Slovenska in napredna lista. Skupina, ki je eno s slovenskim narodom, in grupa, ki se še ni povzpela nad frazo in ki pozna le slovensko pleme, kakor je še na prečdan volitev izjavil ideolog grupe.

Za Slovenca je izbira lahka. Še lažja za človeka s socialnim čutom, ker bo šel s Krekovimi učenci in proti onim, ki so stebri tujega kapitala v Sloveniji, ki so se pri nacionalizacijah pokazali v pravi luči in ki so pravi protektorji napredne liste. Najmanj težka pa bo odločitev za kulturnega človeka, ker treba se mu bo spomniti samo na čase, ko je vladala Orjuna.

Čast slovenskega akademika zahteva, da zmaga slovenska lista in zato za njo v boj!

Največji oblastni proračun v državi

Prav je imel tisti, ki je dejal, da našim liberalcem ni mogoče nikdar ustreči. Tako je n. pr. bil silno hud g. posl. Zupančič, ker je proračun ljubljanske oblasti največji od vseh oblasti v državi. G. posl. Zupančič torej ni zadovoljen, ker dela ljubljanska oblast več ko vsaka druga in ker stori za zdravstvo, kmetijstvo, ceste, trgovino in obrt več, ko celo neprimerno večja in bogatejša zagrebska oblast, kjer odločujejo njegovi zavezniki. Kajti to bo menda izprevidel tudi g. Zupančič, da večji proračun pomeni tudi večje delo!

Kaj pa bi rekel g. Zupančič, če bi n. pr. imela ljubljanska oblast najmanjši proračun. Potem bi bil seveda še manj zadovoljen. Kdaj pa je sploh zadovoljen g. Zupančič?

Ali bi nam hotel pojasniti to uganko?

Ljubljanska oblasna skupščina

Proračunska razprava

Ljubljana, 16. novembra.

Predsednik dr. Marko Natlačen odpravi sejo, konstatira sklepno in imenuje za tajnika poslanca Oblaka in Lebingerja.

Nato sporoči predlog obl. odbora, da se zgradi deželna cesta II. vrste Ponikva—Dečja vas—Jordan—Kal. K stroškom prispeva 50% oblast, 50% pa cestna okrajna zaklada v Trebnjem in Novem mestu.

Predlog odkaže odseku za javna dela. Nato preide skupščina takoj na II. točko dnevnega reda, poročilu fin. odseka. Poroča

posl. Anton Skubic

Pretresati imamo predloženo finančno uredbno in oblasni proračun za leto 1929. z vsemi uredbami, ki odredijo pobiranje oblasnih davščin. Obenem bi moral biti predložen tudi zaključni račun zadnjega računskega leta (1927). Da ta ni predložen, ne zadene oblasnega odbora nobena krivda. Zaključni račun izdelal sicer oblasna finančna uprava, po njegovem pregledu pa ga mora podati oblasni odbor v pregled in odobritev Glavni kontroli. Šele tako pregledani in odobreni račun izroči oblasni odbor v pregled in odobritev oblasni skupščini. Glavna kontrola je tudi pravčasno prejela zaključni račun za l. 1927., ni ga pa še vrnila in zato ne more biti predložen skupščini.

Novi proračun je v glavnem sestavljen po istih principih, kakor je bil za leto 1928., v svoji sestavi pa je znatno izpopolnjen.

Cule so se kritike, da je proračun premalo detaljiran, da vsebuje skrite dispozicijske fonde. Jaz tega ne opazim. Mislim, da so izkazali, ki so bili kljubom na razpolago, zadostno specifičirani in da je vsakdo izmed poslancev imel priliko, da je lahko natančno proučil, kam so ti izdatki namenjeni. Specifičirali so se pač oni izdatki, ki se dajo podrobno analizirati, drugi pa, n. pr. podpore za napravo gnojnicnih jam, se niso in to vsled tega, ker ne moremo vedeti, kdo vse bo deležen teh podpor. Te podpore damo na razpolago oblasnemu odboru, da jih on razdeli po svoji udeležnosti in po resnični potrebi. Ko bomo čez dve leti dobili računski zaključek za leto 1929. v pregled, bomo itak imeli priliko te izdatke podrobneje pregledati.

Po navedenem poročilu g. predsednika je moral vsak objektivno opazovalec priznati, da oblasni odbor dela, in sicer veliko dela, več kakor smo za prvo leto njegovega obstoja mogli pričakovati. Delovanje pa bo tem bolj uspešno, ko bodo vsi uradi oblasnega odbora v eni hiši in ne tako raztreseni po vsem mestu, ko danes. V 5 različnih poslopijih so danes posamezni oddelki obl. odbora: v hiši Kmetijske družbe je predsedstvo in občinski referat, v Auerspergovih palači kmetijstvo in javna dela, v Kranjski hranilnici obl. finančna uprava, v št. Peterski vojašnici zdravstveni oddelki in oblasna registratura v Deželnem dvorcu. Poleg tega je oblasna skupščina primorana živeti gostoljubno streho občine ljubljanske.

Za uspešno delo pa je treba tudi sredstev. Tu se ne smemo strašiti žrtv, glavno je, da se tisto, kar dam splošnosti v korist, tudi plodonosno uporabi. Čujejo se kliči in protesti proti novim davčnim bremenom. In vendar bodo vse davjave, ki jih prispevajo posamezni stanovi, v drugi obliki povrnjene njim samim in v korist vsemu prebivalstvu. Mi moramo deželno gospodarstvo dvigniti. Naša država je agrarna država. Našemu kmetu bo težko vzdržati konkurenco z jugom, če mu ne bomo priskočili na pomoč. Kmetijsko produkcijo je treba dvigniti. Uporabiti bomo morali vse metode modernega in racionalnega obdelovanja zemlje, ki so se v nekatere državah dobro obnesle.

Ceste so postale vsled vedno bolj se razvijajočega avtomobilskega prometa zopet ono važno občilo, kakor so bile preden je stekla železnica. Velik del prometa, ki so ga doslej opravljale železnice, se bo odslej zopet vršil po cestah. Znano je pa, da avtomobili neprimerno bolj kvarijo ceste kakor navadna vozila. Vzdrževalni stroški za ceste bodo vedno višji. Cestno omrežje bo tudi treba znatno razširiti. Omeniti je tudi treba, da se vrši po naših cestah v znatni meri mednarodni avtomobilski promet in da je tudi s tega vidika potrebno posvetiti cestam večjo pozornost, kakor so je bile doslej deležne. Vse to pa zahteva denar in zopet denar.

Pri trgovini in obrti so določeni potrebni krediti za izobrazbo trgovskega in obrtnega naraščanja, določeni so krediti za omogočanje obrtnih razstav, treba bo misliti na zgradbo vajeniških domov, na ustanovitev strokovnih šol itd. 570.000 Din je določenih neposrednem pospeševanju obrti. Industrijo moramo privabiti v deželo in ji nuditi vse pogoje, ki so potrebni za njen uspešen razvoj. Pospeševati bo treba z vsemi močmi elektrifikacijo zemlje.

Domačo obrt bo treba poživeti in podpreti, da bo zmogla življenja in konkurenco.

Kot zelo važen gospodarski faktor je dalje tujski promet. Za pospeševanje tujškega prometa se ne smemo strašiti še toliko žrtve, vse bo v kratkem času s stoterimi obrestmi povrnjeno. Skrbeti moramo, da se bo tujec počutil pri nas kakor doma. V ta namen izkazuje proračun 300.000 Din izdatkov. V celoti pa za trgovino in obrt 2.000.000 Din.

Posebno pažnjo je treba posvetiti skrbri za narodno zdravje.

Za asanacijo vasi so predvideni izdatki v znesku 2.196.000 Din, ki se naj porabijo posebno za to, da se zajame gnojnica, ki čisto okužuje naša lepa sela. Krediti za ostalo zdravstvo so sicer res veliki, pomisliti pa moramo, da vzdrževanje različnih sanitarnih in humanitarnih naprav ogromno stane, neglede

na izdatke za zdravnike in strežno osebje, ki vrši težko in človekoljubno delo. Zdravje je največje bogstvo, zato ga moramo čuvati, če tudi stane še tolike žrtve.

V naši oblasti je zlasti po mestih in industrijskih centrih še veliko pomanjkanje stanovanj, zlasti malih za manj premožne sloje. Gradnja malih stanovanj je treba z vsemi močmi pospeševati. Skrbeti moramo, da bo imel tudi delavec udobna bivališča, ki mu gredo kot človeku. S tem ga bomo navezali na dom in odvrčali od gostiln in žganjarn. V zvezi s tem pa mora naša oblast skrbeti tudi za zapuščeno in zanemarjeno mladino, za gluhozeme, za uboge in onemogle, za izseljence, za strokovno izobrazbo delavstva; zato je za socialno skrbstvo postavila v proračun 6.010.568 Din.

Naša oblast je sedaj morda edina v državi, ki lahko s ponosom reče, da nima analfabetov. S tem se pa še nikakor ne smemo zadovoljiti. Skrbeti moramo za ljudsko izobrazbo ter podpirati vse naprave, ki služijo prosveti. Krajem, ki nimajo šole oz. šolskega poslopja, je treba dati podpore, da bi grade šole, ki bodo v čast in ponos prebivalstvu, da bo tujec lahko rekel: Tod prebiva napreden in ukaželen narod! Treba pa, da po moči podpiramo tudi naše revno dijaštvo, pozabiti ne smemo tudi našega najvišjega kulturnega zavoda — naše univerze.

Gospodje poslanci, naštel sem nekaj važnejših panog, za katere so namenjeni izdatki v pretežni večini. Poleg teh izdatkov vsebuje predlog proračuna 1.433.698 Din za obrestovanje in amortizacijo oblasnih dolgov. Ta znesek predstavlja prvo anuiteto za odplačilo investicijskega posojila. Za pokojnine in miloščine je določenih v predlogu 200.000 Din, zadnje poglavje med izdatki pa vsebuje razne stroške, podpore za gasilstvo, stroške oblasne kontrole in proračunsko rezervo. Vsi izdatki znašajo po končni redakciji 70.011.306 dinarjev.

Za te izdatke je treba najti kritja v dohodkih, ki so redni in izredni.

Poročevalec navaja nato podrobno posamezne redne dohodke.

Davščine.

Tu moram takoj omeniti, da se je pri iskanju davčnih virov oblasni odbor predvsem oziral na sledeče tri momente: davščina imej kolikor mogoče značaj prostovoljne dajatve, obdači naj se luksuz oziroma zabave, in končno, kar participirajo med izdatki vsi stanovi, naj tudi vsi stanovi po svoji davčni moči prispevajo k skupnim dajatvam.

V prvo kategorijo spada predvsem oblasna doklada k državnim trošarinam na alkoholne pijače, ki se naj tudi v letu 1929. pobira v višini 100%ne državne trošarine pri vseh alkoholnih tekočinah razen pri vinu, pri katerem naj se naklada zviša na 65 par od litra, pri finem vinu pa na 10 Din od litra. Dejstvo je, da so začetkom letošnjega leta gostilničarji ob priliki uvedbe oblasne doklade na vino zvišali cene vinu za 1 Din pri litru, dasiravno je znašala oblasna doklada le 35 par pri litru. S povišanjem ni zadet gostilničar in tudi ne vinogradnik. Od vsega vina, ki se potroši v ljubljanski oblasti — v prodaji namreč, ker le-to je podvrženo oblasni nakladi, vino za domačo uporabo je doklade in naklade prosto — je dobrih 2/3 uvoženega vina. Lani so predlagali, da bi bila na uvožena vina oblasna doklada za 100% višja. Ta naš predlog je pa ministrtvo financ zavrnilo z motivacijo, da bi se s tem napravila nova carinska področja med posameznimi oblastmi.

Našim vinogradnikom bomo pomagali z vsestranskimi podporami.

Na ostale vrste alkoholnih tekočin se predlaga nespremenjena oblasna doklada. Posebno glasno zahtevajo trgovski in industrijski krogi znižanje doklade na špirit, ker bo le tako mogoče preprečiti tihotapstvo. Govornik navaja, kako je skušal ljub. obl. odbor preprečiti neko tihotapstvo z dogovori z drugimi oblastmi, a tega ni bilo mogoče doseči, ker izjava zagrebška oblast socialni bojkot. Popolno soglasje pa je doseženo z mariborsko oblastjo.

O žganjepitju, ki je rak-rana slovenskega naroda, bi bilo odveč dalje razpravljati. Omeniti hočem le to, da tvorijo glavno postavko odobrenih izdatkov stroški za zdravstvo in da je povsem pravično, da je med dohodki glavna davščina trošarina na alkohol. Saj so ravno bolnice, zlasti pa umobolnice, čisto poslednje zatočišče alkoholikov.

V naši oblasti je okoli 3600 točilnic vseh vrst alkoholnih pijač. Na vsakih 150 prebivalcev pride že 1 točilnica. Da vsaj deloma omejimo podeljevanje novih koncesij, smo uvedli 200% doklado k državnim taksi za gostilniško in kavarniško pravico. Uredba nima fiskalnih ciljev in bo z njo zaščiten tudi gostilničarski stan.

Davki na luksuz in na zabave. Sem spadajo:

1. Davščina od lovišč in ribolovov, ki znaša 20% letne zakupnine od občinskih lovišč. V letu 1927. je bilo v zakupu 358 občinskih lovišč s površino 786.056 ha. Letna zakupnina je znašala 1.607.624 Din ali nekaj nad 2 Din od hektara. Oblasno takso bo plačal zakupnik.

Lastniki zasebnih lovišč bodo pa plačali po 1 Din od vsakega ha površine lovišča. Zasebnih ali lastnih (samosvojih) lovišč je v naši oblasti 233, njih skupna površina znaša 123 tisoč 829 ha, poleg tega eno ograjeno zasebno lovišče (last barona Borna) s površino 3128 hektarov. Lastniki zasebnih lovišč bodo tedaj plačali skupno 126.967 Din. Na ribolove bo znašala oblasna davščina 50% zakupnine.

2. Kinematografska taksa znaša 6% od vrednosti vstopnice.

REVMATIKI ALGE

in vsi, ki vas muči išias, ki vas boli in trga v členkih, mišicah in kosteh, naročite še danes steklenico

in že jutri Vas bo iznenadil uspeh.

V vseh lekarnah in drogerijah 1 steklenica s točnim navodilom 16 Din, koder je ni dobiti, naročite na naslov: Laboratorij „ALGA“, Sušak. 4 stekl. 77 Din, 8 stekl. 131 Din, 14 stekl. 205 Din, 25 stekl. 320 Din.

3. Adaptacije in popravila na poslopih dramskega in opernega gledališča v Ljubljani bodo veljala okoli 2 milijona Din. Letos smo izdali že okrog 800.000 Din, k čemur je prispevala mestna obč. ljubljanska 300.000 Din. V kritje teh izdatkov se je uvedla oblasna taksa na gledališke vstopnice.

4. Končno imamo še oblasno takso na javne plesne in nočne zabave. Za podaljšanje policijske ure se plača v ljubljanski oblasti taksa po 100 Din, na deželi pa 50 Din, če se ne plača taksa za ples po 250 Din. Bari, nočne kavarne in vsa ostala zabavališča podobne vrste plačajo pavšalno mesečno takso po 600 Din. Ugoden odmev, ki ga je našla uvedba te takse začetkom letošnjega leta v javnosti, zadostno opravičuje predlog, da pobiramo to takso tudi v bodoče.

Slednjič pridemo k tretji vrsti davščin, to so

doklade na državne direktne davke.

Vsi izdatki, ki jih vsebuje predlog proračuna, so tako nujno potrebni, da je vsako nadaljnje reduciranje nemogoče, ali pa mora trpeti ljudski blagor. Da bi delal pri iskanju dohodnih virov sporazumno vsaj z mariborskim oblasnim odborom, so se sestali zastopniki ljubljanskega in mariborskega oblasnega odbora začetkom oktobra na skupni konferenci v Celju. Pri tem so prišli do zaključka, da je možno ravnanje v proračunu doseči le na ta način, da se uvedejo doklade k državnim direktnim davkom. Sklenilo se je, naj enakomerno prispevajo vsi stanovi, kmet, trgovec, obrtnik, kapital in končno tudi zasebni namesteneec. Sedaj pa vpijejo eni, da ščitimo kmeta, drugi zopet, da smo zagovorniki kapitalizma itd. Jaz pa pravim, mi smo vsem stanovom in pridobitnim panogam enako naklonjeni, ker vemo, da so nam vsi enako potrebni.

Mi se dobro zavedamo nalog, ki smo jih po zakonu in po svoji vesti dolžni izvrševati. Vemo pa tudi, da so za izvrševanje teh nalog potrebni denarni viri. Te je pa treba poiskati na pravičen način. Mislim, da se bolj pravično bremena niso mogla razdeliti, kakor so v predloženem proračunu. Kakor so izdatki določeni za vse panoge javnega življenja, tako je pravilno, da v enaki meri prispevajo vsi, ki bodo imeli korist od izvršenega dela.

Predidem nekoliko k številkam.

Po dosedanjih zakonih je plačevala ljubljanska oblast na zemljiškem davku 15 milijonov 937.883.42 Din. Po novem zakonu bo plačevala ljubljanska oblast kvečjemu 12 milijonov 700.000 Din, mogoče pa tudi, da le 7 in pol milijona Din. Če pa pomislimo, koliko plača kmet občinskih doklad, koliko za cestne odbore (17.000.000), ki koristijo vsej oblasti, koliko za zdravstvena okrožja, koliko za okrajne blagajne, da pa je kmet po vojni izmozgan do kosti, da cene njegovih pridelkov niso v nikakem razmerju s cenami industrijskih in trgovskih izdelkov, se za enkrat nismo mogli odločiti, da bi ga še mi posebej obremenjevali z oblasnimi dokladami, zlasti ker nam izkaz novega kat. čistega dohodka še ni precizno znan.

Drugo, kar je povod kritiki, je 25% oblasna doklada k državnemu davku na dohodek od podjetij, obratov in poklicev.

Vemo, da se tak davek po svojem ustroju nikakor ne da identificirati ali smatrati kot naslednik dosedanje občne pridobnine, vemo tudi, da bo precej višji, kakor je bila občna pridobnina, nikakor pa ne bo dosegel one višine, ki jo je tvorila občna pridobnina v zvezi z dohodnino. Podčrtati je namreč treba važno dejstvo, da so mali obrtniki, ki delajo s 4 ali manj pomočniki, izvezli od oblasne doklade.

Oblasna doklada na tako zvani društveni davek (podjetja, zavezana javnemu polaganju računov) se pobira že letos, za prihodnje leto predlagamo neizpremenjen odstotek.

25% oblasno doklado k državnemu davku od nesamostalnega dela in poklica (uslužbenki davek) bodo plačevali vsi oni privatni uslužbenci, ki imajo preko 4000 mesečnega odnosno 960 Din tedenskega zneska prejemkov.

1. Oblasna taksa na motorna vozila. Že prej sem omenil, da avtomobili neprimerno bolj kvarijo ceste kakor navadna vozila. Zato je popolnoma upravičeno, da prispevajo k vzdrževalnim stroškom za ceste predvsem tisti, ki imajo največ koristi od dobrih cest. Oproščena pa bodo tega plačila vsa motorna vozila, ki so last države in samoupravnih teles, motorne brzgalne, avtomobili Rdečega

kriza in končno motorna vozila, ki so last izvoščkov.

2. Končno pride še oblasna trošarina na potrošnje premege. Tudi ta trošarina se že letos pobira, za prihodnje leto je predvideno znižanje za polovico.

Tudi industrija se neupravičeno pritožuje proti tej davščini, češ, koliko obremenitev pomeni to zanj. Za primer naj navedem Kranjsko industrijsko družbo na Jesenicah, ki je kot največji konsument premege plačala za vse svoje obrate v devetih mesecih letošnjega leta 149.217.11 Din, prihodnje leto bo pa ta postavka še za polovico nižja. Tu so pač besede o zatiranju industrije neumestne.

Prispevki drugih oblasti in korporacij so vnešeni v predlog proračuna s skupnim zneskom 3.744.000 Din. So to prispevki mariborske oblasti za komisijo za agrarne operacije (44.000), prispevki okrajnih cestnih odborov za cestarsko osebje (1.200.000) in povratilo oskrbnih zdravstvenim zavodom od drugih oblasti (2.500.000). Glede slednje postavke moram omeniti, da se mariborski oblasni odbor protivi, da bi kaj prispeval za svoje pripadnike, ki se lečijo v naših bolnicah, predvsem v umobolnici na Studencu, ker je naziranje, da je ta prispevek že upoštevan v državnih dotaciji.

Zadeva je po avtentični interpretaciji načelnika ministrstva za narodno zdravje dr. Stamparja pojasnjena v prilog ljubljanski oblasti.

Prispevki države so predvideni z istimi zneski, kakršni so v proračunu za l. 1928.

Ako še enkrat pregledamo ves proračun, vidimo, da je povsem realen in da v celoti odgovarja dejanskim potrebam in razmeram v oblasti. Nove davščine so po možnosti pravično razdeljene na vse stanove, pri čemer se je posebno pazilo na to, da so z njimi prizadeti v pretežni večini le imovitejši sloji, dočim se šibkejši po možnosti ščitijo, da si opomorejo. Omejiti je tudi treba, da ves denar od pobranih davščin ostane v oblasti ter se bo trošil izključno za korist oblasne samouprave. Ako hočemo, da bo oblasni odbor uspešno vršil svoje naloge, ki mu jih nalagamo, moramo proračun s finančno uredbo in ostalimi uredbami, ki odredijo pobiranje davščin v zmislu sklepa finančnega odseka v celoti sprejeti. Zato se obračam na visoko skupščino, da mojemu predlogu da svoj pristanek.

Nato se je pričela

splošna debata

Prvi je govoril posl. Zupančič (SKS), ki je govoril v imenu SKS-kluba. Kakor vsi dosedanjí govori, je ta njegov govor izvenel v to, da se bo s tem proračunom uničilo vse: kmetijstvo, trgovina, industrija, obrt, sploh vsa Slovenija. G. Zupančič je na svojo nesrečo še slab govornik, tako da se ga je komaj slišalo. Za vsakim njegovim stavkom je sledilo deset medklicev v odgovor. Na prvo tezo, da oblast ne potrebuje nobenih davkov, mu je posl. Mazovec drastično odgovoril: Kje naj vzamemo sredstva, da izvršimo zahteve ljudstva. Ali naj gremo beračiti ali krast? Zavzel se je za produkcijo spirita. Umljivo je, da so poslanci večine odločno ugovarjali takemu demagoškemu nastopu. Predsednik dr. Natlačen je celo moral poslanca Zupančiča opozoriti, da se od spirita, ki se izvaža iz naše oblasti, ne plačuje trošarina. Ves govor je bil poln nesmiselnosti. Zdaj je zagovarjal vinogradništvo, zdaj produkcijo spirita. Obl. odb. dr. Milavec mu je zaklical: »S špiritom hočete zaščititi vinogradništvo!« Zupančič je izjavil, da bo glasoval proti.

Poslanec Eppich (SLS) je najprej poudaril, da je popolnoma drugega mnenja glede proračuna kakor ing. Zupančič. Oblasni

odbor si prizadeva in dela.

Proračun vsled danih razmer žal ni tak, kakršnega bi želeli, vendar pa bo vsak priznal, da si oblasni odbor prizadeva vse, kar mu je v danih razmerah mogoče. Zato izjavljam, da bom glasoval za proračun. V svojem nadaljnjem govoru je poudaril, da se mu zdi ta prilika primerna, da govori o dveh zadevah njegovega volivnega okraja, namreč o kočevskem »Lesevereinu« in o »Studentenvereinu«. Ti dve ustanovi sta bili po prevratu kočevskim Nemcem odvzeti, tako da Nemci sedaj nimajo več dostopa v čitalnico in da njihovi revni dijaki ne morejo več dobiti stanovanja in hrane v dijaškem domu. Zato se obrača na

skupščino, ker ne pozna nobenega drugega foruma, da bi lahko težnje svojega ljudstva obrazložil. Obrat se na velikega župana in na skupščinskega predsednika in ju prosi, ali sta pripravljena podvzeti vse korake, da se popravi krivica, ki se je kočevskim Nemcem v tem oziru zgodila.

Posl. Tavčar (SDS) je s svojim dolgovoznim govorom naletel na odločen odpor večine. Obl. odb. Jarc mu je moral zaklicati: »Konstatiram, da ste govorili neresnico!« Poslanec Mazovec pa je skrbel, da je bila povest o jari kači zanimivejša in duhovitejša. Novega g. Tavčar ni nič povedal. Za dr. Muijsa in živinozdravnika Arka se je vlekel, kot da bi SDS predpisovala oblastnemu odboru koga sme vzeti v svojo službo.

Spirit in vino.

Poslanec Tomazin (SLS) je v svojem govoru odgovoril poslancema KDK Zupančiču in Tavčarju. Posl. Zupančič je napovedal, da bo govoril o škodi, ki jo bo trpelo vinogradništvo vsled proračuna. Potem pa je razpravljajl samo o spiritui. Dobil sem vtis, da ne loči špirta od vina. Že lani je trdil, da bo naš vinogradnik propadel radi oblastne doklade 35 par. Če bi bila to resnica, bi bil na tleh tudi hrvaški vinogradnik, ker je zagrebška oblast lansko leto uvedla 50 par oblastne doklade.

Lansko leto je g. Zupančič govoril tako, da smo se bali, da ne bo noben človek radi naklade več pokusil vina. V resnici se je pa naš lanskoletni vinski pridelek prodal že v januarju. Ko se je zvedelo, da se bo naložila letos obl. naklada 1 Din, so vinski trgovci brž pokupili vse boljše vino za ceno 7—8 Din. Če je slaba kislica ostala, temu ni odpomoči, ker slabega vina se vsak brani.

Naši vinogradniki potrebujejo pouka. Če bodo poučeni, potem bodo lahko vsi dobro prodali, ker bodo znali trte dobro vzgajati. Zato smo postavili lepo postavko za pouk.

Rekli ste, to naklado bo plačal vinogradnik. Niti enega slučajja ne vem, da bi bil kak vinski trgovec ob nakupu rekel: »Ne morem vam več dati, ne morem vam dražje plačati vina radi oblastne naklade.« Nasprotno je res, kdor pije, ta plača, vinogradnika to nič ne boli.

Ponovil bom tudi vzdih poslance ing. Zupančiča, da smo zanemarjali konjerejo. Ta vzdih se tiče tiste nesrečne dirke na Krškem polju, ki se je udeležuje dve tretjini meščanstva in bogate gospode. Preteklo leto sta umrla dva bogata strica iz Amerike, ki sta za to tekmo imela vsako leto pest zlata. Zgubili ste Krško hranilnico, ki je dala 10.000 dinarjev. Mnogo je dal tudi iz okrajne blaginje g. glavar Svetec. Tretji stric iz Amerike pa je oblastni odbor, ki ni hotel dati za tekme, na katerih bi nastopali radičevski govrniki, ničesar. Konjereja, ki so jo pospeševali gospodje iz opozicije, izgleda tako-le: Dokler so imeli pri premovanju večino gospodje od SKS in HSS, ni dobila nobena kobila, ki ni bila pokrita s »kmetiskim listom«, premije. Letos pa je bila komisija objektivna in tista klerikalna kobila, ki je dvakrat šla prazna s tekme, je letos dobila II. nagrado (posl. Milavec): Dasi je bila ista komisija kot lani, le zastopnik oblastnega odbora je bil zraven).

Poslancu Tavčarju odgovarja glede njegovih očitkov, da večina ne skrbi za cestarije. Pokličite mu v spomin tiste čase, ko je imela SDS besedo v Belgradu, pa ni zanje rekla ničesar. Sedaj, ko se jim godi dvakrat bolje, se šele zavzemate zanje. Navajate, da je govoril s cestarji, ki so sedaj zadovoljni.

Nato je govoril poslanec Bukovec (SKS). Hotel je dati nauke, govoril o takšah, o belgrajski hegemoniji, ki jo podpira SLS in se izgovarjal, da zagrebška oblast mora imeti doklade na vino, ker se radičevci bore za enakopravnost.

Huda ura za SKS in SDS.

G. Bukovec je govoril malo. Če bi bil pa vedel, kaj ga čaka, bi bil še manj. Naslednji govrnik je v lapidarnem govoru opozicijo tako skresal, da je vsa dvorana kar grmela od odobravanja — g. Bukovec pa je obledel.

Oblastni odbornik dr. Milavec je v svojem govoru odločno zavrnil način kritike opozicije. Ko se je skupščina prvič sestala k otvoritvi, je »Jutro« pisalo: Mi bomo skrbeli,

da oblastna drevesa ne bodo zrasla do nbes. In za to res dobro skrbijo. Kar je naprednih dreves v oblastni skupščini, ne poganjajo v višave in bolj ljubijo zemeljsko topolino. Na podlagi dejstev lahko trdimo, da je kritika opozicije v oblastni skupščini prav taka, kakršna je bila v prejšnjih deželnih zborih. Deželni odbor je gradil Završnico. Naprednjak je kritiziral in zabavljajl ter delal ovire, šuntal napredne kmete, da so ponoči podirali, kar so delavci podnevi napravili. Iste stvari, kakor v deželnem odboru, doživljamo tudi danes. Deželni odbor je delal dalje in se ni zmenil za to kritiko.

V novi državi je začel naprednjak govoriti o državotvornosti in protidržavnosti. ISTI OFICIJELNI NAPREDNJAK IN DRŽAVOTVOREC JE PA PRI LOGATCU V SKO-DO DRŽAVE VTIHOTAPIL V NAŠO DRŽAVO 29.000 NEŽIGOSANIH KRON.

Kako je danes, dobro vidimo. SLOVENSKI NAPREDNJAK JE V LJUBLJANI UNICIL PET DENARNIH ZAVODOV. S TEM JE OŠKODOVAL SLOVENSKO GOSPODARSTVO ZA TEŽKE MILIJONE. TO SE JE ZGODILO V ISTI SAPI, KO JE SLOVENSKI NAPREDNJAK UDRIL PO KLERIKALIZMU IN GRAJAL ZAPRAVLJIVOST SLOVENSKEGA LJUDSTVA, ČE ROMA NA BREZJE. Javnost je to kritiziranje slovenskih naprednjakov spoznala in tudi že napravila sodbo o tej stvari. NAPREDNJAKI SO ŽE OD NEKDAJ, ZLASTI PA OB PRORAČUNU GOVORILI O DISPOZICIJSKIH FONDH. TO SO GOVORILI ISTI NAPREDNJAKI, KI SO IMELI MOČNE DISPOZICIJSKE FONDJE A LA PETER SMOLA.

Slovenski naprednjak je prej kakor zdaj govoril o strankarskem nastavljanju uradništva. Isti naprednjak je pa, ko je imel vlado v rokah, popolnoma strankarsko nastopal pri nastavljanju uradništva. Govorim samo v svojem kmetijskem resoru. Žrebnarna, podkovska šola, mlekarška šola, trtnice: povsod sem našel vse napredno, sami najhujši agitatorji za naprednjake. Vi postavljate tezo o 40% manjšine. Zakaj pa nas 60% niste sorazmerno vpoštevali? Zakaj ste do krvi preganjali naše ljudi, ker so bili naši. Poslanec Bukovec je dejal, da ima Grm novo lice. Zadnji čas je, da se je to zgodilo. ČE BI HOTEL GOVORITI O GRMU, BI MORAL PREDSEDNIKA PROSITI, DA OTVORI TAJNO SEJO. Navedel bom samo en zgled: UCITELJ NA GRMU, ORGANIZIRAN ORJUNAŠ IN NAPREDNJAK, SE JE TAKO DALEČ SPOZABIL, DA JE NA GLAVNEM TRGU OKLOFUTAL UCITELJICO, KI NI HOTELA VSTOPITI V ORJUNO.

Kadar ste na vladi, ne poznate nobenih ozirov, takrat je vaš princip močna roka, denar in oblast, za nasprotnika bič. Kadar ste v opoziciji, zahtevate, NAJ BI MI SE SVOJE LJUDI ZAPUSTILI.

Na tem mestu moram tudi povedati, da se nekateri člani naše skupščine, kadar so na shodih, tako daleč spozabijo, da potvarjajo resnico in demoralizirajo naše ljudi. Na Dolenjskem v Vavti vasi je govoril poslanec Bukovec, da gredo slovenska dekleta v Belgrad v službe. Srbi jih radi sprejemajo, ker so pridne delavke. Pa pravi Bukovec dalje: »POGLEJTE, KAJ SE S TEMI DEKLETI ZGODI? V JAVNE HISE JIH PRODAJAJO, IN TO TAKRAT, KO JE MINISTRSKI PREDSEDNIK DR. KOROŠEC.« (Ob teh besedah je nastalo v skupščini silno ogorčenje. Poslanec večine ogorčeno kličejo proti Bukovcu: »SRAMOTA! SKANDAL! NEVERJETNA PREDRZNOST! DEMAGOGIJA NAJNIZJE VRSTE! NOBENE VESTI NIMA!« OGORČENJE TRAJA DALJ CASA.) To je Bukovec razumel: DR. KOROŠEC O TEM VE, PA TEGA NOČE PREPREČITI.

Poslanec Bukovec na shodih neprestano pogreva dnevnice. Rečem samo toliko: Protestiramo, da se ta stvar v taki obliki ljudstvu servira in trdimo, ČE BI MI SE 50 LET ZBOROVALI, PA BI IMELI PO 300 DIN DNEVNIC NA DAN, PA BI NIČ NE DELALI, NE BI ZAPRAVILI TOLIKIH MILIJONOV, KOLIKOR JE SLOVENSKI NAPREDNJAK ZAPRAVIL SLOVENSKEGA DENARJA.

Nato je govoril oblastni poslanec Sitar (soc.), ki je izjavil, da pri glasovanju za proračun v celoti ne more glasovati.

Nato je predsednik prekinil sejo.

»Name?«

»Da — in pravi, da le zato čaka, da Vas ne bo pozdravil.«

Dekle je nekaj časa razmišljalo, nato je vzela plašč in klobuk in odhitela na trg. Že oddaleč je zagledala fanta in šla naravnost proti njemu. Fant jo je poln sovraštva gledal in dekle je šlo počasneje, da bi se tem delj izlivalo sovraštvo nanjo, ki je njegovo srce prav tako ogrevalo ko najgorečnejša ljubezen. Drugi in tretji dan se je ponovilo isto: dekle je prišlo na trg, fant jo je sovražno gledal, jo nemo premeril od nog do glave in odšel.

Četrtega dne pa fanta ni bilo več. Dekle je čakalo, se oziralo, šlo nekajkrat gor in dol, nato pa žalostno zavzdihnilo:

»Konec... nič več me nima rad!«

(Nem.: Wallesz.)

Stenski koledar 1929

za pisarno in dom, dvostranski, oblike 34×42 cm, obsega poleg koledarja še poštno določbe in prostor za beležke, lično izdelan v večbarvni litografiji, prodaja

Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

Cena za preprodajalec po 3 dinarje, na drobno po 4 dinarje 50 par.

Volitve v okrajne zastope mariborske oblasti

Omenjene volitve se vršijo dne 2. februarja 1919 in so tozadevne priprave že v živahnem teku. Z razpisom volitev se je priknalno vprašanje okrajnih zastopov, ki so jih vodili doslej imenovani gerenti, svoji končnoveljavni rešitvi. Prav zanimiva je slika o številčni moči posameznih okrajnih zastopov oziroma okrajnih cestnih odborov na področju bivše Koroške ter Slovenske krajine in Medijurja. Posamezne okrajne zastope bo tvorilo: mariborski 44 članov (87.095 prebivalcev in 85 občin), ptujski 27 članov (54.478 prebivalcev in 79 občin), celjski 25 članov (50.836 prebivalcev in 24 občin), šentlenski 11 članov (21.794 prebivalcev in 50 občin), ormoški 10 članov (20.468 prebivalcev in 33 občin), konjski 10 članov (19.742 prebivalcev in 25 občin), slovenjebistriški (9 članov (18.672 prebivalcev in 43 občin), gornjeradgonski 9 članov (18.468 prebivalcev in 39 občin), smarški 9 članov (17.250 prebivalcev in 15 občin), kozjanski 8 članov (16.470 prebivalcev in 25 občin), gornjegrajski 8 članov (15.873 prebivalcev in 11 občin), slovenjegraški 7 članov (14.179 prebivalcev in 18 občin), ljubotemski 7 članov (13.884 prebivalcev in 29 občin), mariborski 7 članov (13.608 prebivalcev in 16 občin), šoštanjski 7 članov (13.038 prebivalcev in 9 občin), rogaški 6 članov (12.127 prebivalcev in 22 občin) ter vranski 5 članov (10.859 prebivalcev in 9 občin). — Posamezne okrajne cestne odbore pa bo tvorilo: murskoboški 27 članov — s 53.776 prebivalci in 122 občinami; čakovski 24 članov — z 48.853 prebivalci in 13 občinami; preloški 24 članov — z 48.092 prebivalci in 13 občinami, dolnjelendavski 19 članov — z 38.248 prebivalci in 48 občinami ter prevajski s 8 članov s 15.533 prebivalci ter 12 občinami. — Kakor znano delegira oblastni odbor v posamezne okrajne zastope še tri svoje zastopnike.

Maribor

Invalidom! Ob desetletnici, odkar je utihnil vihar svetovnega pokolja, se spominimo tistih, ki so obležali mrtvi na bojnih poljanah. Spominimo se svojih rojakov ter počastimo njihov spomin s tem, da se udeležimo »Requiem«, ki ga izvaja pevsko društvo »Maribor« prihodnjo sredo ob 20. v frančiškanski cerkvi. Ker je čisti dobiček namenjen fondu za postavitev spomenika padlim Mariborčanom, je še v posebni meri naša dolžnost, ki smo prevzeli skrb za tak spomenik, da delamo za kar največji obisk na tem spominskem koncertu. — Združene vojni invalidi v Mariboru.

Iz tajne seje občinskega sveta. Dovolijo se razne vojne olajšave pri mestnem avtobusnem podjetju. — Trem akademikom se dovoli študijska podpora v znesku po 1000 Din. — Po vzorcu Ljubljane se tistim nameščencem mestne občine, ki so zaposleni pri vodstvu gradbenih akcij, dovolijo mesto dosedanjih nadur mesečne doklade. — Inž. Savšku se odpove služba. — Razenega se je mnogim magistratnim uslužbencom priznala stalnost in se je cela vrsta oseb sprejela v občinsko zvezo.

Zasilna stanovanja v obeh novo zgrajenih zasilnih zgradbah pri malem vojaškem vežbališču bo oddajal pod županovim predstvom odsek klubovih načelnikov prihodnji teden. V nova zasilna stanovanja bo sprejetih 32 strank.

Akademski maša bo jutri kakor običajno v frančiškanski cerkvi. Pridiga o čudežih.

Nova regulacija tarifov pri mestnem avtobusnem prometu. Novi tarifi stopijo v veljavo dne 1. decembra 1928. Enodinarski tarif odpade; do petih postaj plačas po novem 2 Din, nad pet postaj pa 3 Din. Štiri in petdinarski tarifi, ki so bili dosedaj veljavni, odpadejo. Otroci do starosti štirih let so vozine prosti, ako ne zavzamejo v vozu posebnega mesta. Otroci od 4 do 10 let ter učenci plačajo brez razlike 2 Din. Mesečne karte pa ostanejo nespremenjene. Na novo se uvedejo bloki z 10 vozovnicami po 2 Din ob 10 procentnem popustu. S temi bloki se boš vozil v vseh smereh in kadarkoli se ti bo zahotelo voziti. Za prtljago do 10 kg je vozina prosta; prtljaga nad 10 kg pa se sprejme samo, če je prostora. Tudi se uvedeta dva kontrolorja, ki bo sta pazila, da se ne vršijo pri plačevanju vozine kake nerednosti. Kdor se zaloti, da ni v redu plačal vozine, bo moral odrajtati trikratni znesek vozine. Če bi pa kdo onesnažil voz, plača 25 Din; lahko pa tudi več. — Tarifi pri podeželskem prometu ostanejo isti kakor doslej. Pač pa se uvedejo tudi v podeželskem prometu mesečne karte z 20% popustom pri 10 voznjah, s 30% popustom pri 20 in 40% popustom pri nad 30 voznjah. Popust velja samo za eno ter isto progo. Soloobvezni otroci pa imajo 50% popust proti legitimaciji. Ravnotako plačajo polovični znesek vozine otroci do 10. leta. Za prtljago do 5 kg plačas 5 Din, od 5—10 kg deset dinarjev, od 10—20 kg petinast dinarjev, naprej do 30 kg pa 20 Din.

Vprašanje starega cerkvenega pokopališča se je rešilo na četrtkovni seji občinskega sveta po dolgotrajni živahni debati ter ob ogabnem laježu naših socijev. Bili so trije predlogi. Dr. Lipold je predlagal, naj se izvrše nujno potrebna popravila, ki bodo stala ca 41.000 dinarjev, na račun mestne občine; za nadaljnje vzdrževanje pa naj bi skrbel poseben odbor interesentov. Obč. svetnik Priimer je glede nujno potrebnih popravil soglašal z že omenjenim predlogom, glede vzdrževanja in oskrbovanja zanemarjenih grobov pa je bil mnenja, da vrši to nalogo do 1. 1940 poseben odbor, ki ga naj tvorijo zastopniki obč. sveta, cerkveno-konkurenčnega odbora in interesentov. Obč. svetnik Grčar pa je zastopal mnenje, naj bi občina skrbela samo za grobove zaslužnih moč, ki so pokopani na starem cerkvenem pokopališču. Seveda se je moral malo obregnuti ob stolno župnijo, ki je lastnica omenjenega pokopališča. Na koncu se je moral kajpak oglašati tudi g. Bahun, ki je bil malo jezen na g. Priimera radi njegovega govora, češ, da je bil malo predlog — g. Bahun pa je seveda za naščevanje navil svoj »guč« na dvakratno dolžino. Pri tem je celo stavil nek dodaten predlog, ki je bil namenjen za kaline; pa se g. Bahunu ni posrečilo. Socialistični zaupnik Eržen pa je moral iztrsteti svojo jezo. O vsem mogočem je govoril — obč. svetnikom v zabavo in za preganjanje dolgega časa. Ze so pričakovali obč. svetniki, da bo prešel na polje astronomije, pa je ves hripav končal s svojimi primitivnimi izbruhi ter obsedel. — Občinski svetniki so bili sicer zelo hvaležni našim socijem za zabavo, glasovali pa so v celoti za dr. Lipoldov predlog. Socijem

pa so se glave od jeze kar povesile; ko se je nadejvalo reševanje za mariborsko občino prevzanih vprašanj, so glavni soc. zaupniki zapustili sejno dvorano in se šli hladit na prosto.

Revizija najemnin v mestnih stanovanjskih hišah. Po zaslugi očke Bahuna, ki se je na predzadnji seji za to prav toplo zavzemal, se bo izvršila revizija vseh najemnin v mestnih stanovanjskih hišah. Na zadnji seji občinskega sveta se je izvolila posebna komisija, ki jo tvorijo občinski svetniki Murko (SLS), Priimer (Nemec), Kejžar (SDS) in Bahun (soc.) in ki bo imela nalogo, da oceni vrednost posameznih stanovanj.

Nalezljive bolezni. V času od 8. do 14. novembra je obolelo na nalezljivih boleznih 25 oseb — na škrlatinki 1, na davici 1, na ošpicah pa 23.

V Splitu so jo ujeti. Ivanka R. se je pred dobrim poludrugim mesecem seznanila v neki tukajšnji gostilni z nekim Mariborčanom. Nato sta se podala na izprehod proti Meljskemu ribru, kjer je Ivanka izmaknila svojemu dobremu prijatelju 5000 dinarjev. Popihala jo je na tihem iz Maribora, sedaj pa so jo zasačili v Splitu ter jo na posebno okrožnico tukajšnje policije zaprli.

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

Celje

O ognjenikih Vezuvu in Etni pišejo zadnje tedne vsi časopisi sveta. Katastrofalni izbruhi teh dveh ognjenih strahov vzbujajo pozornost vsakogar. Na II. svetnem večeru, ki se bo vsak v ponedeljek dne 19. novembra ob 8 zvečer v celjskem Orlovskem domu, nas bo prof. Janko Mla-kar s pomočjo 57 skiptičnih slik vpeljal v skrivnosti obeh ognjenikov. Radi pričakovanega velikega obiska je priporočati, da si posetniki večera nabavijo vstopnice v predprodaji v Ljudski knjižnici na Cankarjevi cesti 4.

Proslava 1. decembra v Celju. Na poziv in pod predstvom mestnega župana g. dr. Al. Goricanca se je vršila v četrtek ob 6 zvečer v mestni posetovalnici seja zastopnikov vseh celjskih slovenskih kulturnih organizacij radi dogovora o prireditvi, s katero naj se Celje spomni 1. decembra desetletnice državnega zedinjenja. Po uvodnih besedah mestnega župana je stavil zastopnik katoliških kulturnih organizacij g. Ivo Peršuh sledeči predlog: Na dan 1. decembra zvečer naj se vrši v veliki dvorani Celjskega doma proslava, ki jo aranžirajo vsa celjska slovenska kulturna društva. Prireditelj naj bi bila pretežno glasbena. V ta namen naj uvodoma zapoje združeni pevski zbori Kat. prosvet. društva, »Ojčke« in Celjskega pevskega društva državno himno in »Slovene, Srb, Hrvat«. Po državni himni naj govrnik, ki ne sme biti politično enostranski, poslojni pomen proslave. V nadaljnjem naj Celjsko pevsko društvo absolviraj program, ki ga je že prvotno določilo za svoj letni koncert. Kot prireditelj naj bo označena Narodna odbrana ali Jugoslovanska matica. Po daljšem razgovoru so se vsi zastopniki v načelu izjavili za način proslave, kot ga je predlagal zastopnik Kat. kulturnih organizacij in se je administrativna plat prireditve poverila Celjskemu pevskemu in Celjskemu godbenemu društvu, ki prevzameta s tem tudi odgovornost za gmotni uspeh prireditve.

Kolo so ji ukradli. Sopraga znanega trgovca v Prešernovi ulici ga. Justina Putan je 18. t. m. pustila svoje kolo na vrtu vile v Zrinjaku-Frankopanski ulici št. 3, kjer je dotlej stanovala. Bilo je to okoli 12. Okoli 14 je ga. Justina pogledala, kako je z njenim kolesom, a kolesa ni bilo nikjer. Neznane ali neznanke se je z njim odpeljala bogvedi kam. Kolo je žensko, ima zadnje kolo zamreženo, je znamke »Puche«, črno pleskano, na zadnjem kolesu ima pritrjen rdeč svarilni znak in je vredno okoli 1500 Din.

Pa se je vendar ujel. Že od lanskega leta je potom policijskega dnevnika bil zasledovan 81 letni ključavničar Z., ker da je na zvit način izvalil posetnici Neži Počepčan na Zg. Hudinji 120 Din. Letos zopet tam poleti enkrat je opeharil za 40 Din posestnico Alojzijo Jager na Proseniškem. V sredo pa se je tičel ujel in bil na celjskem kolodvoru aretiran. Nekaj trgovski potnik iz Zagreba, ki je bil prišel tudi radi Z., ob 50 Din je izjavil, da se je Z. dalje časa zadrževal tam nekeje okoli Zagreba, kjer je ustavljal kmete, ki so gonili živino k mesarjem v mesto. Prijel je takega kmeta in ga poprašal, koliko da upa dobiti za kravico, tele itd. Ko mu je kmet povedal ceno, je Tone začel pripovedovati, da ve za boljše kupca, ki bo dal toliko in toliko več in ki ga bo koj naslednji dan prignal kmetu na dom. Le kakih 100 Din je treba Tonetu naprej plačati. Lahkoverni ljudje so mu verjeli, kupca pa drugi dan zamenjali. Da Tone ne more imeti dobre vesti, se vidi tudi iz njegovega obnašanja ob aretaciji. Na stražnici je nagnal stražnike s »šuffie« in enega je celo prav močno sunil v prsa, misleč da se mu bo na ta način mogoče izmuzniti iz stražnice.

Žakeli v koruzi

(Izpred sodišča.)

Mesec je sijal v jesenski večer, ko sta se vračala iz semnja oče Matevž in sin Matevžek. Matevž se ga je bil spometa nekoliko nalezel, kakar je že pač navada vseh, ki se vračajo iz semnja. Matevžek pa je po gostilnah jedel le žemlje in pil sladko vodo, malinovec. Zato je oče Matevž le buljil pred se in se nerodno prestopal po poti, sinko pa je od same sreče, da se je enkrat že vsaj zaradi žemelj in sladke vode splačalo iti z očetom, veselo življal pred se in se oziral okoli po polju. Kar je iznenada opazil Matevžek nekaj, — glej ga spaka! Kaj pa bo to? Sredi viže je nehal Matevžek živlžati, očeta je povlekel za suknjič, prist je položil na usta, potem pa je z roko pokazal v bližnjo koruzo, obenem pa je rekel: prst! Pa sta gledala tja v koruzo oče in sin. Res: nekaj se je premikalo! »Oča, kar stopite pa pogledajte, kaj bo. Ali straši ali pa nekdo koruzo kradete? Oče je res stopil oprezno po razoru, toda tisti čas se je tista senca premaknila, obrnila se je proti njima, potlej pa je stekla. Ostal pa je tamkaj žakelj, velik žakelj. In v žaklju do vrha polno koruznih storžev. Senca, ki je trgala tiste storže in jih basala v žakelj, kajpak ni mogla zbežati s polnim žakljam, zato ga je pustila tam. Matevž in Matevžek nista mogla koj uganiti, kdo bi bil ta nočni tat, ki kradе sosedovo koruzo. Tat je prehitro zbežal, le žakelj s storži jima je ostal. Zategadelj sta ogledovala le žakelj in res je bilo na žaklju napisano, da je njegov lastnik ta in ta, hišna številka toliko, v vasi Brinju doma. »Aha, pa ga imava tičkal« je rekel oče Matevž, sinko pa je prikal in dodal: »Pa res!« Naložila sta tisti žakelj složno in z vsaj jennimi močmi na očetov hrbet. Potlej sta vsa robo prenesla k sosedu in sta mu razložila, kako je ž njo. In tako se je zgodilo, da se je moral Fricov Nace v Ljubljano na sodnjo. Tam ga je sodnik vljudno povabil na koruzne žganje v arest, da bo vsaj vedel, zakaj je kraljevo. Sedel bo 5 dni.

Sestanek s sovraštvom

Opoldne je hitel mlad fant na trg. Obstal je pri steburn in čakal. Vedel je, da pride opoldne njegova žnanka mimo, katero je imel rad in ki ni marala nič več zanj. Hud mraz je bil, burja je tulila na vse pretege, a fant je stal in se ni premaknil. Nemirno je motril cesto pred seboj in ni opazil, da stoji prijatelj pri njem.

»Kaj pa delaš v tem vremenu?«

»Nekoga pričakujem.«

»Zensko?«

»Zensko.«

Ali misliš, da je katera tako neumna, da bo zdajle prišla?«

»Saj ne gre za sestanek.«

»Pa zakaj potem stojiš tu?«

»Čakam dekleta, da ga ne bi pozdravil.«

»To je vse?«

»Vse. Prišla bo mimo in jaz je ne bom pozdravil.«

»A, na Emo čakaš!«

Prijatelj ni odgovoril in tovariš je odšel k Emi.

»Ljuba Ema, ali greste danes kaj ven?«

»Saj nisem neumna, da bi v tem vremenu hodila okrog!«

»Povedat sem Vam prišel, da nikar ne pojdlite. Na trgu stoji moj tovariš in čaka na Vas.«

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 17. novembra. Gregorij, Viktorija.

Osebnosti

★ Učiteljska vest. G. Marija in Ivan Žeznov z meščanske šole v Trzinu sta sprejeta v III. letnik pedagoške šole v Belgradu.

★ Poročilo se je na Dobravi pri Ljubljani g. Ciril Zalaznik z gđ. Marijo Zdešarjevo.

★ Sodni tolmač. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo zapriseženega tolmača za angleški jezik g. dr. Ferdinanda Majarona za zapriseženega tolmača tudi za nemški jezik.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Josip Ditz, zas. uradnik iz Litije; Gertruda Grafenauer, šolska sestra — učiteljica iz Maribora; Ivan Božič, kovač delavnice drž. železnice iz Maribora in Jožef Furlan, viničar iz Sv. Petra.

Ostale vesti

★ Opetovano opozarjamo cenjene naročnike, ki imajo kaj zaostanka na naročnini, da jo nemudoma poravnajo. Čas za plačilo je še danes in jutri. S prihodnjim torkom se list ustavi onim, ki ne bodo storili dolžnosti naročnika-plačnika.

★ Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, da se šteje novo nastavljenim volonterjem na osnovnih šolah navstaveška doba v predpisani rok za polaganje usposobljenostnega izpita. — Dalje je isto ministrstvo dovolilo dekl. mešč. šoli v Marijinem domu v Kočevju sprejemati tudi zunanje učenke.

★ Občni zbor Zveze slovenskih vojakov se bo vršil v nedeljo, 9. decembra, v Ljubljani. Ob 8 zjutraj bo sv. maša v cerkvi sv. Petra, ob 9 pa občni zbor v salonu tov. Rozmana, Sv. Petra cesta 85.

★ Malgajevci! Naš general Maister Vas kliče, da prisostvujete dne 1. decembra t. l. manifestaciji v Mariboru in da praznujete deseto obletnico Vaše zmage v Velikovcu proti močnejšemu in bolj oboroženemu sovražniku. Tovariši! Upam, da se boste v polnem številu odzvali pozivu. Kraj zbirališča »Narodni dom« v Mariboru od 9 do pol 10 dopoldne. — R. K.

★ Prevoz posmrtnih ostankov naših vojakov, ki so padli ali umrli v svetovni vojni. Generalno ravnanje državnih železnic v Belgradu je izdalo svojim podrejenim postajam nalog, da se morejo posmrtni ostanki naših vojakov, ki so padli ali umrli med svetovno vojno in ki počivajo izven svojega rojstnega kraja, prevoziti brezplačno v kraj, kjer bivajo stalno njih sorodniki. Brezplačni prevoz se izvrši na osnovi člena 5 zakona o narodnem priznanju za domovino zaslužnim možem. Pri izkopu posmrtnih ostankov postopajo policijske odn. politične oblasti po določbah Pravilnika o izkopu in prevozu mrtvecev (Službene novine) kraljevine S. H. S. nar. 97 z dne 23. IX. 1919.) Za slučaj prevoza mora dostaviti železnica poseben voz. Če se izvrši istočasno in za isto postajo prevoz več krst,

se le-te lahko natovori v isti voz, kolikor je pač prostora. Ako so od ranjkih preostale samo še kosti, se morejo le-te naložiti v zaboj, ki je 1 m dolg in ki tehta samo 20—30 kg. Take pošiljke se lahko prevažajo kot komadna pošiljka. Odpošiljatelj mora pred predajo vpisati v tovarni list v razpredelbo, ki je določena za predpisane in dovoljene izjave, sledečo opazko: »Brezplačen prevoz na osnovi člena 5 zakona o narodnem priznanju za domovino zaslužnim možem.«

★ Poštna hranilnica za ublažitev stanovanjske bede svojemu uradništvu. V Belgradu se zida večja hiša, kjer bodo nastanjene družine uradnikov poštne hranilnice. Kakor smo zvedeli iz zanesljivih virov, bo poštna hranilnica tudi v Ljubljani zidala prihodnje leto svojemu uradništvu stanovanjsko hišo. Da bo poštna hranilnica izkazala s tem svojemu uradništvu veliko dobroto, je povsem umevno.

★ Vrednostna pisma in škatle z označeno vrednostjo za Italijo in preko Italije. Italijanska poštna uprava dopušča uvoz vrednostnih pošilk in škatel z označeno vrednostjo samo do najvišje vrednosti 10.000 zlatih frankov, vendar pa s to omejitvijo, da jamči v zmislu čl. 21. točke 1 Pogodbe o vrednostnih pismih in škatlah z označeno vrednostjo samo do zneska 2000 zlatih frankov.

★ Prepovedani. Madjarski list »Magyar Szó«, ki izhaja v Buenos Aires, »Zajednica — La Union«, »Arbeiterwille«, ki izhaja v Gradcu, »Monde«, ki izhaja v Parizu, »Novi Svet«, ki izhaja v Čikagu, »Die Stunde«, ki izhaja na Dunaju, madjarski list »Ujsag«, ki izhaja v Budimpešti, se ne smejo v našo državo uvažati.

★ Šopek cvetočih vijolic nam je prinesel g. Franc Černice iz Kosez. Nabral jih je na domačem vrtu.

★ Kako se izročajo poštne pošiljke za pravne osebe. Ministrstvo je izdalo pojasnila glede dostave poštne pošiljke pravnim osebam. Zdej veljajo naslednja navodila: 1. po točki II-1 člena 42 Pravilnika I. del mora tvrdka, delniška družba, zadruga itd. izročiti pošti overjen izvod iz trgovskega registra oziroma rešitev sodišča (izvirnik ali prepis). Izraz izročiti je razumeti tako, da ostane predloženi izvod ali prepis na pošti. To pa zato, da pošta v spornih primerih s tisto listino lahko dokaže, da je pošiljko pravilno dostavila. 2. Prepis mora biti overjen od oblasti, katera ima po zakonu pravico overjati listine in prepise. Pri nas je ta oblast sodišče ali notar. Ker se pa vpisi v trgovski register kakor tudi vse izpremembe o vpisu in izbriši objavljajo v Službenih Novinah, poleg tega pa v področju našega ravnateljstva še v Uradnem listu za Ljubljansko in mariborsko oblast, se lahko smatra taka objava za overovljen prepis originalnega izvoda. Zato zadostuje, da izroči protokolirana tvrdka itd. dostavni pošti številko Službenih Novin ozir. Uradnega lista, v katerem je objavljen vpis ali izprememba vpisa tiste tvrdke. Tvrdka, društvo, zadruga itd. se mora sama pobrigati, da ob pravem času izroči pošti ali izvirno rešitev ali pa objavo v Službenih Novinah (Uradnem listu), iz katere je razvidno, kdo je upravičen sprejemati ali podpisovati za tisto tvrdko. — 3. Jasno je, da ne potrebujejo protokolirane tvrdke in društva posebnega pooblastila, ker je že izpisek iz trgovskega registra (društvena pravila) zadostno pooblastilo. Pač pa sme pošta v smislu točke 9 člena 43 Pravilnika I. del zahtevati, da ji mora tvrdka (društvo) predlo-

žiti podpis pooblaščenca, če on sam ne dviga pošiljk ali če njegov podpis pošti ni znan.

Iz življenja slovenskih visokošolcev v Pragi

Stara in dobra je navada vseli mladih in ukažljivih Slovencev, da gredo za nekaj let v tujino, kjer se nasrkajo svežih sokov pri samih virih evropske kulture.

Praga je bila vedno vabljiva. Leto za letom prihajajo v njeno naročje mladi slovenski ljudje. Letos jih je čez petdeset. Vsi so včlanjeni v reprezentativni organizaciji slovenskih akademikov »Slovenski dijaški zadrugi v Pragi«. Poleg kulturnega dela vrši Zadruga še ekonomsko nalogo: podpira revne in vredne svoje člane s tem, da jim daje redna dolgoročna posojila, ki se jih obvežejo vrniti po dokončani študijah. Ker so posojila brezobrestna in je možnost vračanja v malih obrokih, bi bilo pričakovati, da bodo vsi oni mnogostevilni zdravniki, odvetniki in inženjerji, ki so dovršili svoje študije s pomočjo Zadruga, se spomnili na svojo dano akademsko besedo in vrnili svoj dolg. Zadruga nima danes več tistih dohodkov, ki jih je imela pred leti in je zato navezana le na svoj kapital, ki pa je žal razposojen in tako težko izterljiv. Zato opozarja vse, da se ozirajo na opozorila, ki jih bodo dobili in vrnejo zadrugi, kar so dobili od nje. S tem bi podprli indirektno svoje mlajše kolege, ki študirajo danes in bi se izkazali dostojni akademskega naslova.

V decembru bo prišla Zadruga Cankarjev večer, v februarju pa intimen večer slovenske mlade umetnosti v Pragi. — Poleg teh dveh prireditvev bo organizirala zdej na zimo redne debafne večere, predavanja in podobno.

Zivo klije naša mlada praška kolonija, pa bi klila še živjeje, ko bi jo slovenska javnost bolj podpirala.

★ Požigalec aretiran. Večkrat smo tekom letošnjega leta poročali o požigih v Smolenji vasi pri Novem mestu. Kar štirim posestnikom so bili požgani deloma kozolci, deloma podi, deloma gospodarska poslopja in poljedelsko orodje. Tako vaščani, kakor orožništvo so neznanega storilca pridno zasledovali. Izslediti ga pa ni bilo mogoče. Šele ta teden se je posrečilo ugotoviti, da je bil požigalec neki hlapec v Smolenji vasi. Fant je nekoliko omejenega uma. Zaljubljen se je v neko vaško dekle, ki ga je do priznanja izpeljala pod pretvezo, da ga poroči. Priznal ji je vse pobleže, nakar je bila zadeva ovajena orožništvu, ki je hlapca aretiralo in odpeljalo v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu.

★ Poskušen umor ob Kolpi. Na policijo v Karlovcu je prišel posestnik Dragotin Matkovič iz bližnje vasi Mostanja ter prijavil svojega soseda posestnika Stanka Bašiča radi poskušenege umora. Matkovič je sedel na bregu Kolpe in lovil ribe, ko je prišel od zadaj Bošič ter ga z vso silo udaril z debelim kolom po glavi, da je Matkovič onesvestil. Bašič ga je nato vrgel v Kolpo. Radi mrle vode se je Matkovič zavedel in prišel plavati, nakar ga je prišel Bošič tolči z veslom po glavi. Matkovič je komaj ušel zahrbtnemu napadalcu. Policija je Bašiča aretirala in ga po zaslišanju izročila sodišču.

★ Velika avtomobilska nesreča. V četrtek popoldne se je pripetila med Sremsko Mitrovico in Rumo velika avtomobilska ne-

Snežni čevlji
najboljše znamke

„VOIKA“
Krekov trg

Strokovnjaško popraviljanje snežnih čevljev in galoš.

Za zjokati se je

če postane mož, katerega muči glavobol, malodušen. Temu se lahko izogne, kajti

Pyramidon
Tablete

nam prinesejo pri teh kakor pri drugih bolečinah brzo pomoč.

Pristne samo v originalnem zavoju

sreča. Avtobus, ki vozi redno med Sremsko Mitrovico, Rumo in Novim Sadom, se je zadel v neki osebni avto iz Rume. Avto iz Rume se je hotel izogniti velikemu kupu cestnega gramoza, pri tem pa je zavozil v avtobus. Šest potnikov je bilo ranjenih. Oba avtomobila sta bila zelo poškodovana.

★ Pri igri z revolverjem smrtno ranil brata. V vasi Calmi v Sremu se je mladenič Mihajlo Pirec igral z revolverjem in ga pri tem po naključju sprožil. Kroglja je zadela njegovega devetletnega brata Antona v resno stran prsi in izstopila na levi strani hrbtna. Nesrečnega otroka so prepeljali v bolnišnico, vendar pa je skoraj izključeno, da bi ostal pri življenju.

★ Grozna smrt enoletnega otroka. Pred dnevi se je pripetila v Zagrebu grozna nesreča, ki je tem tragičnejša, ker je postal njen žrtev mal otrok, ki niti shodil še ni. Delavec Jurij Oreškovič je stanoval v skromni sobici, ki je obenem tudi kuhinja, z ženo in s štirimi otroci, v starosti od enega do petih let. Ko je mati prala na dvorišču, so se otroci zbrali okrog štedilnika in najmlajši, enoletni Djuro, je splezal na štedilnik ter prevrnil nase lonec vrele vode. Dete je dobilo grozne opekline. Mati ga je prenesla v bolnišnico, kjer ga pa zaradi pomanjkanja prostora niso mogli sprejeti. Dete je umrlo čez dva dneva doma.

★ Poskušen samoumor pred razporoko. Na zagrebški muslimanski poročni urad je prišla te dni neka Magdalena Barjaktarevič, da bi se skupno s svojim možem pred islamskim imanom pogajala o razporoki. Sredi pogajanj je nenkrat stopila na hodnik ter v samomorilnem namenu izpila deciliter koncentrirane octove kisline ter nato radi silnih krčev omedlela. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer so ji še v pravem času rešili življenje.

★ Avto povozil stražnika. V četrtek zjutraj je v Zagrebu neki avtoiaški povozil na Maksimirski cesti stražnika Franca Zorca. Avtomobil se je zadel v stražnika z blatnikom in ga butnil ob tla s tako silo, da je stražnik omedlel. Sofer, ki je vozil z avtom, je stražnika naložil na avto in ga prepeljal v bolnišnico. Tu so ugotovili, da je stražnik le lažje ranjen, vendar obstoji nevarnost vnetja možgan. Sofer, ki je s svojo malomarnostjo nesrečo zakrivil, je bil aretiran.

★ Padel v 200 metrov globok prepad. V bližini Nevesinja v Hercegovini se je pripetila te dni huda nesreča. Kmet Miško Marič je sekal v gozdu drevesa ravno nad prepadom. Pri delu mu je spodrsnilo in Marič je padel 200 metrov globoko. Vsi poskusi, da bi izlekli njegovo truplo iz prepada, so bili brezuspešni.

★ Zapestnica, vredna sto tisoč frankov, ukradena. V Dubrovniku je bila pred kratkim ukradena neki gospe dragocena zapestnica, vredna 100.000 frankov. Ukradena gospa predstavlja središče vse boljše družbe v Dubrovniku in cenijo vrednost njenega nakita na dva milijona frankov. Tatu je policija izsledila osebi neke služkinje, ki je tatvino priznala.

★ GOSPODINJSTVO S. M. Lide. Purgaj izide prve dni meseca decembra v novem natisu v založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani. Po knjigi naše žene in dekleta neprestano poprašujejo, zato smo z novo izdajo pohiteli. Knjiga se uporablja tudi v gospodinjstvih šolah in tečajih. Z ozirom na vse to, bo kljub visokim tiskovnim stroškom ostala stara cena 40 Din za brošuro izvod v veljavi, dobili pa se bodo na novo izdani vezani izvod, primerni za darila. Cena za vezane izvode še ni določena.

★ PRI POMANKANJU TEKA, slabem želodcu, počasni prebavi, izpuščajih, srbečici osvoboditi naravna »Franz-Josef« grenčica telo vseh nabranih gnobilnih strupov. Ze stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »FRANZ-JOSEF« voda popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in zadetnih trgovinah.

Heinrich Zerkaulen¹ — L. A.:

Izza mladih dni

(Komu drugemu če ne Tebi...)

Med odmorom se mu je dala gospa ravnateljstva predstaviti. Z običajno, njemu lastno vljudnostjo se je priklonil.

Ona je bila visokorastle dama z močno vzbočenim čelom, z malone gospodovalnimi ustnicami, katerim pa so dajale pošev tekoče poteze nekaj neskončno otočnega, da ne rečem bridkovanega. Človek je takoj občutil, dama je morala biti v resnici povsem druga, kot taka, za kakršno se je izdajala.

Tudi pesnik jo je zavzel pogledal. Prvikrat je javno govoril v svoje rojstnem mestu. Zakaj sedaj, ko je njegovo ime postalo znano, so ga naknadno obsipavali s častmi. »Ali veste, da sva se nekoč kot otroka eno celo popoldne skupaj igrala?«

Sedaj jo je naenkrat spoznal. Sedanjost se je pretrgala narazen, kakor zastor pred igro. Vse vmes doživljeno, stvari in ljudje, je stopilo na stran. Samo ta edini popoldan iz mladosti pred mnogimi, mnogimi leti je sedaj stal pred obema povsem čist in jasn.

¹ H. Z. je bil rojen ob Renu 2. III. 1892. Njegova dela so izraz minuciozne umetnosti polne nežnosti in kakor dih rahlega občutja. Izdal je dosedaj sledeča dela: »Bele astre«, »Cvetiči venec«, »Pravljice«, »Bele in rdeče rože«, »Potujoča nedelja«, »Janeza Heimera pot v življenje«, ena zadnjih zbirk je »Rund um die Frau«. Iz te zadnje je tudi zgodba, ki jo danes prinašamo.

Njej je bilo ime Ilza. In on je bil spet deček. Nekoliko sključen, zelo okoren v vseh kretnjah. Toda Ilza svetlolasa in vitka, vsa kot živo srebro.

»Ne, milostljiva, bila je ena sama ura.«

»In to še veste?« je rekla vsa vzneta in njeno obličje je bilo v tem hipu lepo.

»Da, bilo je že pozno v popoldne. In rožnato večerno sonce je božalo Vaše lase. Zelo sem se moral premagovati, da se Vas nisem dotaknil z roko. Saj sem Vas komaj tisto popoldne spoznal.«

»Bili ste z Vašim gospodom papanom na obisku pri mojih starših. Bržkone sta bila najina očeta prijatelja izza študijskih let?«

»Da, res. Toda kako čudno je to, od tega bo sedaj pač že okoli trideset let.«

»In pomislite, jaz zavedno nikoli nisem brala kake Vaše knjige. Danes prvič čujem Vaše pesmi iz Vaših ust.«

Toda on ni vprašal zakaj in čemu. Kaj so ga tudi brigale sedaj njegove knjige? Samo to, da ni delala poklonov, to ga je veselilo. Toda taka je bila mala Ilza že od nekdaj.

Za druge ljudi v sobi se sploh ni več brigal. Pol začuden, pol užaljen in z zgovornimi pogledi so končno zapored odšli. Dokler nista bila oba povsem sama v sobi za umetnike. »Kje ste pa vendar sedeli med mojim predavanjem?«

»Tesno pred Vami, v prvi vrsti,« je vsa srečna odvrnila.

Kako mu je bila kar hipno sorodna. Tista ura tedaj je postala obema, cela skupno preživljena mladost.

LIPTON-ČAJZahtevajte, da Vam dajo
znani rumeni zavoj**Ljubljana**

Nočna služba lekarn

Nočno službo vršita: Sušnik na Marijinem
trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

70letnico svojega rojstva obhajajo jutri
g. Andrej Gogala, kamnoseški poslovodja
pri tvrdki Feliks Toman. G. Gogala deluje pri
tej tvrdki že 44 let.

Narodni muzej bo za splošen, brez-
plačen nedeljski dopoldanski poset odprt
le še prihodnjo nedeljo (18. nov.) in se od-
pre zopet spomladi. Za ostale obiskovalce mu-
zejskih zbirk se posetni red tudi preko zime
nič ne spremeni.

40letnica znanstvenega delovanja univ.
prof. M. Jasinskega. Društvo ruskih učenjakov v
kraljevini SHS naznanja, da se bo vršila slavnost
ob priliki 40letnice znanstvenega in literarnega
delovanja univ. prof. M. Jasinskega v nedeljo dne
18. novembra ob 20 v dvorani restavracije Zvezda.
Vsi prijatelji in častilci jubilarja dobro došli.

Prosta stojnica v mestni klavnic Ljubljan-
ski. V klavnici se je otvorila prosta stojnica, na
kateri se bo od časa do časa prodajalo vžitno in
zdravju neškodljivo meso po znatno nižji ceni.
Prodajalo se bo pred vsem sterilizirano meso, t. j.
meso, ki bi bilo sicer škodljivo in za hrano ne-
prikladno, postane pa potem kuhanja z vodo pa-
ro v to svrhu prirejenem sterilizatorju popolnoma
užitno in polnovredno. Meso se bo prodajalo di-
rektno konsumentom (gostilnicarjem itd. se izklju-
čeni) po 1 do 2 kg na enkrat. Izvzeti so le dobro-
delni zavodi, ki lahko kupijo tudi večjo količino
mesa na enkrat. To soboto 17. novembra se bo
od 3 do 4 pop. prodajalo svinjsko meso. Meso bo
na pol prekuhanjeno v vodni pari in neosoljeno.
Stranka ga sama doma osoli in dukuha ali pa
tudi peče. Prihodnje prodaje se bodo vedno obja-
vile v časopisu.

LIPTON-ČAJZ naših slovskih plantaž na Cej-
lonu naravnost o Vaš čajnik

Shod delavske zveze je predsedničjim na-
polnil dvorano Rokodelskega doma s starimi, pre-
izkušnimi delavskimi bojovniki. Shod je otvoril
in vodil tov. Langus. Uvodoma je pojasnil nam-
nen in pomen shoda ter opravičil v belgajski
skupščini zadržanega poslanca tov. Kremžarja. Nje-
gov referat je prevzel tov. Zužek, ki je vse-
stransko osvetlil politični položaj ter ugotovil
važno vlogo Slovencev in njih voditelja, g. dr. Ko-
rošca, zlasti v kritičnih in usodnih trenutkih za
državo in njene narode. — Oblastni poslanec tov.
Križnik, rudar iz Trbovelj, je orisal začetek
in delo v oblastni skupščini, poudaril njeno važ-
nost in zavrnil očitke nasprotnikov glede prora-
čuna. Nato je obl. posl. tov. Majeršič podal
v splošnem sliko delavskega položaja in obsodil
indiferentnost delavcev napram organizacijam, ki
so poklicane, da Krekovo dediščino in velike pri-
dobitve na socialnem, gospodarskem in politič-
nem polju s samoizobrazbo in v strumnih orga-
nizacijah okrepe, povečajo in dovedejo do končne
zmage delavskega stanu. — Obl. posl. tov. Arnež
je obsodil gonjo nasprotnikov proti proračunu obl.
samouprave, poudaril, da je vsaka postavka v
njem dobro in temeljito premišljena, pokazal na
velike socialne naloge oblastnih samouprav, če
omenimo samo bolnice, umobolnice in razne za-
vode in šole za mladino, kar pa je vse ostvarljivo
le z dovoljenimi sredstvi. Ta sredstva pa je možno
dobiti le potom davščin. Zato je le humbug in de-
magogija nasprotnikov ves njihov krik proti obl.
proračunu. — Predsednik tov. Langus je povzel
glavne misli vseh govornikov, se zahvalil govorni-
kom za njih izjavljanja, navzočim delavcem pa za
njih obilno udeležbo ter nato zaključil lepo uspeli
delavski shod.

LIPTON-ČAJZapomnite: po eno žlico
na vsako skodelico čaja

Še odmevi demonstracij. Sedaj, ko se je
mladina že nekoliko strahljiva, policija še vedno
prav natančno preiskuje potek demonstracij in
izsleduje one, ki so se kaj pregrešili. Postopanje
policije je umerno, saj je del našega časopisa
naprtil njej vso krivdo, dasti je nedvomno, da so
bili ravno neki temni elementi, ki so v glavnem
izzvali spopade v ponedeljek. Dosedaj se je poli-
cija posrečilo ugotoviti 12 imen onih, ki so zagre-
šili na Miklošičevi cesti javno nasilstvo. Pa še
nekaj se je ugotovilo: v bližini justične palače
so metali neki mladeniči z balkona kamenje na
stražnike.

Huda nesreča na gorenjskem kolodvoru.
Nadprednik Ivan Grušen je v četrtek zvečer slu-
čajno naletel blizu kurilnice II (na gorenjskem
kolodvoru) na nezavestnega možkega, ki je ležal
na železniškem tiru, iz velike rane na glavi pa
mu je curčala kri. Poklical je stražnika. V ne-
zavestnem delavcu sta nato spoznala železniškega
delavca v kurilnici Josipa Betžada. Hudo ranje-
nega delavca so prepešili z rešilnim vozom v
bolnišnico. Kako se je nesreča pripetila, še ni
ugotovljeno, najbrže pa se je Betžad zadel v kak
vagon.

Pazite na denar! Ze pred dnevi smo opo-
zorili naše čitatelje, naj bodo previdni, komu za-
upajo denar. Notica je bila sicer namenjena kmet-
skim ljudem, prav s pridom bi jo pa mogli pre-
čitati tudi mestni ljudje, ki so morda še v večjem
številu nasledili goljufom. Pretveze, pod katerimi
agenti nekega hrvaškega denarnega zavoda iz-
vabljajo ljudem denar, so tako zvit, da ljudje niti
ne opazijo, ko podpisujejo pogodbe, da se pravza-
prav za dolgo vrsto let odrekajo pravici do lasne-
ga denarja, ki ga bodo smeli dvigniti baje šele čez
pet ali več let. Še slepec bi mogel izpregledati, da
ni mogoče, da bi kaka banka kar na slepo nudila
ogromna posojila, samo če pristopiš k njej kot za-
druženju. Res je tudi, da taki zavodi zelo škodujejo
ugledu solidnega slovenskega združništva. Zato
ljudje, v lastnem interesu bodite previdni! Kadar
pride tak sleparski agent kvam, iščite žepa, kar
se le da, še najbolj pa je, da agentu pokažete
vrata.

Vlomilci na delu. Dobro bi bilo, če bi
ljudje v teh dneh prav stalno zaklepali svoja

LIPTON-ČAJNajboljši iz najboljših sve-
tovnih čajevih plantaž

stanovanja, kaže in šrambo. Kajti vlomilci so
na delu. Ne sicer oni veliki, ki vlamljajo v železne
blagajne in odnašajo velike vsote, temveč oni, ki
s ponarejenimi ključi ali z navadnim orodjem vdi-
rajo v tuje prostore in odnašajo kar dobijo. V
sobo natakarije pri »Levu« je vlomil neznani zli-
kovec in odnesel 1600 Din denarja. V stanovanje
kuharice Marije Leničeve v kavarni »Stritar« je
vlomil predvečernjem nekdaj, ki pa je imel hu-
do smolo. Prebrskal je vso sobo, vse premetel,
našel je pa le en sam dinar denarja. »Dober bo,
za cigarete bo že!« si je mislil najbrže in ga od-
nesel. Morda isti zlikovec, skoro gotovo pa član
iste vlomilske tolpe, je vlomil v stanovanje gospe
Marije Sitar v Zgornji Šiški in odnesel 170 dinar-
jev gotovine. Malih vlomov se je zadnje čase na-
bralo večje število, zanimivo pa je, da letos ni
bil izvršen v Ljubljani niti en večji vlom.

Gg. trgovcem toplo priporočamo krčnansko
vzgojeno prodajalko mešane stroke z večletno
prakso in meščansko šolsko izobrazbo. Naslov v
upravi.

★ **KLOBUKE popravljajo, čistijo, barvajo, likajo,**
preoblikujejo Mirko Bogataj, Stari trg 14.

★ **NOGAVICE, rokavice in pletenine se**
dobe v veliki izbiri pri tordki Prelog, Ljublj.

Ganghofer „Podobar“

jutri ob pol osmih zvečer

v Ljudskem domu

(Več med »Naznanilci«)

Moste pri Ljubljani

V nedeljo se volitve vrše. Volivcem sta na
izbero dve skrinjici: prva je liberalna Kosceva
skrinjica, druga skrinjica ima pa gospodarska
delavska lista, katere nosilec je Alojzij Kam-
nikar.

Na nedeljskem shodu smo enodušno skle-
nili, da bomo vrgli kroglice v Kamnikarjevo
skrinjico.

Ta skrinjica je sedaj naša!

Vsi somišljeniki SLS in vse zavedno delav-
stvo naj volijo Kamnikarja!

Pazite!

Volivne kroglice v DRUGO skrinjico

Dopisi

Ježica pri Ljubljani

Rezervar v Savljah. Svoj čas se je sklenilo,
da se ta potrebna naprava zgradi, tudi kredit je
bil v to svrhu že določen, pa vendar se cela reč
ne premakne z mrtve točke. Zdi se, da nekdo na-
menoma zadržuje celo stvar. Širijo se namreč go-
vorice, da je neki gospod, ki so ga sicer polna
usta, kadar se govori o splošnih potrebah občine,
izjavil, da vodnega rezervarja v Savljah pač ni
treba; naj se tisti denar raje porabi za električno
razsvetljavo po cesti skozi vas Savlje. Morda bi
dotični gospod res rad imel razsvetljeno pot do
domače hiše, toda ostali vaščani so kljub temu
mnenja, da je vodni rezervar bolj potreben in naj
se čimprej pristopi k njezi izvedbi.

»Ujetnik carvene« je naslov igre, ki jo bo
jutri vpriporil tukajšnji Orel. Začne se ob 8 pop.
v Društvenem domu in se vabijo k nji vsi do-
mačini.

Novo mesto

Pri okrož. sodišču v Novem mestu se prične
porotno zasedanje v ponedeljek 26. nov. Pred po-
roto se bodo obravnavali štirje kazenski slučajji,
med temi dva požiga, katerih sta obtožena Josip
Poestl iz Stare Cerkve pri Kočevju in Ana Kosova
iz Čemža pri Mirni peči.

Pogreb ponesrečenega železničarja Filipa Se-
mrla se je vršil preteklo sredo popoldne ob 4 na
novi pokopališče. Udeležili so se ga vsi sloji pre-
bivalstva ter pokazali globoko sočustvovanje s
ponesrečenim in njegovo družino.

Metlika

Zimski večeri prihajajo — in razveseljivo,
naši fantje in dekleta bodo imeli kmalu v vsakem
večjem okraju v naši okolici svoje večerne tečaje,
da se izobrazijo ter izpopolnijo v vseh njim v živ-
ljenju koristnih in potrebnih stvareh, ter si tako
razširijo svoje obzorje! Kako pozdravljajo vsak naš
pošten človek vse to! Tistim pa, ki — radi drugih
vzrokov — šušljajo proti ter govore o egoizmu in
osebnih interesih, povemo, da se tega pač ne bomo
zbal, ker vemo, da imajo oni sami vedno in povsod
ter največ samo osebnih interesov, ki so jim
vse ter jih niso še nikoli žrtvovali splošnosti, saj
je v malenkostih — kakor otroci — iščejo le sebe,
vrhu vsega pa še druge merijo po sebi! Fantje in
dekleta, vi pa pozdravljeni na svojih večernih te-
čajih.

Vodstvu obrtno-nadaljevalne šole še enkrat
javno toplo priporočamo, da svoj preklcik, glede
verouka na tej šoli umakne, ker je mnogo boljše za
gospodarje, za obrtnike in mojstre, da so njihovi
učenci vzgojeni na verski podlagi, ker ravno tak
pouk jim bo pridobil več avtoritete in ugleda pred
njimi. Saj vsa poštenost sloni na te vrste osnovnih
naukih. Naj ne bo ta naš apel brezuspešen, gos-
podje pri vodstvu te šole. Ako mislite, da bodo
učenci s poukom preobloženi, se zelo motite. Kate-
het jih ne bo mučil, da bi se morali še kaj posebej
učiti, ampak jim bo samo razlagal, in kar se jih
bo samo od sebe prijetlo, to bo vsa muka in pre-
obloženost. Tudi se prosimo samo za eno uro na te-
den. Ako eno uro več presede, ali ako ena ura
pri kakem predmetu odpade, se ne bo poznalo ne
učenecem ne predmetu. Gospodje, odprite oči v
svojo korist!

Trbovlje

Čakalnica na kolodvoru v Trbovljah po-
staja vsled naraščajočega osebnega prometa pre-
mahnata; zato bi bilo želeži, da si jo merodajni
faktorji ogledajo in skušajo zadovoljiti krajevne
potrebe. To bi se dalo doseči z razmeroma ma-
limi stroški, ako bi se čakalnica II. razreda, ki
je itak skoro vedno prazna, prepustila potnikom
tretjega razreda, ki morajo v slabem vremenu
stati pod kapom.

Katoliško grobnično društvo vpripori ju-
tri ljudsko igro »Pravničarji« s petjem v dvorani
novega Društvenega doma na Dolu pri Hrastniku.

Pomanjkljiva razsvetljava cest. Naš trg
se je zadnje čase močno razširil, dočim pa ne ko-
račka za časom in pusti važne cestne točke neraz-
svetljene. Mučno se opazja ta pomanjkljivost, po-
sebeno od glavnega trga proti Orešniku, najbolj
uporabljena pot proti Gaberskem, ki je ne pose-
čajo samo tržani, nego tudi delavci, hodeč na delo

in z dela. Druga važna točka je cesta, ki vodi od
Bavdiča proti Pauerjevi koloniji. Obe točki sta
posebno pozimi nevarni.

Laško

Hmeljarji so v našem okraju z letošnjimi ce-
nami izredno nezadovoljni. V prvem času sezone
so stale sicer cene nekako v višini 20—30 Din za
kg, pa vendar je le malenkostno število hmeljarjev
prodalo svoj pridelek po gori omenjenih cenah.
Večina hmeljarjev je pa pridržala hmelj doma
v mnenju, da se bodo cene dvignile. Nastal je pa
obraten položaj tako, da so bili nato hmeljarji
prisiljeni oddajati svoje blago po cenah od 4—8
Din. Tej okolščini je krivo dejstvo, da izrabljajo
razni Judje-prekupčevalci položaj naših hmeljar-
jev. Poleg tega pa je krivo tudi to, da naši hme-
ljariji ne znajo pravilno postopati pri obiranju in
sušenju hmelja in s tem dobri kvaliteti našega
hmelja pokvarijo. Laški okraj je vsled tega izgubil
veliko svojih dohodkov.

Kmetko-nadaljevalna šola se je otvorila za
Slatino in okolice s pomočjo oblastnega odbora
in lokalnih faktorjev na šoli pri Sv. Križu. Vodi jo
g. upravitelj Milč Verk. Pouk se je določil na
6 ur tedensko. Za šolo se je oglašilo precejšnje
število fantov in gospodarjev. — Koliko je veselja
med našim ljudstvom za izobrazbo, je dokaz to,
da so se oglašila poleg fantov tudi dekleta za
gospodinjski tečaj, ki naj bi se otvoril na Slatini.

Rogaška Slatina

Laški vodovod je sedaj že docela zgrajen.
Manjkajo seveda po večini še priključki in dovodi
v zasebne hiše. Zgradiitev vodovoda moramo le po-
zdraviti. Dobro bi še bilo, ako bi se moglo podaljšati
vodovod do naših toplic. Mestna občina pa tega
bremena ne more prenesti in zato premišljujejo
sedaj merodajni činitelji, kako bi se dala ta na-
mera udeležiti.

Slovenska Krajina

Murška Sobota. Uprava »Lepi roman« iz Za-
greba tudi našo Slovensko krajino prav pridno za-
laga s svojimi »lepimi« romani. Povsod vidiš kri-
čeče reklame: »Pazil Citaj!« Vsaka, še tako majh-
na trgovina s papirjem ima v zalogi vse zvezke
dosedaj izšlih romanov. Prve številke dobi vsakdo
brezplačno, vsaka naslednja pa stane 1 Din. Vsak
teden izidejo tri številke. Trgovci vsakemu, ki ima
kaj opraviti v trgovini, ponujajo posamezne zvez-
ke, ker imajo 25% od izkupička. Da tako berivo
spelje preprostega človeka, da mu sledi kot kužek,
ni čudno, če pa pridno posegajo po njem tudi
soboški »izobraženci«, tako zvali »boljši« ljudje,
je pa žalostno in vse obsodbe vredno. Slovensčina
je prav slaba, o vsebini pa niti ne govorimo. V
dokaz kako zelo se razširja ta šund med tukajšnjim
ljudstvom je dejstvo, da je bilo v mali trgovini
v Murški Soboti v teku treh mesecev prodanih čez
tisoč zvezkov. O, ko bi se v Slovenski krajini lepo-
slovne knjige tako razširjale!

Krop. Dne 11. t. m. je umrl v bolnici v Mur-
ski Soboti g. Tita Anton, posestnik v Krogu. Vseled
težkega vzdigovanja se mu je pretrgala prepona
in dasi je operacijo srečno preživel, se je vendar
19 dni boril s smrtjo. Zapuščala mlado ženo, s ka-
tero se je poročil komaj pred dvema mesecema.

Sezijski delavci, ki so bili na delu v Slavoniji
in Bački, so se te dni začeli vračati nazaj na svoje
domove.

Gorje pri Bledu. V nedeljo smo imeli v dru-
štveni dvorani lepo in zanimivo sklopično pred-
avanje Mt Blanc. Predaval je g. prof. Janko Mla-
kar. Naslednjo nedeljo, 18. nov. pa društvo priredi
večji Prosvetni večer ob spominu na pogodbo in
Rapallu. Spored: 1. Deklamacija, 2. Petje: Jor-

Skupščina SSLU

Skupščina SSLU se je vršila včeraj ob
treh popoldne ob številni udeležbi ljubljanske
akad. mladine. Ob otvoritvi se je predsednik
Suklje spomnil umrlih kolegov in docentov
(prof. ing. Plizak in prof. dr. Šavnik), pozdravil
zastopnika akad. oblasti, g. univ. sekretarja
dr. Šmalca, ki je skupščino pozdravil v toplih
besedah. V poročilu predsedstva je predse-
dnik omenil lansko velikopotezno manifesti-
ranje za slovensko univerzo po vsej Sloveniji,
delo za državno reprezentanco, za naš med-
narodni ugled važno sejo CIE v Ljubljani in
drugod. Demagoške replike predstavnika liste
C je ogromna večina kritizirala s precejšnjim
hruščem. Sledila so poročila zastopnice soc.
sekcije in zastopnika Urada dela. Urad dela,
ki se je ustanovil lani na predlog katoliških
akademikov (»Slovenska lista«), se je razve-
seljivo razmahnil. Poročilom blagajnika ozir.
zastopnikov fin. sekcije je sledilo poročilo o
našem zastopanju v inozemstvu in o kongresu
CIE v Parizu. Nastala trenja so s soglasnim
pristanikom na korektni poti razčiščenja. Ab-
solutoriju so sledili samostojni predlogi: insti-
tucija Akad. urada dela se razširi, delo Akad.
pevskega zbora se podpre s prostovoljnimi
mesečnimi prispevki akademikov in ustvari
se gmotna podlaga Akad. boln. blagajne. Malo
pred 7 je predsednik skupščino zaključil.

Dvoboj z logiko

ali kaj pišeta »Slovenski narod« dne 12. in
»Kmeti list« dne 14. t. m.

»Slovenski narod«: »Pravo alkoholno po-
plavo je treba iskati v trošarine prosti žga-
njekuh. Tu se naš narod zastruplja do kore-
nin. Tu leži glavni vir alkoholizma v Sloveniji.
Ko bi objektivna statistika objavila podatke
o žganju, ki se popije iz take trošarine proste
žganjekuhe, bi slovenska javnost stala pred
tako gorostasnimi številkami, da bi se ljudem
lasje ježili.«

»Kmeti list«: »Veležganjarne hočejo
odpraviti kuhanje pristnega žganja iz raznih
vrst sadja, da bi na ta način dobile večji trg
in potrošnjo za svoj špirit in »jeruž«. In se še
najdejo kmetje, ki podpirajo protikmetске

za moške in damske
sportne obleke . . . od 48 Din
modni Kasha za dam. obleke in plašče . . . od 95 Din
volneni popelin v vseh barvah . . . od 48 Din
razne barhente in flanele od 10 Din naprej, nudi:
F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Vulcanianajvečja, najhitrejša in najbolj luksuz-
na motorna ladja COSULICH LINE
dvojčna motorna ladja „Saturnlje“

Prva vožnja v

New-York

iz Trsta 19. decembra

iz Neapolja 21. decembra

Pojasnila: SIMON KMETEC, LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 34.

dan, Soči; Dolinar; Mamica; Laharnar; Na delo.
3. Govor g. Doktorič iz Ljubljane. Vstopnina v
prid Slov. Straži.

Medvede. Oblastni odbor je dal za popravo
pota: Preska—Tehovec 10.000 Din, ne pa 2500 Din
kakor je pomotoma poročal zadnji »Domoljub«;
če bo dokazana nova potreba, bo na prošnjo po-
novno daroval še zadostno podpore; — za popravo
in regulacijo ceste Lečnica je dovoljena podpora
20.000 Din od iste oblasti. Treba bo pa še pro-
siti za podporo za nakup zemljišča in zidavo no-
vih delavskih hišic v Goricanah in še za razne
druge podpore, zlasti za novo šolo. Volivci, upamo,
da znano ceniti dobrote in da se bomo za to
izkazali hvaležne s tem, da smo in ostanemo za-
vedni volivci SLS in da vržemo pri občinskih vo-
litvah v II. skrinjico, oziroma Katarinčani v IV.
skrinjico svoje kroglice. Svoji k svojim! Zvestoba
za zvestobo!

Vinska razstava pri Sv. Križu pri Kostanje-
vici. Podružnica Kmetijske družbe pri Sv. Križu
bo priredila v ponedeljek 19. t. m. vinskoro razstavo
v prostorih načelnika g. J. Stritarja. Priglasilo se
je že nad sto producentov iz Gadove peči in oko-
lice. Nudila se bo torej izredna prilika za nakup
letošnjega vina. Ker prične razstava ob 11 dop.,
se interesni opozarjajo, da pride vlak na posta-
jo Videm-Krško iz Ljubljane ob 9 dop., kjer bo
čakal voz. Poštni avtomobili vozijo pa ob pol 8
zjutraj iz Brežic, odnosno ob 5 zjutraj iz Novega
mesta.

Usta ingrolo

so naj nazi pol, po katerem primajo bolezenske klise v
naše telo. Da se zavarujejo pred škodljivim vplivom klise,
ki povzroča razna ožuenja, kot nahod, influenco in ostale
nevarne infekcijske bolezni, na rano na zabavi razgreti
ljudje resno jemati okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDER

stranke in ki ne uvidevajo potrebe močne
kmečke stranke, ki bi se postavila složno na-
sproti združenim kapitalistom.

»Slovenski narod« (oblastnemu odboru):
»Zakaj ne posegate po trošarinah in takсах
na to žganjekuho, zakaj jo ne omejujete ali
pa odpravite, kakor je že bila odpravljena v
Avstriji, pšedno je naša država razširila to-
zadevni srbski zakon iz Srbije v naše kraje.«

»Kmeti list«: »Prosta žganjekuha je
edina pridobitev, ki je še ostala slovenskemu
ljudstvu. Vse ostalo je odšlo v roke tujcem, ki
na vladi. A veležganjarji vseh farb, klerikalci
in liberalci, se trudijo noč in dan, kako bi
slovenskega kmeta še ob to pripravili.«

Sedaj pa ustrezi, če moreš! In tako pisar-
jenje imenuje opozicija »stvarno kritiko«.

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri

Jos. Rojina, Ljubljana.

Slovenci v Italiji

Primorski zadrudniki v Rimu. Na veliko za-
družno razstavo v Rimu je odšlo tudi veliko Pri-
morevc. V Koloseju je nagovoril zadrudnike iz vse
Italije Mussolini. Pohvalil je zadrudne komisarje, ki
so imeli toliko posla s »čiščenjem« pri socialisti-
čnih, poplarskih, republikanskih in drugih zadrugah.
Lahko rečemo, da je danes vse zadrudništvo poa-
šišteno. Mussolini je končno poudaril, da bo režim
nadaljeval s čiščenjem, dokler se ne odstranijo iz
njih vsi »stari ostanki«. — Slovenske zadrugе
so prejele od komisarja Zadrudne zveze v Gorici in od
Zadrudne zveze v Trstu vabila, v katerih je bilo
določeno, koliko odbornikov mora vsaka zadruga
poslati v Rim. Stroški za posameznika so znašali
od 300 do 400 lir. Ta vsota pomeni za revno ljud-
sko posojilnico, ki je navadno še pasivna, lep dar.
In kaj je pridobilo primorsko zadrudništvo z izle-
tom v Rim?

Sedaj še na napisi na grobovih. Podeštat je
dal vsakemu načelniku v Štivanu na otoku Cresu
ukaz, da mora tako odstraniti hrvaški napis na ne-
kem nagrobnem kamnu, ki je bil postavljen avgusta
meseca.

Za »celotno rešitev« jadranskega vprašanja.
Organ fašistovske stranke na Primorskem je pred-
stavil s svojim čitateljem knjigo »La passione adri-
atica«, spomine tržaškega župana Pitagora, z ognje-
vitim člankom. Članek obsoja »rimski pakt«, ki je
bil sklenjen med Jugoslovanskim odborom in ugled-
nimi italijanskimi politikmi med vojno, češ, da so ita-
lijanski politiki verjeli »slovensko-hrvaško-avstrij-
jankantski bandi«. Tudi rapalska pogodba je bila
sklenjena v znamenju popuščanja od strani Italije.
»Kajti v Rapallu je bila podpisana pogodba, s ka-
tero je bila žrtvovana Dalmacija in Krk, s tem je
bila zmaga pohabljena in odložena v bodočnost re-
šitev celotne posesti Jadrana.«

Nasilna izpremembra imen. Akcija za izpre-
membo slovenskih imen se nadaljuje. Občinski
uslužbenci v Gorici in v Trstu so bili postavljeni

Za duha in srce

K stoletnici smrti

Franca Schuberta
(19. t. m.)

Franz Schubert je bil rojen dne 31. januarja 1797, na Dunaju in je istotam umrl 19. novembra 1828.

Oče mu je bil ljudskoškolski učitelj na Dunaju, ki je imel skupno 19 otrok. Franc Peter, naš komponist, se je učil najprej pri očetu, v sedmem in osmem letu pa je dobil sistematičen pouk pri organistu M. Holzerju, ki ga je učil peti in igrati na violino. Klavir ga je učil starejši brat Ignacij. L. 1808. je Franc vstopil v cesarski dvorni zbor, dvanajstleten je že vodil orkester v konviktu in iz l. 1810. poznamo njegove prve skladbe, Schillerjeve pesmi in variacije za klavir. Sledile so cele množice pesmi, pa tudi prve simfonije, fuge, kvarteti, sonate, terceti. L. 1814. je postal pomočnik pri očetu-učitelju, se seznanil s pesnikom Mayrhoferjem, čigar množico pesmi je uglasbil. Obenem je ljubil posebno Goetheja. Erikonice, »Mignon«, »Fischer«, »König in Thule«, »In allen Wipfeln ist Ruh'«, »Heideröselein«, s temi skladbami je Schubert postal popularen. Glasbeno je Schubert visoko cenil Mozarta in Beethovna, toda njegovo popriščje je bilo v liriki in instrumentalno spremljanih pesmi. L. 1817. je spoznal opernega pevca Vogla, ki je njegove pesmi sijajno izvajal in mu dajal vedno novih pobud. L. 1818. je pustil učiteljsko in vstopil v službo grofa I. Esterházyja kot učitelj glasbe, ki mu je omogočila več prostosti za skladanje. Tam se je kmalu zaljubil v lepo konteso Karolino, ki je nanovo okrilila njegovo pesniško fantazijo. L. 1820. je Schubert uglasbil operno enodejanko »Dvojčak«, tridejanski melodram »Carobna harfca«, opero »Sakuntala«. Toda ta dela mu niso prinesla uspehov in ostal je vedno siromak. Založniki ga dolgo časa niso hoteli prav upoštevati. Šele po letu 1821. je začel Schubert v boljše dunajske družine in videl svoje skladbe tiskane in prodajane. Denar pa mu je pahal kakor bi tekli, Schubert je živel trenutno in ni nikoli mislil na račune. Med l. 1820. in 1823. je zložil dve večji operi, »Alfonso in Estrella« in »Fierabracc«, ki ju pa niso uprizarili. Schubertu so odklonili vse prošnje za stalno dirigentsko mesto, najodličnejše založbe so se vnele zanj šele po njegovi smrti. Živel je bohemski; znane so bile njegove »hubertade«. Kadar je zapravil honorar, so ga vzdrževali prijatelji. Umrl je ubog, deloma je bila smrti kriva beda. Danes počiva poleg Beethovna na dunajskem pokopališču kakor si je želel. Zapustil je potomcem nad 2000 del na vseh poljih glasbene produkcije, od tega je samo pesmi nad 600.

Njegov pomen za razvoj tihi v ustvaritvi romantične oblike pesmi trodelne oblike (ABA), za glas s spremljevanjem klavirja, ki slika tekstu čustveno ali predstavnostno ozadje. Schubert je bil lirski, bil je eden izmed utemeljiteljev velike dobe romantične glasbe in še v naše čase sega njegova senca.

Tvrda Julio MEINL

uvoz kave in čaja — priredi v svoji podružnici
Selenburgova ulica šte. 3
dne 16. t. m. poskusno kuhanje kave, in
dne 17. t. m. poskusno kuhanje čaja.

Poskušnje se dele brezplačno in ob tej priliki se lahko naši cenjeni odjemalci prepričajo o pravilni pripravi kave in čaja.
Tem potom opozarjamo naše cenjene odjemalce, da se prodaja MEINLOVIH IZDELKOV nahaja samo v podružnici

Selenburgova ulica šte. 3
ter posebno opozarjamo odjemalce svoječas. druge, sedaj ne obstoječe podružnice za potrebni nakup.

pred izbero: ali si dajo poitalijanci ime ali zapustijo službo, lada usoda je zadela tudi uslužbenca v javnih skladstvih (magazzini generali) v Trstu. Večina delavcev in drugih uslužbenecv se je morala vdati radi težkih gospodarskih razmer. — Zupnik Grasič v Bernu je vložil rekurz proti izpremembi imena v Grassi. Rekurz je bil zavrnjen, češ, da je odlok pulske prefekture pravilen.

K tragični smrti akademika Bajca. Grob g. Draga Bajca v Vipavi so stražili vipavski karabinerji skoro osem dni. Po deželi so se o smrti g. Bajca razširile vsemogoče vesti. Nazadnje se je pričel širiti še glas, da namerava Orjuna odkopati Bajčev truplo in ga odnesti v Ljubljano! Radi tega so karabinerji zastražili grob. Ta nepotreben ukrep je dal povod za novo šepetanje in prislusovanje. Za katero boleznijo je Bajec umrl, ni mogoče ugotoviti. Dejstvo je le, da je prišel Bajec na poti k svoji začetni do prvih hiš v Biljah, kjer se je zgrudil. Domačini so ga pobrali in odnesli v na dom zaročenke k Peričevim. Ti so poklicali domačega zdravnika. Prišel je ugodovnik iz Gorice. Zdravnik sta mogla samo ugotoviti smrt, pomoči ni bilo več. Zdravnik sta izjavila, da ne moreta dognati, za katero boleznijo je umrl Bajec. Pozneje je bilo truplo razteleseno. Oblastva niso izdala uradnega poročila o izidu raztelesenja. Po deželi se je razširil glas o zastrupljenju in ker je bil Bajec gorški dopisnik »Edinosti«, se je dogodek zvil v političen plašč. Ni pa dokazov, da bi res šlo za političen umor.

Selma Lagerlöf

Danes obhaja sedemdesetletnico svojega rojstva največja švedska pripovednica — Selma Lagerlöf. Rojena 17. nov. 1858 v Värmlandu, je bila najprej učiteljica nakar se je docela posvetila umetnosti. L. 1910. je prejela Noblovo nagrado; l. 1914. pa je postala član, in sicer prvi ženski član Akademije.

Na svoji umetniški poti je sledila novoromantiki, katere ideolog Heidenstam je brezpogojno zahteval odklon od realizma in njegovega problemskega reporterstva. Idealistično estetska ideja je zajela najmočnejše umetniške osebnosti. Najlažje pa je prišla do izraza v Selmi Lagerlöf. Njeno prvo delo »Gösta Berling« je popolno uresničenje novoromantičnega estetskega ideala. V baladsko temotno in slutenjsko silno mitično severnjaško krajino je postavila svojega človeka — heroja-duhovnika, ki nosi v sebi življenje neizmerljivih razsežnosti v mitični tragiki. Njena žena je kristalinsko jasna, nikjer sladkobno sentimentalna; avtorica se za vanjo z najostrejšim metafizičnim instinktom, ki je lasten samo ženi. »Gösta Berling« je grandiozna epopeja švedskega ljudstva, ki zajema njegove duhovne prvine in temeljnih tresljajih švedskega življenja, to je pesem njegove skrivnosti, katero mu je iztrepetala v najpopolnejših zvokih — Selma Lagerlöf. Napisala mu je njegovo nacionalno biblijo.

Poleg številnih novelističnih zbirk (»Osynliga Länkar« — Nevidne vezi —, »Drottningar i Kungahälla« — Kraljice iz Kungahelle —, mi je omeniti roman »Antikrists mirakler« — Čudeži Antikrista —, v katerem živo orisuje sicilijansko ljudsko življenje. Globoko religiozno čutenje razodeva roman »Jeruzaleme«, v katerem nam prikazuje švedskega kmeta pri njegovem delu in bogoiskanju, polnega zagonetne religiozne strasti. Narod dvomi, išče in hrepeni k poslednji nazorni religiozni resničnosti — dvigne se v herojskem zanosu kot hebrejski narod v obljubljeni deželi — da se odreši. Delo, ki ga tuinautna tesnoba oklene mitična groza, globoko zajame življenje občestva, v katerem se reflektira posameznik z vso usodopolnostjo svojega lastnega življenja: vsi tokovi se sprožijo z mitično silo v eno osebo realnosti: ljudstvo s svojo temno, skrivnostno dušo. Vse se izliva v bistvo, iz katerega je izšlo. »Jeruzaleme« je silovita ponazoritev tega dejstva.

»Nils Holgerssons underbara resa« — Čudapolno potovanje Nilsa Holgersona — je največja čustvena ep švedske pokrajine.

Roman »Liljecronas hem« — Liljenkronova domovina — je vsebinsko nadaljevanje romana »Gösta Berling«. Omenimo naj še »Körkarlen« — Voznik smrti —, ki je po svojem nastroju temotno baladno uglasena povest.

V slovenščino so prevedene »Kristusova legende« in »Dekle z Močevja«. — Žal, da njeno najmočnejše delo »Gösta Berling« pri nas še ni našlo založnika. Bil bi dragocena bogatitev naše skromne prevodne literature.

Pirandello filma v Berlinu

Znani italijanski dramatik Luigi Pirandello je prišel v Berlin z igravko Marto Abbo, da prisotuje snimanju »Sest oseb išče avtorja« in je dal vsemu poročevalcu sledeče informacije: »Sest oseb« sem za film popolnoma predelal. Posebno še vlogi avtorja, katero bom v filmu igral sam. Marta Abba, ki velja danes za eno najboljših italijanskih igravk in je v Berlinu igrala že »Pastorko« in »Schauspielhaus«, igra to svojo vlogo tudi v filmu. Moje predzadnje dramsko delo »Nova kolonija«, katere prevod je pravkar sklonen, pripravljajo za film Lotthar Stark. Vsekakor imam za filmanje svojih del posebne režijske načrte, ki bodo dali filmu poseben sijaj. »Nova kolonija« je sicer ostra satira današnje družbe, preveča jo pa precejšnja tragika. Komad se odigrava na otoku, koloniji zločincev, in je povsem različen od mojih dosedanjih dramskih del. Zavrata vsako filozofijo in se utopiznu oddaljuje. Zenska, okoli katere se dejanje vrti, je vlačuga, ki jo zločinci kronajo za svojo kraljico. Komad je doživel prvi krstni predstavi v mojem »Teatro d'Arte« v Rimu velik uspeh. Sedaj sem v pogajanjih s par gledališkimi vodstvi in upam, da bo ta komad doživel še to sezono svojo prvo vpriizoritev v Berlinu. Njegovo zadnje delo »Lazarus«, nekaka duševna drama, mitos o vstajenju duha, ki je pravkar končan, doživi krstno proslavo v Berlinu, skončuje pa ogromno delo »Adam in Evac, ki obravnava konec sveta.

V zadnji številki »Hrvatske Prosvjete« je podal g. dr. Ljuba Marakovič, brez dvoma eden najmočnejših sodobnih hrvatskih kritikov, pregled kritičnih prizadevanj pri Hrvatih in Srbih. Ta številka, ki je posebej zanimiva po stvarni in izšrpnosti študij ruskega publicista Rimarič-Vollinskega o Levu Tolstemu. Razen tega prinaša ta številka reprodukcije slik z rastave »Kluba likovnih umetnic«. Ta razstava je pobudila interes hrvatske publike, ker je prvi skupina oblikujočih umetnic stopila kolektivno pred javnost.

Neznana pridiga sv. Avguština. Benediktinski raziskovalec D. G. Morin, ki je našel že precej neznanih del sv. Avguština, objavlja v »Revue Bénédictine« iz nekega bamberskega rokopisa 10. stoletja novo pridigo sv. Avguština. Ob njegovem stoletnem jubileju v l. 1990. se namerava v zvezi z avguštinskimi redom v Rimu prirediti kritična preiskava in predhodna celotna izdaja vseh pridig tega cerkvenega očeta, ki so bile objavljene po izdaji franc. benediktinske kongregacije Mauriner l. 1679—1700.

Važna antična najdba na Grškem. V bližini predgorja Artemision na sev. strani Evroja so potegnili iz morja dragocen zaklad, in sicer bronasta figuro bradatnega stopajočega boga, pač Posejdon, v nadnaravnih velikosti. Figura se datira v čas malo pred ardo 5. stol. Shranjena bo v Nacionalnem muzeju v Atenah, v dvorani bronaste plastike.

»Književnik«. Zadnjič smo poročali, da je revijo »Književnik« prevzel dramaturg in bivši urednik »Kritike« g. Begovič. Njegova prva številka je prinesla zelo zanimivo študijo o tragičnem koncu talentiranega umetnika Račiča izpod peresa g. Miroslava Krleža. Račič je zelo mlad na nepojasnjen način završil svoje življenje v Parizu. Razen tega je vredno omeniti študijo g. Šrepla o Julesu Romainsu, novela g. Vilovića pa, ki kaže drugače precej umetniškega talenta, ni na višini njegovih literarnih stvari, četudi je po predmetu zelo hvalažna in precej zanimiva.

DIŠAVE SLON

Gospodarstvo

Mlekarske zadruge

Iz referata, ki ga je imel ravnatelj Osrednjih mlekaren, Obersne, na izrednem obnem zboru Zadrugne zveze, posnemamo:

Okrog 25 mil. dinarjev dobijo kmetovalci v ljubljanski oblasti za prodano mleko. Noben drug produkt, če izvajamo les, ne prinaša našemu kmetijstvu toliko denarja. Mnogo več nego polovica vsega prodanega mleka pa gre skozi mlekarske zadruge, s čimer je dokazan njih veliki pomen.

Vendar pa ni povsod mogoče delovanje mlekarskih zadrug. Tam kjer so prodajne prilike za mleko lahke, to je v bližini mest in industrijskih središč, je premoč v rokah privatne trgovine. V ljubljanski okolici mlekarn, ki so pred vojno delovale, sedaj ne delujejo, ker je odpadel uvoz v kraje, ki so pripadli Italiji.

Privatna trgovina je proti zadrugam mnogo na boljšem, ker ne potrebuje investicij in nima takih režijskih stroškov. V krajih, kjer so prodajne prilike za mleko težje, vrše vse delo vnovčevanja zadruge. Mlekarstvo in sirsarstvo nista tako rentabilna kot prodaja svežega mleka, zato v to panogo privatna trgovina v ljubljanski oblasti ne posega, dočim ima v mariborski oblasti nobene pomembne zadruge konkurence privatni trgovini, ki je plačevala mleko po Din 0.90—1.10. Ko pa je začela v Ptuj posloovati podružnica Osrednjih mlekaren, se je cena mleka takoj dvignila na Din 1.25—1.50.

V primeri s predvojnimi razmerami so naše mlekarske zadruge nazadovale, glavni vzrok je, da je odpadel uvoz v kraje, ki so pripadli Italiji. V letu 1924. je bilo naše mlekarstvo v ugodnem položaju, ker je visoko narasel izvoz v Avstrijo, ki je znašal takrat 11.5 milij. litrov. A to je bilo le mimogrede, leta 1926. je bil samo 1.6 milij. lanksko leto pa komaj 200.000 litrov. Zato je bilo treba mleko predelati v sir in maslo, kar pa je imelo za posledico veliko nadprodukcijo sira v lanskem letu. Cene so padle za 30%; ugodna posledica tega pa je bila, da se je konzum zelo povečal in letos smo doživeli celo pomanjkanje zrelega in vlečnega sira. Cene imajo vsled tega dvignjotno tendenco.

Poslovanje starih zadrug, ki imajo investicije še iz predvojne dobe, je sicer zadovoljivo. Drugače pa je pri novih zadrugah. Težave so tudi z dobrih mlekari. Uspehi mlekaren pa pogosto trpijo vsled krivde članov, ki dajejo zadrugi slabo mleko.

Predpogoj za uspešno delovanje je, da je množina mleka v okolihu dovolj velika, znašati mora vsaj 500—600 litrov. Treba je vršiti strogo kontrolo glede snaznosti in dobre kakovosti mleka. Investicije naj se izvrše kolikor mogoče z lastnimi sredstvi. Od strojev je nabaviti le tiste, ki jih za druga res potrebuje. Nato je treba posebej opozorjati, ker je več zadrug naselilo raznim agentom in so si nabavile nepotrebne stroje.

Kjer ni mogoče ustanoviti mlekaren, naj si kmetovalci nabavijo skupen posameznik, smetano pa naj odpošiljajo v najbližjo mlekarno. Zapravljanje denarja in pa časa pomeni, če si vsak kmet kupi svojo lasten, mali posameznik in izdeluje sam maslo. Kmetško maslo stane v Ljubljani na trgu 25 Din, dočim je mlekarsko maslo po 45 Din. Kmetovalci dosežejo za mleko višjo ceno, če prodajajo smetano mlekarnam in v tem slučaju tudi ne delajo škodljive konkurence zadrugam.

Poslovanju mlekarskih zadrug zelo škoduje nereelna konkurenca mlekari in prekupovalcev mleka. Treba je delati na to, da se ta nereelna konkurenca onemogoči. To bi bilo doseženo z zakonom o prometu z mlekom in mlečnimi izdelki, ki naj ščitijo kmete-producente pred nereelnimi mlečnimi prekupci, konsumente pa pred pokvarjenim in slabim mlekom.

Izpremembe v trg. registru. Vpisi: Franjo Švigelj, trgovina z mešanim blagom, Breg pri Borovnici; Brata Gračner, trgovina z mešanim blagom v Celju; Ernst Stivan, trgovina z dvokolesi, motorji in stroji, Gederovci; Viktor Jarc, izdelovalne sladne kave na tov. način, Lajtersberg; Tovarna »Diskobolos« Avgust Kozman, Ljubljana; R. Peselj, trgovina z mešanim blagom Moste; T. Salvador, apneničarsko podjetje v Zagorju; izbris: Gustav Pirchan in Liquidation, trgovina z mešanim blagom, Maribor.

Odprava konkurza: Zapuščina po Neži Tavčar, posestnica v Poljanah (vsa masa razdeljena); narok za prisilno poravnava v zadevi Antona Bučarja, trgovca v Brežicah, se vrši dne 26. novembra ob 9.

Osnovna načela naše in čl. reforme neposrednih davkov. Dr. Valdemar Lunaček, tajnik zagrebške trgovske in obrtne zbornice, je po predavanju, ki ga je svoječasno imel v zagrebškem pravniškem društvu, izdal kot poseben odtis iz mesečnika pravnika društva 36 strani obsegaajočo primerjalno študijo naše davčne reforme s češkoslovaško. Cena knjižice je 10 Din in se dobi pri avtorju v zbornici.

Finance oblasti. Po uradnih podatkih znašajo dohodki in proračunih vseh oblasti v celih državah 683.3 milij. Din, od česar odpade na preostalo gotovino 28.8 milij., dohodke iz prejšnjih let 102.9, doklade 112.8, cestne doklade 22.7, trošarina 52.3, takse 33.5, drž. dotacija 174.5, obresti 12.3, posojila 92.3, gosp. dohodki 7.1, od podjetij 35, nepredvideni 9 milij. Izdatki pa so naslednji: za prejšnja leta 17.2, pomoč okrajem in občinam 8.5, obresti 28.4, ceste in gradbe 253.9, pis. material 12.2, osebni izdatki 52.4, osebni izdatki podjetij 52.9, javna stvarnost 1.4, zdravstvo 88.1, prosveta 42.4, kmetijstvo 67.4, socialna skrb 29.4, nepredvideno 18.8 milij., skupaj 683.3 milij. Din.

Zaključni račun za 1925/1926. Svoječasno smo že poročali o zaključnem računu za leto 1924/1925, sedaj so objavljeni tudi še podatki za 1925. Iz teh je posneti, da so znašali dohodki 12.063.8 milij. Din (proračun 10.405 milij.), izdatki pa 11.777.2 milij. Din (proračun 12.356.4 milij. Din). Zato je torej izkazan presežek v znesku 286.6 milij. Din.

Dobave. Drž. rudnik v Kaknju sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave usnjatih jermen. — Subotičko žel. ravn. sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg čiste brezlesne konopne preje. — Delavnica drž. žel. v Mariboru sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg barvnate čistilne volne. — Vršili se bosta naslednji ofertalni licitaciji: 27. t. m. pri subot. žel. ravnateljstvu glede dobave 8794 komadov ročajev za sekire, kladiva in lopate. — 28. t. m. pri sarajevskem žel. ravn. glede oddaje prevoza raznega materiala od postaje Zelenika do postaje Plavica. Natančnejši podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Borza

Dne 16. novembra 1928.

DENAR

Devizni promet je bil danes znaten: zlasti v devizah London (5700 funtov), Dunaj (90.000 šil.), Praga (395.000 Kč) in Curih (39.000 frankov); zaključenih je bilo nadalje 18.000 Berlina, 50.000 Trsta in 1000 Newyorka, skupno je znašal devizni promet nad 3.8 milij. Din. Med tečajji je popustil edino Trst. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Trst in Newyork.

Devizni tečajji na ljubljanski borzi

16. novembra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 15 XI.
Amsterdam	—	2283.75	—	—
Berlin	1355.—	1358.—	1356.50	1356.50
Bruseli	—	791.22	—	—
Budimpešta	—	992.82	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	798.50	801.50	800.—	800.—
London	275.68	276.48	276.18	276.07
Newyork	56.84	57.04	56.94	56.94
Pariz	—	222.48	—	—
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	297.25	299.25	298.25	298.32

Zagreb. Budimpešta 991.32—994.32, Berlin 1355—1358, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.50—801.50, London 275.68—276.48, Newyork 56.837—57.037, Pariz 221.48—223.48, Praga 168.37—169.17, Trst 297.30—299.30.

Zagreb. Na deviznem trgu je bil promet srednji. Narodna banka je intervenirala z vsemi devizami razen Trsta in Newyorka. V tečajjih posameznih deviz ni prišlo do sprememb.

Belgrad. Berlin 1355—1358, Budimpešta 991.32—994.32, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.50—801.50, London 275.68—276.48, Newyork 56.84—57.04, Praga 168.37—169.17, Trst 297.32—299.32.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.75, Budimpešta 99.52, Bukarešt 3.1225, Dunaj 73, London 25.19, Newyork 519.55, Pariz 20.2975, Praga 15.3975, Trst 27.2175, Sofija 3.75, Varšava 58.25, Madrid 83.70.

Dunaj. Belgrad 12.48875, dinar 12.44.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kred. 128 den., Prašedionna 920 den., Kred. zavod 175 den., Večve 110 den., Ruše 260—280, Slavonska 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 433 do 434, kasa 434—435; termini: 11. 434.50—135.50, 12. 439.50—440, 7 odst. inv. pos. 85.50—86, agrari 53.50—54. Bančni pap.: Union 56.50—57.50, Poljo 17.50—18, Hrv. 60, Kred. 85, Jug. 88.50—89, Lj. Kr. 127—128, Medjun. 57.50, Nar. 7050, Prašed. 920—925, Srpska 151—152, Zem. 139—140, Etno 100, Obrtna 38—39, Ind. pap.: Gutmann 202.50 do 210, Slavonija 6.50—7, Slaveks 103—105, Drava 505 do 530, Sečerača 470—475, Osj. ljev. 175—190, Brod. vag. 300—320, Union 305—330, Isis 20—22, Ragusa 490—500, Trbovlje 480—485, Večve 115 do 120, Nar. sum. 16, Piv. Sar. 300, Nar. ml. 19.50, Oceanija 255—300.

Belgrad. Narodna banka 7000, vojna odškodnina 433, 7 odst. inv. pos. 85.25—86, agrari 53 do 54.50.

Dunaj. Podonav-savska-jadran. 81.20, Zivno 125.60, Jug. 10.70, Hipo 6.80, Alpine 44.30, Trbovlje 58.60, Ruše 33, Guttman 26.25, Mundus 190.25.

Žito

Vedno živahnije povpraševanje po pšenici, ki se je pojavilo tudi v naših krajih, je povzročilo nestrtežev tendence in baski pšenice je izpod 245 Din nakl. post. težko dobiti. Termisko blago notira zdaj precej nižje: za januar, februar, marec sukcesivno 295—297.50 Din baska nakl. post. Za koruzo je položaj neizpremenjen. Nekaj laplatskega blaga je na ponudbo po 292.50 Rakek tranzito vendar ni kupcev. Pšenična moka srednjebaske znamke notira 300—305 Din nakl. post. Ostali predmeti so neizpremenjeni.

V Ljubljani notirajo:
Deželni prideški (vse samo ponudbe; slov. p., plač. 30 dni, dobava prompt): pšenica 80 kg 2% 297.50—300, november 300—302.50, december 302.50—305, januar 305—307.50; koruza nova pop. suha 365.50—370, laplatska 315.50—330, ječmen baski 315.50—317, oves baski 295—300, rž 73/74 kg uzančna 295—297.50, moka 0g vag. bl. fko Ljubljana 430—435.

Zaključeni so bili 4 vagoni moka. Tendence neizpremenjena.
Novi Sad. Pšenica: bč. in sr. 240—242.50, bn. 237.50—240. Oves: 242.50—252.50. Koruza: 12.—1. 250—252.50, 3.—4. 277.50—282.50. Ječmen: 255 do 260, bč. 285—290, bar. 295—300. Moka: 0g 350 do 360, št. 2. 330—340, št. 5. 310—320, št. 6. 270— do 280, št. 7. 255—265, št. 8. 205—215. Promet: 78 vagonov pšenice, 5 koruze, 1 ječmena in 2 moka; skupaj 85 vagonov.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Pšenica: marec 26.90—27.10, zaklj. 27.14—27.16, maj 27.70 do 27.96, zaklj. 27.94—27.96, Rž: marec 24.74—25.08, zaklj. 25—25.02, maj 25.14—25.28, zaklj. 25.30 do 25.32. Koruza: maj 28.64—28.68, zaklj. 28.66—28.70, julij 28.80—28.94, zaklj. 28.92—28.94.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni 4 vag. hrastovih neobrobjenih plohov.

Premog, drva, teks, angleski premog in oglje — »ILIRIJA«
Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.), Kralja Petra trg 8.
Mikostičeva cesta 4 — Telefon šte. 3820

Slovinci, čuite

obupni klic obmejnih bratov
in hitite na pomoč

Slovenski Straži

Sveta življenje in vrvenje

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz doli po prevratu.)
(Dalje)

Jaz sem mu hotel vrniti ono stekleničico, a on je prijazno odklonil, rekoč, da to ni nič in da ima francoska dežela dovolj vina in ne gre, da bi ga merili po politrhih.

Voščil nam je lahko noč, pa smo šli z narednikom in z veliko steklenico dalje.

Narednik pa ni bil še s tem zadovoljen. Opozoril nas je, da nam še manjka jedilna

Ministerialni ravatelj dr. Posse, ki odhaja na čelu nemške delegacije na važna gospodarska pogajanja v Moskvo.

posoda, ki jo pa dobimo v tretjem skladišču, tam poleg.

Res, dobili smo gamelo (gamelle je kovina, nastala vojaška skleda), nož, žlico in vilice.

A vsega še nismo imeli. »Potrebujete še odej in te vam tudi damo, da ne boste zmrzovali,« je menil narednik in nas peljal v četrto skladišče.

Tako smo mi trije, jugoslovanski zastopniki, obloženi z odejami in obremenjeni z vinom in kruhom šli, ropotaje z vojaškimi skledami, v vojaško spalnico, ki ni bila daleč od tam.

Pri srcu nam ni bilo nič kaj prav, želedec pa je pel veselo pesem o vinu in kruhu.

Mislil sem si, če je res treba, da kolo vratimo po italijanskih tleh in »se gremo francoske soldate«, medtem ko nosimo v žepih francosko pisane dokumente, da smo delegati države SHS, ki gredo v Zenevo in Pariz v posebni misiji. V važni listini je stalo tudi napisano, naj nas država sporazuma podpirajo, kjerkoli bi kaj potrebovali. A kaj se hoče. Francozi so smatrali to podporo čisto materijelno in so nam dali telesne piče ravno tako oficijelno, kot so bili oficijelni naši dokumenti.

Prišli smo pred vhod v veliko široko hišo, kjer je stala vojaška kuhinja: dva velika kotla, vsak na drugem vozu.

Kuhar, impozantna bradata oseba, nas je vprašal, če hočemo črne kave, rekoč, da smo prišli s potovanja in smo najbrže žejni. Nihče se je ni branil, dobra je bila ona kava, saj je bila prava, četudi se ni moglo reči, da je znamka Santos ali Mokka.

Po kavi nam je naložil v gamele nekaj rižota, a se je opravičeval, da ne more dati večje porcije, češ, da smo že pozni, zato pa je naročil svojemu podkuharju, naj da vsakemu eno konervo.

Narednik nas je nato odpeljal v spalno sobo. Bila je to velika, dolga in široka sobana, podobna moderno urejenemu kranjskemu hlevu s to razliko, da ni imela jarka za gnojnico in pa jasi za svoje prebivalce. Tlakovana je bila s cementom, po tleh pa je ležalo nekaj slame.

Pri mizi, ki je stala sredi spalnice, so že stali naši sopotniki, francoski ujetniki, in se živahno pogovarjali. Sesti ni bilo mogoče nikamor, kajti klopi in stolov ni bilo videti nikjer. Francoski vojaki, bili so po večini preprosti, a zelo inteligentni infanteristi, so nas povabili v svojo sredino in so kazali očividno veselje, da tudi mi ostanemo pri njih.

Začeli smo takoj s politiko, z menažo in vinom, kajti težko je politizirati brez vina, piti pa je nemogoče brez golaža.

Vsi smo zabavljali čez Italijane in njih armado, edini smo bili tudi v tem, da so Francozi junaki, Italijani pa strahopetci, ki zmagujejo svoje sovražnike šele tedaj, ko jih ni več. In jedli smo in pili in bili dobre volje, da je bilo kaj. O Jugoslaviji so bili precej dobro poučeni. Saj nekateri so se bili naučili v ujetništvu nemščine in so lahko čitali v časopisu o našem vprašanju. Le eden ni mogel razumeti, kako je to mogoče, da govorimo o Slovencih, Hrvatih in Srbih, a vendar pravimo, da smo vsi trije en narod. Pomnil je, da je naše vprašanje ravno tako zažgonetno kot nauk, da so tri osebe, a le en Bog.

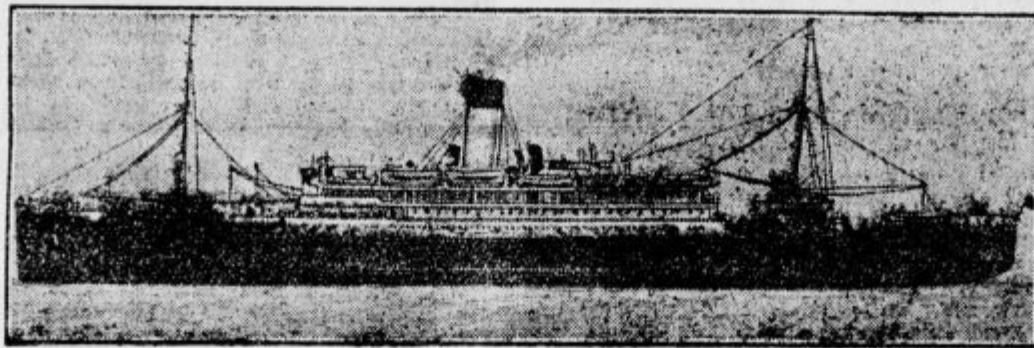
Ko sem mu stvar nekoliko pojasnil, je dvignil gamelo in napil, rekoč: Vive la Yougoslavie! Nekam čudno je bilo trkanje s skledami, a ker je navdušenje prihajalo od srca, je tudi šlo do srca, in mi potniki smo se odzvali z: Vive la France (Zivela Francija)!

Došla je inšpekcija. Mlad francoski podporočnik, prikupljive vnanosti, se je pojavil pred vrati. Pregledal nas je, če smo vsi zdravi, s pripombo, naj se dotični, ki bi ponoči zboleli, gotovo zjutraj javi. Isto je naročil tudi meni in mi obljubil, da hoče zainteresirati za nas tudi komandanta. Na žalost je bil poveljnik že dal zastražiti izhod z naročilom, naj straža ne pusti nobenega civilista iz prijetnega bivališča.

»To je čuden mož,« je rekel podporočnik, »ne vem, kaj misli.«

Nehal se je fletni večer. Začeli smo brskati po slami, da si napravimo primerno ležišče. A slame je bilo malo, mraza veliko, odeja pa samo ena.

Vsak si je pomagal, kakor si je znal.

Enajstiscetonski parnik »Vestris«, ki se je potopil 12. t. m. južno od Filadelfije. Na krovu je bilo 129 potnikov in 209 mož posadke. Stevilo žrtev še ni zanesljivo dognano; pogrešajo še 117 oseb. Parnik je bil že 38 let star; potopil se je, ker je bil nepravilno natovorjen in je zdrknul ob zibanju ladje ves tovar na eno stran, tako da se je ladja prevrnila.

Strahote ob potopu »Vestris«

Rešenci s parnika »Vestris« pripovedujejo o strahotah, ki so jih preživeli ob katastrofi. Prva dva rešilna čolna sta se takoj prevrnila, tretjega so valovi še praznega odnesli. Tedaj je skočil mornar Arhibald Bannister v vodo in plaval za čolnom, ki ga je tudi dosegel in rešil potem z njim 22 oseb, ki so se oklepale razbitin in se tako obdržale nad vodo. V čolnu so potem prebili 14 strašnih ur brez vsakega okrepčila, boreč se z valovi, ki so prepluskovali čoln in je bilo treba neprestano z blazno naglico izpoljavati vodo. Parnik »Berlin« jih je našel že popolnoma izčrpane. — Rešilni čoln, v katerem je bilo 60 oseb, se je ob razbitinah poškodoval in se 30 metrov od »Vestris« potopil. — Strahote so povečavali morski volkovi, ki jih je

v tistih vodah zelo veliko. Potnik Sorenden pripoveduje, da je videl, kako je morska zver nekemu ponesrečencu odžrla roko. — Paul Dana, zastopnik Radio Corporation of America, se je nahajal v čolnu, v katerem je bilo 32 oseb. Čoln se je takoj napolnil z vodo in se prevrnil. Dana se je prijel za neko razbitino in se tako obdržal do jutra. Ob prvem svitu je zapazil, da se nahaja na razbitini neznana mu ženska. Rekel ji je: »Vse je končano.« »Tudi jaz mislim tako,« mu je odgovorila in se začela spuščati v morje. Tisti trenotek se je pokazal parnik »American Shipper«, ki ju je sprejel na krov.

Med žrtvami »Vestris« je največ otrok in žena. To dejstvo pojasnjuje s tem: Po nalogu kapitana so v prve tri čolne spravili žene in otroke; toda dva izmed čolnov sta se na mestu potopila. Možje in očetje so bili priča groznega dogodka; nekateri so v strašnem razburjenju poskakali s krova v morje, da bi rešili svoje drage ali vsaj z njimi skupaj umrli; drugi so zblazneli in besneč tekali po krovu. Približno 60 oseb je moralo ostati na krovu, ker v čolnih ni bilo prostora. Mnogo teh je utonilo. Zelo junaško se je obnašal črnc Lionel Licorish iz Barbadosa, ki je rešil iz valov 16 oseb. — Radijski telegrafist Mihael O. Laughlin je ostal do zadnjega na svojem mestu in je najbrže postala ladja njegov grob. Kapitana Carey-a so videli v trenotku, ko se je ladja potapljala, stati v poveljniku na poveljniškem mostu brez rešilnega pasu in ne da bi zganil s prstom v svojo rešitev.

Prevelika radodarnost z odlikovanji

Znani poljski časnikar A. N. Novaczinski je te dni v »Gazetti Warszawski« ožigosal preradodarno razdajanje odlikovanj. V svojem članku navaja, da razni odlikovanci polnijo zapore in odhajajo v sovjete. Zelo mnogi, ki odlikovanje res zaslužijo, redove vračajo. Tako je odklonil odlikovanje priljubljeni vojaški duhovnik Panaš. Enako je vrnil najvišji poljski red »Polonia Restituta« prelat Svieyko iz Gorlic (ki je l. 1917. vrnil tudi cesarju Karlu visoko odlikovanje). Urednik lista »Dziennik dla wszytskich« v Ameriki, Fr. Ruškijevič, je vrnil zaslužni križec s pripombo, da so poljska odlikovanja ugled Poljske zmanjšala, namesto da bi ga zvišala. Doslej je vrnilo odlikovanja do 100 oseb.

Svetilnik za nočni zračni promet v Kopenhagenu, prvi svoje vrste v Evropi. Stoji na poslopju neke pivovarne in je 62 metrov visok.

V dveh ~ treh vrstah

Noblovo nagrado za kemijo sta prejela dva nemška kemika: göttingški vseučiliški profesor A. Windaus, ki je v ergosterinu odkril snov, katera more nadomestiti vitamine za l. 1928. — in münchenski vseučiliški profesor Wieland za l. 1927. — Nagrada za fiziko se letos ne odda.

Zbiranje darov po cerkvah za izprte delavce je odredil škof v Frankfurtu.

Ravnatelj ubil in samega sebe usmrtil. Uradnik tovarne Hecht v Brnu, Alfred Lederer je ustrelil tovarniškega ravnatelja Wolingerja, češ, da je ta surovo ravnal z osebami. Ko so Ledererja na policiji fotografirali, je nenadoma skočil k oknu in se iz tretjega nadstropja vrgel na ulico, kjer je obležal mrtev.

Frantiskove Lazne. Praško upravno sodišče je te dni izdalo razsodbo, po kateri smeta kopališči Franceve vari in Karlove vari v občevaranju z inozemstvom rabiti nemški označbi »Franzensbad« in »Karlsbad«, doma pa mora biti češkoslovaška označba »Frantiskove Lazne« in »Karlove Lazne« vedno na prvem mestu.

Vihar je porušil kraj Cervaro pri Cassinu v južni Italiji; 150 družin je brez strehe. — Orkan je razsajal v Argentini; v Villa Maria je ubilo 43 oseb, ranjenih je bilo 175 ljudi.

Med morskimi volkovi. Italijanski parnik »Lianna« je v Adenskem zalivu potegnil na krov 17 letnega ladijskega vajenca Alfreda Spitzja, ki je bil padel z nemškega parnika »Rheinfels« in se nato 15 ur plavajoč obdržal nad vodo. Njegov položaj je bil tem težji, ker je v teh vodah mnogo morskih volkov.

Največjo knjigo na svetu ima trgovska zbornica v Los Angeles. V knjigo vpisujejo obiske. Knjiga ima 4000 strani in tehta 340 funtov.

Papir kot stavbni material. V Ameriki uporabljajo za ometavanje zidov namesto običajne malte v vedno večji meri omet iz drobnega zrezanega papirja in vodenastega stekla. Tak omet, ki je posebno odličen glede izolacije, se s strojem razprši po zidu.

Najvišji dimnik v Evropi so pravkar dogradili v charlottenburški elektrarni v Berlinu. Dimnik je 125 metrov visok, ne glede na temelj, ki leži devet metrov globoko v zemlji in ima 21 m v premeru. Dimnik so zgradili, da dim iz elektrarne ne bi več onečiščeval ozračja.

Nesreča v gorah. Z wildenauske steze na Hohe Wand je strmoglavila dunajska krojačica Ana Kryc in obležala mrtva.

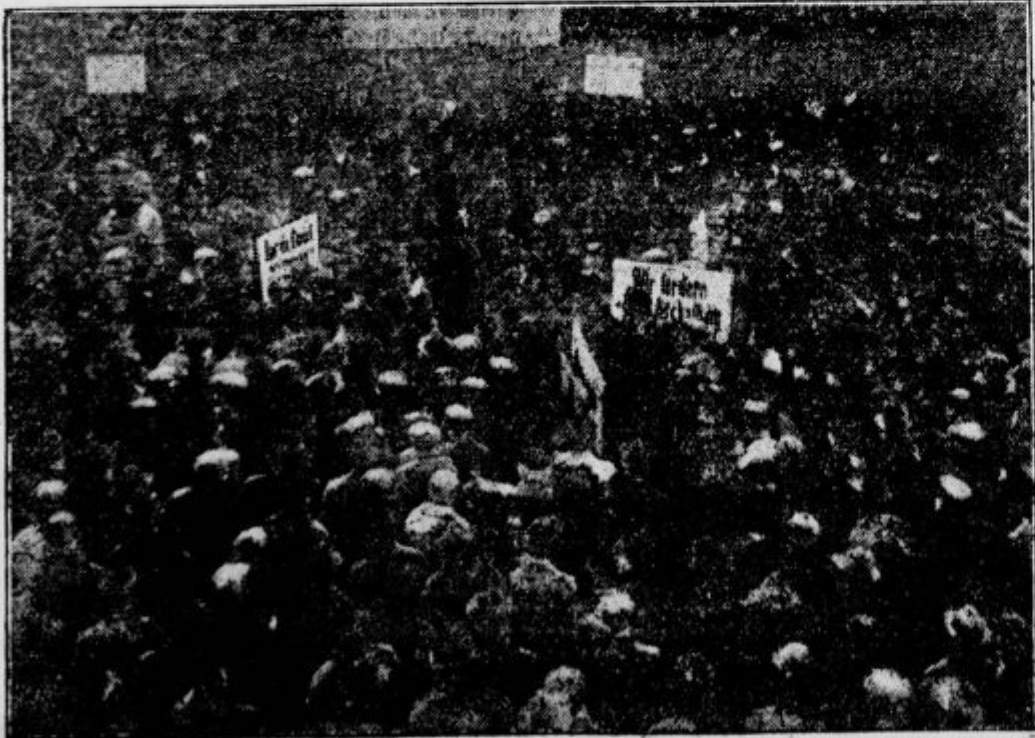
V hotelu. Gost: »Kakšna je razlika med sobo za dvajset dinarjev in ono za petnajst?« — »V oni je manj stenik...«

*

V večji družbi so razpravljali o potovanju duš, o prejšnjem bivanju posameznika in podobnem praznoverju. Zadolžen finančnik se je pošalil: »Spominjam se, da sem bil nekoč zlato tele.« — »O, saj ste to tudi še sedaj, le da Vam je odpadlo zlato!« — ga je ukral prijatelj.

Mesto, kjer se je potopila »Vestris«

Zborovanje izprtih kovinskih delavcev v Essenu, na katerem so razpravljali o smernicah za pogajanja z delodajalci.

Sport

Strogi obvezni sestanek vseh aktivnih igralcev drevi ob 20 v Narodni kavarni. V torek dne 20. t. m. ob 20 zvečer seja upravnega odbora istotam. — Tajnik SK Jadran.

ZANIMIVE SPORTNE VESTI.

Zadnja seja JNZ je končno veljavno rešila vprašanje sodniških taks. Za sojenje prvorazrednih tekem dobi sodnik 120 Din, 30 Din pa za vse druge tekme. Tu pridejo v poštev tudi tekme rezervnih moštvev prvega razreda, kajti nekatere sekcije so smatrale tudi rezerve za prvi razred in zahtevale 120 Din takse. S tem novim tolačenjem JNZ je tudi tujak končno rešeno vprašanje. Kot odgovor na ta sklep izgleda, da bodo sodniki Zagreba proglasili štrajk. — Znani igralci Červen, kateri je v povojnih letih igral za zagrebško Konkordijo, se je vrnil iz Amerike v Prago, kjer ga angažirala Sparta. Červenja smo v prejšnjih letih stalno opazili v državnih tekmah Češke. Da je pa stari igralec še vedno v formi, priča novi angažma. Po nedeljski neodločeni tekmi med Avstrijo in Italijo imajo Čehi največ izgledov, da si osvoje pokal, katerega je za mednarodna evropska tekmovanja poklonil dr. Švehla. Komite teh tekmovanj je dobil dr. Švehlov pokal v nedeljo pri konferenci v Rimu. Vprašanje našega sodelovanja pri tekmovanjih za srednjeevropski pokal je zopet stopilo v ospredje. Vse časopisne vesti so več ali manj netočne. Stvar je sledeča: Avstrija, Češka in Ogrska so ustanoviteljice tega tekmovanja. V nedeljo na finalni tekmi med Rapidom in Ferencvárosom se je vršila konferenca delegatov omenjenih držav. Določila teh tekmovanj so taka, da četrti država, ki sodeluje pri teh tekmovanjih, izpade, čim se odigra finale. Po tem pa ustanoviteljice ponovno sklenejo, katero državo bi kazalo povabiti v bodočem letu. Nedeljska konferenca se bo nadaljevala 3. februarja v Pešti. Tu se bo definitivno sklenilo, koga bodo povabili na sodelovanje. Kandidati so pa že določeni in sicer Nemčija, Italija, Švica in Jugoslavija. Pri izbiri novih sodelujočev mora biti izkazanele sklepe soglasen. Velika verjetnost je, da ne bomo v bodoče sodelovali, vendar ne radi spora z Madžarsko, pač pa radi tega, ker smo preselili za resne tekmece profesionalnim moštvom omenjenih treh držav.

Nedolžen, c na kako

(Izpred sodišča.)

Mož se piše za Ostrižena, ime mu je pa Jaka. In je ta-le Jaka svojemu priimku vedno in povsod zvest, ker namreč zelo rad in pridno striže. Tuje žepe in denarice namreč, pa brez škarij. Bil je Jaka Ostrižen že dvajsetkrat kaznovan. Toda ko topot spet sedi pred sodnikom, se jezi in zatrjuje, da je nedolžen, kakopak! »Gospod doktor, gospod doktor...« hiti in krili z rokami pred sodnikom, »saj ni res, kar priče govorijo; bom pa ja sam vedel, če sem kriv ali ne!« Sodnik seveda na tak argument nič ne da in kljub Jakovim ugovorom posluša pričo Štefana, ki pripoveduje, kako je tistikrat

bil. Sedel je stric Matevž v gostilni, pa se mu je pridružil ta-le Jaka. Prav tesno do njega se je vsedel in je govoril Matevžu take sladke reči, da je on očividno na vse pozabil, kar se krog njega godi. Zatopil se je v tiste misli, poslušal, poslušal... tistikrat pa je Jaka spretno segel Matevžu v žep suknjiča. Že je Jaka mislil, da mu bo sreča mila in da bo privlekel iz žepa debelo listnico, kar ga je po desni rami nekaj krepko udarilo. Bil je priča Štefan, ki je sedel tam blizu in je videl, kako Jaka »striže«. Ampak Jaka Ostrižen se ni nikdar klonil pred nesrečno usodo, pa je tudi zdaj vedel kako je treba. »O pardon,« je rekel, »kaj pa bi radi go-spod...« Ti bom že dal, falotte je postajal hud pri-ča Štefan, »kaj te nisem videl, kako segaš v tuji žep. Jaka nato začuden, da to ni mogoče, ako pa je kljub temu mogoče, zmotil se je zares. V svoj žep je hotel po robec, morda mu je roka pomotoma ušla mimo svojega v sosednji žep... Sodnik pa takim »pomotam« ne verjame, zlasti zato ne, ker so se pri Jaki že nekako udomačile. Kljub temu je imel Jaka še srečo pri sodniku. Saj je dobil le 24 ur zapora, tega pa je že v preiskavi odsedel.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 17. november: 12.30 Reprodukcijska glasba in borzna poročila. — 18.30 Delavska ura: Obseg in pomen nevarnega zavarovanja, predava tajnik OUZD g. Stanko Likar. — 19. Nemščina, poučuje gospa dr. Piskernik. — 19.30 Človek in priroda, predava vsenč. prof. dr. Veber. — 20. Recitacije. — 20.30 Koncert godbe dravske divizije: vmesne speve poje gospa Kunova-Lipkova: 1. Glinka: iz opere »Življenje za carja«. 2. Čajkovskij: Niti besede, dragi! 3. Grječani-nov: Uspavanka. 4. Gliere: V solzah. — 22. Poročila.

Nedelja, 18. november: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 11—11.30 Poje gospa Medvedova, Musorgski: Otroške pesmi, pri klavirju g. Balatka, nato pa radio kvartet. — 15. Vesela godba (tercet Šiška). — 15.30 Humoristično predavanje, prof. Mlikar. — 16. Vesela godba (tercet Šiška). — 16.30 Med češko-slovaškimi legionarji, predava g. Jakob Grčar. — 17. Vesela glasba (tercet Šiška). — 17.30 O gledališču, predava g. prof. Šest. — 18. Veseligr. — 20. Veseli večer: a) Šaljivi Ribničani (samogovor), b) Ribniške pesmi, c) Glüh snubač. Dvogovor. — 21. Lahka glasba (radio kvartet »Ljubljana«. — 22. Poročila.

Drugi programi

Sobota, 17. november. Zagreb: 17.30 Koncert ruskega pevstva zbor in orkestra balalaik. — 20.35 Operetni večer. — Breslau: 16.30 Lahka glasba. — 20.15 Koncert vojaške godbe. — 22.30 Plesna glasba. — Praga: 12.30 Opoldanski koncert. — 19. Prenos iz opere. — 22.25 Plesna glasba. — Leipzig: 20. Zabavni so-

botni večer. — 22.30 Plesna glasba. — Stuttgart: 15.15 Zabavna glasba. — 20.15 Koncert skladb za cello; nato zabava. — Bern: 17. Orkestralna glasba. — 19.30 Schubertova spominska proslava; nato orkester. — Katowice: 20.30 Operni večer, prenos iz Varšave. — Rim: 17.30 Instrumentalna in vokalna glasba. — 20.45 Operni večer. — Langenberg: 18.05 Opoldanski koncert. — 17.45 Večerni koncert. — 20. Zabavni večer. — Berlin: 16.30 Lahka glasba. — 20. Zabavni večer; nato plesna glasba. — Dunaj: 11. Koncert kvartetne glasbe. — 16. Popoldanski koncert. — 19. Sonata. — 20.05 »Die Kreuzschreiber«, kmečka komedija v treh dejanjih; nato orkestralna glasba. — München: 19.30 Koncert vokalnega kvarteta. — 20. Vedra glasba, humor in drugo. — Milan: 20.50 Koncert s peštrim sporedom. — 23. Koncert ciganskega orkestra. — Budapest: 19. Kabaretni večer. — 21.15 Večer arij. — 21.55 Koncert vojaške godbe. — 23. Ciganska kapela.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Sobota, 17. novembra: ŠVEJK. Izven.
Nedelja, 18. novembra ob 15 pop.: MODRI OSLEČEK MISKO, mladinska predstava. Izven. — Ob 20 zvečer: KROG S KREDO. Izven.
Ponedeljek, 19. novembra: KUKULI. Red D.

Opera:

Začetek ob pol 20.

Sobota, 17. novembra: ČAROBNA PIŠČAL. Red B.
Nedelja, 18. novembra ob 15 pop.: POLJSKA KRI, opereta. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 19. novembra: Zaprti.

Ljudski odori v Ljubljani

Nedelja, 18. nov. ob pol 8 zvečer: »PODOBAR«, ljudska igra s petjem, godbo in plesom v 5 dejanjih.

Mariborsko gledališče

Sobota, 17. novembra ob 20: OBLAKI, ab. A. Premijera.
Nedelja, 18. novembra ob 15: ON IN NJEGOVA SESTRA. — Ob 20: OGNJENIK. Pri znižanih cenah. Kuponi. Zadržje.

Prireditve in društvene vesti

Ganghoferjev »Podobar« (Herrgottschnitzler). Ljudska igra s petjem, godbo in plesom v 5 dej. vzporedi Ljudski oder v Ljubljani v nedeljo 18. t. m. ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu. To delo, ki je znano po svoji slikoviti dramatizaciji, je doseglo na vseh večjih odrih velike uspehe. In tudi Ljudski oder se ni usiril velikih stroškov, ki jih zahteva uprizoritev take igre; njegov namen je le, da ustreže našemu občinstvu z dobro ljudsko igro. Posebej pa še opozarjamo na to, da so

deluje pri predstavi orkester glasbenega društva »Sloga«, ki bo tudi v odmorih skrbel za razvedrilo, tako, da se obeta najboljši užitek.

Podporno društvo Zveze služkinj vzporedi v nedeljo 18. nov. točno ob pol 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskoga ul. 12 igro pod naslovom »Prisegame«. Je tridejanka s petjem, ki bo nudila občinstvu mnogo zabave in smeja. Predprodaja vstopnic v mlekarni Sv. Petra e. 33.

St. Petersko prosvetno društvo priredi danes zvečer ob pol 6. sklopljeno predavanje za mladino, h kateremu so vjudno vabljeni tudi odrasli.

Strokovno društvo javn. nameščencev in vpo-kojencev v Ljubljani ima drevi ob 8 svojo običajno odborovo sejo.

Dr. Čerinov simfonični koncert. V ponedeljek 19. t. m. priredi godba drav. div. obl. pod vodstvom dr. Čerina simfonični koncert, na katerem se bosta izvajala Bachova 2. koral, dalje Paunovičev jugoslovanski simfonijo in Cec. Franckove; Klavirske varijacije s spremljevanjem orkestra. Pri tej točki sodeluje gđ. Jadviga Poženelova. Koncert sam se vrši v proslavo ujedinenja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in se vsled tega igra na začetku programa državna himna. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Akademski simfonični orkester iz Prage bo koncertiral v Ljubljani v soboto 24. t. m. Akademski filharmonija je prav te dni na koncertnem potovanju skozi Jugoslavijo in na svojem povratku koncertira tudi v Ljubljani. Orkester šteje 66 godbenikov, med temi 60 gospodov in 6 dam. Člani so sami akademiki, ki v Pragi kaj pogostokrat nastopajo na raznih dobrodelnih in reprezentančnih prireditvah v prvi vrsti v Obecnem domu. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Cerkveni vesnik

II. glavni družbeni praznik obhaja Križanska moška kongregacija v nedeljo 18. t. m. Cerkevno opravilo po navadi zjutraj in zvečer ob 6. Pred večernim slovesnim shodom točno ob pol 6 se-stanek družbenikov v dvorani. Prosimo točne ude-ležbe.

Orel

Drevi se vrši v Ljudskem domu III. akade-mija akademskega Orla s sporedom: Prolog. Pro-dor (litični plesni zbor). Izveste fantovskih sestan-kov od 8. XII. 1927 do 17. XI. 1928. Telovadne vaje in ceda. Hvalnica (liturgična slika). Allegro maestoso (plesna kompozicija).

Naše dijaštvo

Slovenska dijaška zadruga v Pragi je imela 20. oktobra t. l. svoj redni letni občni zbor. Na njem je bil izvoljen sledeči odbor: Jože Rus, cand. ing., preds., Eman Perli, stud. med., podpredsed-nik; Črtomir Zore, stud. art., tajnik I; Oton Ber-kopec, stud. phil., tajnik II; Jakob Bezljaj, stud. techn., blagajnik I; Ludvik Senica, stud. techn., blagajnik II; Rudolf Turk, stud. agron., gospo-dar; Miroslav Gerzinič, cand. ing. in Alojzij De-beljak, cand. ing., revizorja. Naslov: Slovenska dij. zadruga, Praha III. Akademský dům.

Rusko-švedske
galoše in
snežni čevlji
TRAPEZ
so nenadkriljivi

Proda se radi nenadnega odpotovanja

izborna vpeljana trgovina z drvmi, ogljem in pre-mogom z vsem inventarjem, zalogo drva in pre-moga in potrebno opremo; motorna električna žaga za žaganje drv, naprava za vezanje kolobar-jev, veliki voz s konji in mali ročni vozovi za razpeljavanje po mestu. Prostrano in zelo pri-kladno skladišče s potrebnimi barakami za pisarno z vpeljanim telefonom, kuhinjo itd., se nahaja v večjem mestu Dalmacije na zelo prometnem kraju. Resni reflektantje naj se obrnejo pod »Za- 17.773« na Publicitas, Zagreb, Gunduličeva 11.

Destilerija d. d.

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO
EMERIK ZEJINKA. LJUBLJANA
CELOVŠKA CESTA 34

prva jugoslovanska tvornica esenc za rum in likerje, eteričnih olj in etra v Zagrebu

Pridobivajte novih naročnikov

Miklavža a odprodaja Najnižje cene
Staroznano trgovino

Lud. Dolenc

smo preselili in Sv. Petra ceste št. 8
v Palačo Okrožnega urada na
Miklošičevi cesti št. 20
in jo vodimo naprej pod imenom

BAZAR „SLON“

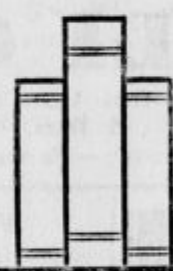
Priporočamo in vabimo cenj. občinstvo
za nakup raznovrstne galanterije,
igrač in parfumerije

ZA ADVENT

priporoča Jugoslovanska knjigarna in Ljubljani
cerkvenim zborom sledeče skladbe:

Adamič K., V svitu zarje. Zbirka adventnih
pesmi za mešani zbor. Part. Din 24, glasovi po
Din 6.
Grum A., Adventne pesmi za mešani zbor.
Part. Din 10, glasovi po Din 4.
Foerster A., 12. cerkvenih pesmi za mešani
zbor. Din 12.
Foerster A., Cantica sacra III. del. Za moški
ali ženski zbor. Din 30.
Premri St., 40 Marijinih pesmi za mešani
zbor. Part. Din 40, glasovi po Din 5.
Premri St., Cerkevna ljudska pesmarica za eno-
ali dvoglasno petje z orglami. (Nova izdaja). Part.
Din 50, glasovi po Din 24.
Sattner p. H., Slavospevi presv. Srcu Jezuso-
vemu za mešani zbor. Part. Din 25, glasovi po
Din 5.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

(The lost world.)

Roman.

Vstopil sem v klub. Bilo je nekaj čez enajst, in velika dvorana je bila že dokaj napolnjena, čeprav se pravi naval še ni pričel. V naslanjaču poleg peči sem zagledal dolgega in nerodnega človeka, pravcato suho južno. Ozrl se je name, ko sem primaknil svoj stol bliže. Ta mož mi je prišel kakor nalašč pred oči: potreboval sem edino njega med vso navozo množico. To je bil Tarp Henry, sotrudnik pri uredništvu naravoslovnega mesečnika »Nature«, koščeno, redko-besedno in dolgočasno bitje, a obenem najljubezni-vejši človek napram vsem svojim znancem. Takoj sem sprožil zame potrebno vprašanje:

»Kaj pa je vam znano o profesorju Challen-gerju??«

»Challenger?« Namršil je obrvi, da izrazi svoje znanstveno neodobravanje. »Challenger je človek, ki se je vrnil iz Južne Amerike z nekimi bedastimi prav-ljicami.«

»Kakšne pravljice pa so to?«

»Oh, pripovedoval je pač najneumnejše bedarije o nekakih čudnih zverinah, ki jih je baje tam odkril. Pozneje je vse to menda prekalal. Svoje izjave je vsekakor umaknil. Sprejel je poročevalca Reuterje-vega brzojavnega urada in potem se je dvignilo tako tuljenje, da je moral videti, kako malo opravi s svoji trditvami. Sploh je to hudo polomil. Nekateri, maloštevilni strokovnjaki, bi sicer menda vse resno vzeli v pretres, a mož jim je to kmalu onemogočil.«

»S čim pa?«

»No, s svojim nemogočim nastopom in neznosno

sirovostjo. Med njimi je bil na primer nesrečni stari Watley iz Zoološkega Zavoda. Poslal mu je kot uglen den učnjak sledeče povabilo: »Predsednik Zoolo-škega Zavoda se profesorju Challengerju priporoča in bi smatral za izraz osebne naklonjenosti izredno čast, ki bi jo gospod profesor izkazal Zavodu z osebno udeležbo pri prihodnji seji.« Odgovora sploh ne bi bilo mogoče natisniti.

»Ali mi ga lahko zaupate?«

»No da, glasil se je v omiljeni obliki nekako sle-deče: Profesor Challenger se priporoča predsedniku Zoološkega Zavoda in bi smatral za izraz osebne naklonjenosti, če bi se hotel gospod predsednik pobrati k vragu.«

»Za Boga milega!«

»Da, zdi se mi, da je rekel dobesedno isto tudi stari Watley. Spominjam se, kako je bilo tožil pri oni seji. Prišel je z besedami: Po mojih petdesetletnih skušnjah na področju znanstvenih stikov...« Stari gospod je bil kar potrt.

»Ali še kaj veste o Challengerju?«

»No, stvar je ta, da sem, kakor veste, bakterio-log. Živim samo v 900' drobnogledu. Od mene res ne mo-rete zahtevati, da bi se temeljito spoznal na kako s prostim očesom vidno stvar. Stojim na straži ob zadnji meji našega spoznanja in se sploh nerodno po-čutim, če zapustim svojo delavnico in prihajam v do-tiko z vami vsemi, velikimi, sirovimi in nespretnimi stvori. Preveč sem samotarški, da bi se zanimal za stvari, ki dvigajo prah v javnosti. Vendar pa sem o tem Challengerju nekaj slišal pri znanstvenih sestan-kih, zakaj on ni človek, ki bi mogel ostati neopaze-n. Res je tako hud, kakor ljudje o njem govorijo. Spo-minja me na baterijo, ki je nabito polna zanosa in življenjskih moči, obenem pa je prepirljiv, hudoben, brezobziren čudak s prav posebnimi nagnenji. Napo-sled je dospel tako daleč, da se je upal nastopiti s

sleparskimi fotografskimi slikami, češ da jih je po-snel na svojem potovanju po Južni Ameriki.«

»Pravite, da ima svoja posebna nagnenja? Za kaj pa je najbolj vnet?«

»Tisoč muh ima. V zadnjem času pa se menda najbolj zanima za Weissmanna in razvojno teorijo. Nekje se je dvignil grozovit spor o teh stvareh, na Dunaju je menda bilo.«

»Ali mi lahko označite temeljne točke tega vprašanja?«

»Točno tega sedaj ne morem storiti. Sicer pa je izšel prevod te razprave. Imamo ga v uredništvu. Ali se hočete potruditi tja z menoj?«

»Z veseljem; to je najboljša, kar lahko storim. Moram namreč kot novinar govoriti s tem gospodom in potrebujem nekaj gradiva, da mi štrene ne zmanjka. Vi ste res zelo prijazni, da mi greste tako na roko. Prav rad grem z vami, če ni že prepozno za to.«

Pol ure pozneje sem sedel v uredniški sobi pred debelim svežnjem zapiskov, ki je bil odprt pri geslu »Weissmann versus Darwin«. Članek je imel zgornj napise: »Ostri ugovori na Dunaju. Viharna seja.« Preveč sem zanemaril svojo znanstveno izobrazbo, da bi bil mogel zasledovati izvajanja v celoti, vendar pa mi je bilo jasno, da je praviljavil angleški pro-fesor o svoji stvari v izredno izzivalni obliki ter se do zadnjega zameril svojim tovarišem s celine. »Pro-teste«, »Nemir«, »Predsednikov opomin« so bile prve tri pripombe v oklepajih, ki so mi prišle pred oči. Vsebinsko članka samega pa sem razumel prav toliko, kakor če bi bil spisan kitajski.

»Kako bi bil vesel, če bi mi vi to prevedli po angleško,« — sem čustveno rekel svojemu usluž-nemu tovarišu.

»Saj je to vendar angleški prevod.«

»Polem bo zame menda najbolje, če poizkusim sročiti z nemškimi izvirnikom.«

Ljudska knjiznica iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 24. zvezek: A. Marthy, HANKA, Laziško-srbska povest. Din 22. vez. Din 30. — 25. zvezek: Haggard, HČI CESARJA MONTESUMME. Din 32. vez. Din 42. — 26. zvezek: Lorentz, STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE. Din 14. vez. Din 22. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. Din 24. vez. Din 32. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 28. Din 40.

Za dež in sneg

Ob mokrem vremenu se prijetno počutite edino le v snežnih čevljih, ki Vam obdržijo nogo suho in toplo in s tem varujejo Vaše zdravje. — Izbera v črni in ružjavi barvi z baržunastim zavratnikom in v silo-melirani in drap-melirani z zavratnikom iz trikotena

par Din 129[—]

TRADE MARK

MADE IN CZECHOSLOVAKIA

Ratona

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službo dobe

Mizarski vajenec in hlapec

kateri je vajen konja in ki bi se tudi lahko učil za strojnega delavca, se sprejmeta. — Poizve se: Franc Zavodnik, strojno mizarstvo, št. Vid nad Ljubljano.

Elektrikarja

s praktično in dobro teoretično naobrazbo za visoko in nizko napetost, za vzdrževanje in popraviljanje elektro - motorjev in napeljav ter vseh v to stroko spadajočih naprav išče večje rudarsko podjetje. Lastnoročni prošnji je priložiti prepise spričeval. — Ponudbe je nasloviti na upravo »Slovenca« pod: »Elektrikar« št. 11.179.

Deklico

zdravo, najraje siroto brez staršev, staro največ 14 let, išče slovenska družina za manjše hišne posle z vsi oskrbo in mesečno nagrado. Polne stroške povrnem. — Ing. Oblak, Mlatišumina ul. 19, Beograd.

Sobarico sprejemem

Dekleta z dežele, ki zna jo nekoliko šivati, imajo prednost. — Ponudbe pod: »Sobarica 11.255« upravi.

Vajenca

močnega - za mesarsko obrt, sprejemem. Prednost imajo z dežele. Ponudbe pod: »Mesar« št. 11.260 na upravo Slovenca.

Več pomožnih delavk

sprejme večja trgovina s čevlji. Predstaviti se je od 10 do 12. Naslov se dobi pri upravi tega lista pod št. 11.264.

Vajenca

sprejme fotografski atelje Avg. Berthold, Ljubljana, Tavčarjeva 13.

Vajenca

v trgovino mešanega blaga, s primerno šol. izobrazbo, sprejme takoj Ed. Ivanuš, Krško.

Kroj. pomočnika

izključno samo za velike kose, boljše dela, sprejme Ivan bikožar, krojač, Predoslje 39. — Sprejme se tudi vajenec.

Skladiščnika

sprejme večja trgovina s čevlji. Predstaviti se je v času od 10 do 12. Kje, se poizve pri upravi tega lista pod št. 11.263.

Stanovanja

Stanovanje

se odda mirni stranki na Kodeljevem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod: »1. december«.

Sobico

iščem; grem tudi kot so-stanovalec. Na 14 dni pridem za par dni v Ljubljano. Ponudbe upravi »Slov.« pod »14 dni«.

Gospoda sprejemem

na hrano in stanovanje. Stari trg št. 2, I. nadstr.

Kupimo

Gramofon

v obliki kovčega, dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe pod »Gramofon« na oglas. oddel. Slovenca št. 11.273.

Bukova drva

ponudite na upravo lista pod »Solidna postrežba«.

Pojevstva

Kupim

v bližini Domžal ali Jarš vodno moč s poslopjem. Prodajalci naj se obrnejo na upravo lista pod šifro »Vedna moč« št. 11.237.

Hišo z vrtom

prodam. Cena po dogovoru. — Franc Babnik, Dvor 14, št. Vid nan Lj.

Stavbna parcela

na zelo prometnem kraju v Ljubljani, naprodaj. — Naslov pove inšeratni oddel. Slovenca št. 11.227.

Prodano

Pletilni stroj

št. 8/60, dobro ohranjen, ugodno naprodaj. A. Babnik, Zgornja šiška št. 42.

Jabolka

vseh vrst dobite najceneje pri GOSPODARSKI ZVEZI v Ljubljani.

Repe

2 do 3 vagone, ter lepe pese 3 do 4000 kg, prodam. Cena po dogovoru. Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 11.257.

Cenj. občinstvu naznanjam preselitev moje krojaške obrti iz Kolodvorske ulice šte. 28 v Slomškovo ul. 1

Za cenjeno naklonjenost se najvljudnejše priporočam ter zagotavljam prvovrstno izdelavo vseh v mojo stroko spadajočih del po solidnih cenah

Omara za obleko

rujavu politirana, naprodaj. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.251.

Gramofon

srednje velikosti, s 26 ploščami, poceni naprodaj. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.225.

Enovprežni voz

in SANKE ugodno naprodaj. — Bohoričeva 10.

Obrt

Koks

suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. — Mestna plinarica.

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko, dokler zaloga traja imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistilna perla, Zagreb, Illica 82.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in točna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Najboljše kolo

šivalne stroje »Gritzer« (nizke cene) pri Jos. Petelinc - Ljubljana, poleg Prešernovega spomenika (ob vodi).

Perje

vsako množino, čiščeno, neizčiščeno, nečehano - kokošje, purje, račje in gosje - prodaja tvrdka E. Vajda, Čakovec, Medjimurje.

Razno

Dr. G. PICCOLI, lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težko ah želodeca svojo preizkušeno **Želodčno tinkturo**

Tvrdba A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24 nudi najceneje vse vrste esenično mleko in druge mlevske izdelke. **Zahteva te cenik**

Olomane

v različnih vzorih, po 550, 600 in 680 Din otomanska pregritjala, modroce itd kupite najbolje - Rudolf SEVER tapetništvo, Marijin trg 2

Klavirji prvih svetov. znamk

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 1 Na manjši obrok

Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev Steinway, Bösendorfer, Furrer, Hülk, Hofman Originali Stigl. Poura vila in uglasevanje najceneje. — Najbogatejša izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in stran

Čas je zlato

pa tudi dobra reklama v

SLOVENCU

Neprijeten duh ust

je zopr. Zobne slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Gnili ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tuho Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekke ščetke), za gospode (trde ščetke). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dohi se povsod. — Leo-Werke A. G., proizvednja in zastopstvo za Jugoslavijo: Tvorice Zatorog, Maribor.

Početni neizmerne žalosti naznanjamo podpisani tužno vest, da je naš preljubljeni soprog, brat, svak in stric, gospod

Josip Dergas

posestnik v Mariboru

dne 15. novembra 1928 ob 5 popoldne po dolgi in težki bolezni preminul v deželni bolnici v Gradcu.

Pogreb nepozabnega blagopokojnika se vrši v ponedeljek 19. novembra 1928 ob 14 popoldne na šentpeterskem pokopališču v Gradcu.

Maribor, dne 16. novembra 1928.

Alojzija Dergas, žena in sorodniki

Veliko podjetje svetovnega slovesa išče

agilnih zastopnikov

za prodajo gospodarskih, v vsaki kmetski hiši potrebnih strojev. Ugodni plačilni pogoji, velika možnost zaslužka. — Sposobnim, v gospodarskih krogih uvedenim osebam se nudi sigurna eksistenca. — Resni reflektanti se strokovno brezplačno uvedo. — Pismene ponudbe pod »Zanesljiv 111« na Jugomesse, Zagreb, Zrinjevac 20.

Inserirajte v »Slovencu«!